

طاغوتی دورہ سینک
خاطرہ لرمیم

تولایان و یاران

دکتر سلام اللہ جاوید

۱۳۵۸

اوغجهلارا خطاب

نظروزه چاتان بو يازيلار ملاحوتي زمان نهن نهره سمنده اولان
آنربايجان دموكرات فرقه سي نهن مركزي بهيروي نهن ۱۳۳۲ -
۱۳۳۲ نجى ايللرده اولان فعالهتندن بير نمونه نهره
بهرانا گنهريلن يازيلار هر بهيوي شاواك مامورلارينون الهه
دو سه ايدى ، نوتولان آنام بهيوك زجرلره دچار اولوب آغير محكومته
محكوم اولاردى .
بو ايلطري نظره آلا راي آ . ده . ف . م . ب . جوخ احتياط
ايلطري و لازم گهن يازيلاري معين عصلر ياتينا گيزله ديردى .
گيزله نيلن بتولردن بهيوي مرحوم دكتور ميرزا آقا بهيوي
مق (هسان) ده اولان مطبئته ايدى ، مقاسفانه دكتور ممدى
سقوطلندن سونرا ، او مرحوم احتياط اعذيب آرانان آباردى .
ذكر اولونان يازولارون اوزي بهيوي امانا نيلمهر تلجر ائهنده
گيزلن ساخلا نيلمهردى ، ممدى سقوطلندن بير نئجه ايل سونرا او تاجر
خير وئردى كي ، يازيلاري سجان يشموي و آرانان گنتمهر دور .
من جوخ متاثر اولدم . دموكرات فرقه سي نهن مركزي كمته سینه
گونده رديگم يازيلاريندن اوزاق و نه حالده اولماسي منه معلوم نئيلى
منده اتفاقى مورتده قالان عضوليك حقى تمبرلري و بعضى
عكس لر ايدى كي ، نمونه ايجون آغاغيها عكس گنهريلير (۱)

اردیبهشت ۱۳۵۸ نجی ایلهده من او تاجرین گورو عینه گتتمکده
 او تاجرین خانم منه بمر باغلی کاغاذ وئردی باغلینی آچدی
 آ . د . ف . م . ب . با زیلارینی گوردیم جوق شویندیم وغانا ولیم .
 احترام ایچون او خانمین الینی شوییم . من شویندیکیم کمی خانمین
 اری و بیکه خانم نجی شویندیلر .
 او با زیلارون بعضی جریلمیش . بعضیلرینی شجیان یثوی منجه
 داهانا قمتلی دور . اجتماعی ایملره علاقمند اولانلار بو کمی
 با زیلار داهانا آرتیق قمت قویارلار .
 بو با زیلاری من آ . د . ف . م . ب . ایملری ایله مربوط اولاراق .
 قمتلره بؤلوب تقدیم اولونان کتابدا نمونه لر گتیرمگم .
 بئری گلمگی ایچون آغایدکی خاطره نی یا زماغی مناسب گتیردیم
 ۱۹۲۵ نجی ایلهده اجتماعی ایملر ایچون نهجوانه گتتدیکیم زمان بعضی
 ایملر ایچون ایروانه گتتم . ایرانا لرستدن استفاده ائدیب
 ایروان دولتی سوز سینه گتتم . ایرانا غرق صبه سینه بمرجه
 ده تبریز دموکرات ایللی کمیته سی نین بیانییه سنی گوردیم کی
 مخبر السلطنه علمیه یا زلمیشدی . اجتماعی جنبه سی اولدییی ایچون
 موزه اناره سی لر فهندن موزده محفوظ بمر حالدا ساغلا نلمیشدی .
 امد ائدرهم اجتماعی ایملره و ماییتی شوهن جوانلار اجتماعه
 مربوط یا زیلاری و عکس لرین قیرینی بملوب ساغلا سونلار .

آذربایجان دموکرات فرقه سی نهن مرکزی بیورو سی ایملری
بهر نئجه قسمته بؤلمهك اولار :

- ۱ - تهکيلات ایملری ۲ - آذربایجان گیزلین روزنامه سی
- ۳ - آذربایجان جوانلار و قادیملار تهکيلاتی ۴ - آذربایجان دو ستلاری جمعیتی ۵ - غیر آذربایجان روزنامس ۶ - مرکزی کمیته ایله رابطه ۷ - حزب توده ایله رابطه
- تهکيلات ایملرینی یازماقدان اول آغاغیداکي مقدمه نی اوجوبیلا -
رین نظریفه معتبرمهك لازم گلمر .
- گوه ای از خاطرات نهفت ملی آذربایجان کتابی نهن ۲ نجی جیلد -
بندا آذربایجان نهستی مناسبتله حبر و سرگون اولان آزا دیخواه لار
حقیقته موقتی آزادلیق دوره سینده جالمعاعیمی یازمیشدیم . محکوم -
اولوب حیدر آزاد اولاندان سونرا حبر و تبعید اولانلارون راحقلمیندا
جالمعاعی تویزیمه بوج بیلدیم . عمومی عفویدن سونرا بهر چوغلاری
حبر و تبعید دن آزاد اولموقدولار ولی بیئنه بهر عده مختلف بهانه لر
ایله ایرانین جنوب زندانلاریندا و تبعید یئرلرینده قالمیشدیملار
قوعون قشای ائاره لری اولاری بهانه لرایله بورا غایبیردیملار .
- آزاد اولوب فرقه یولداغلاری نهن فعال لاری بهر - بهر گلمر دیملر .
- اونلار دکتور بهبود ، تقی کریمی ، حسین لیمی ، حاج خان طلائی ،
مناظر ترابزاده ایله تماسدا اولوب مشورت اندیردیم .
- وقت باغ وزیرلرینده حبر و تبعیدلر عائله لری طرفیندن عریضه لر
یازوب حبر و تبعید اولانلارون آزادلیغینی ایستیردیم . حکومت

ایلمرینده آز چوخ نفوذ صاحبیری سهد ایوالفتوح علوی، گنجه ای و نورالدین
امامی کیمی دوستلار ایله گجروصب اولار و دان تبعید و حبس اولار اکر اکر
ایستردوم.

اقداملار بعضی موقمده نتیجه و ثروب بعضی موقع ده نتیجه و ثرمه زایدی. من
یمته مایوس اولما یوب ایمین نالمنی توتاریم. بوا یملره نمونه دکر صدقه یاز-
ملان مکتوبون اوزی الده اولدمنی ایچون معلوماتدان توتیری گهر یلمر.

حورمه‌ارک حضرت الجلیل آفای دکترو صدق نخت وزیر ایران

ملت ایران از مرصفت و لایحه با یک دین آنها امدور فاه و آسایش و روشن بدینخی ما را که حیثت حاکم فاش برای ملت معذیده و زیر کفیده فراهم نموده اند در این موقع که زمان کار هست حضرت عالی سرورده عده است از حضرت اجل انداز دارد و از آن جمله این جانبان عاقله بدینست محبوسین سیاسی آذربایجان که سرورده نظر از منوع تمام که بهت در آن خارج از حد و داد خواهی است زیرا بعضی است که حضرت اجل خوب میداند در نتیجه دسایس و نهرونگ احمد قوام و حاج علی دین آراه (که الهه الهه و کبر و زور مغنوب ملت ایران هستند) پسود که باستان مهم را غرق درهای خون کرده و در حدود ۳۰ هزار زن و مرد و غیره و کبر و زور و ستم است. بوالهوسانه خود در آورده با کاشتن یک نغمه نفاق و دینت فاصله پس عمیق ما بین آذربایجان احداث کردند هنوز هم در حدود هفتاد نفر از آنها بی را که نتوانسته اند و سایر ارضای خیال و کیف و کچه جامع بر نندنی اطرافیان و اعتباران — دین آراه را فراهم نمایند در یکمه فرمایشی بدون معین و کمال و سلب حق و کینه دین به حبس های سنگین اید - ۱۵ ساله با ادعای واهی فعل و غارت در زندانهای جنوب و تهران و تبریز نگاه داشته اند که اگر امر برسد کی پرونده ها صادر شود — کمترین دلیل و مدرک با آثار و ملازم و سندی راجع به جهت متعصبه نبوده و نیست فقط با پیونده سازی و سلب حق معین و کمال و سلب حق جدید نه را یکی دو ساعت محاکمه فرمایند که در حاکم آن روزه معمول بوده است تا با اینکه دار فئات و متعصبین آنها قاضی نمیشد حکوم و به سولهای زندان گمسل داشته عده.

حضرت آفای دکتربا این همه سوابق آزاد خواهی و زیر شکنجه ای که از دست حکام قلدری به نفس حضرت وارد عده در ایران این عصر که روانین حقوق بشری که از طرف ایران نیز قبول عده است چارواکات محارک عالی راضی میباشد که یک عده اسیران آزاد خواه با این حکومتها بی فرمایشی در زندان مانده صفا سرعاً له آنها در نظر معیشت دچار خوارات بشوند اسبها آنت با دادی غزو عمر می بکند محبوسین آذربایجان را خلاص و عاقله آنها اسیرین ملت قرار میدهند.

ياغھىلغىنى اونیوتما ماق

من آنزىبايجان جىسى و تبعىد اولانلا رولن آزاد اولماق سىناجالىقماق ايله
بىرلەكده اولارامادى كۆمەك ائتمەك ايجون نى اقاملار ائىمىزىم.

۲ نچى جلد خاھىشدا يازىمىز كىمى ايمىزىم مېنىدىن شاقى دن ستارخان
آرامگاھى ايجون وئىرىمىز بولدىن آلەم آنزىبايجان محتاجلا رىنە غىرچ
ائىمىز ، متاسفانە بىھانەلر كىمىزىمىز ائىدى .

۲ نچى جىسىن آزاد اولانلار سوترا ، بىر گون آقا مرتضى خوتى نىن كى ،
نەھت زمانى مرحوم بىھەرى نىن اقتصادى مەھورىدى كۆرۈ غىنە كىتىمىز .

حاج محمد على خالىجى نىن نەھت زمانى ۵ مېن تومنان آنزىبايجان خىرىيەمىز .

مىنە كۆمەك ائتمە كىمى يانا سالىمىز و دىمىز آقاى خالىجى دىمىز ايمىزىدى

كۆمەك لىك مېترى دوركى ، آنزىبايجان زجر چكەن لىمىز يارىمىز ائتمەك . آقا

مرتضى وعدە وئىردى ، مىنما آقا مرتضى ، آقاى كرىمى كى ، نەھت دەرى نىن مالىھە

وزىرى ايمىزى سورىدى . مىن بىكار اولماسىنى سۆيلىمىز . آقا مرتضى دىدى

آقاى كرىمى نى كۆندەرىن عىركەتە . آقاى كرىمى دوزگون و ياجارىقلى اولدىمىز

ايجون آقاى خوتى عىركەتمىن خايدارلىق ايمىزىمىز اونا محول ائىلەدى .

بىر نىچە گوندىن سوترا مىن آقا مرتضى ايله كۆرۈشەن سوترا حاج محمد على

خالىجى ايله كۆرۈشەنكى تاپشۇردى . خالىجى ايله كۆرۈشەن ۱۰ ، مىن تومنان بول

مىنمىز ايتما رىمىدە قەدى تا آنزىبايجان جىسى و تبعىد اولانلارون محتاجلار .

مىنما مېتىمىز .

آقاى خالىجى نىن مىن تومنى او تارىخ چوقا ايشە دەيدى . مىن تىرىجى ايله

لازم گهڻ آڻر بایجا نلیلا را وئر نهیم • اونون بو یا غنیلینی اونوتما مالیدور •

آڻر بایجان دموکرات فرقه سی نهن مرکزی بیورو

ایسلیرینه باغلاما

فرقه فعال عضوری تدریج ایله آزاد اولوب تهرانا گلیردیله، مرحوم

حسن جودت کی، فرقه نهن فعال و سابقه لی عضولریندن ایدی او نا آزاد -
اولدی • اونیه شیستی ایله گورو شوب دموکرات فرقه سی نهن فعالیتیه

گتجه سینه باغلاما مصلحت گورنیک، فعال عضولردن تقی کریمی،

حاج خان طلائی و حسن فهی ایله مشورت ائتدیم •

من بو ایسه تفکیلا تی قورولوش وئرمه ک ایچون نظرده قوتدیم تهران نا

اولان مرکزی کمیته عضوری ایله گورو شوم و اونلاری جلب ائتدیم • جعفر

ادیب و علی ماضینی ده مرکزی کمیته عضوری ایدی اونلارون بعضی

موافقتلری نی آلدیم • بو ترتیب ایله ۵ نفر عبستری، من، حسن جودت،

علی ماضینی و جعفر ادیب مرکزی کمیته عضوری اولما قلا مرکزی بیورو

فعالیتینه باغلاما • آقای تقی کریمی، حاج خان طلائی، حسن فهی

بعضی مرکزی بیوروا جلب اولدیلار •

سابق فعال فرقه عضولریندن آغا غینا کی پولداغلا رایسه جلب اولوب جدی

فعالیت ائتدیردیله :

۱ - مظفر تراپزاده ۲ - نصرت حبیب اللهی ۳ - رسام موزع زاده ۴ -

یوسف عظیمی ۵ - دیبایمان ۶ - هلال ناصری ۷ - عباسعلی پندیبه ای

۸ - یداله کلانتری ۹ - جواد کریمی ۱۰ - عباسی هدایت

- ۱۱ - برهانی ۱۲ - سلیمی ۱۳ - حسین طباطبائی ۱۴ - رحیم
 جادتهکو ۱۵ - سید یعقوب عقیلی ۱۶ - احمد خلغالی ۱۷ - نونهال
 ۱۸ - بهمن نونهال ۱۹ - کاظم ۲۰ - جرج نیسانوف ۲۱ - محمدعلی
 ۲۲ - مهر محمود کریمی ۲۳ - معهدی رستم کجوری ۲۴ - مجیدیان
 ۲۵ - قلسی اردبیلی ۲۶ - سید عجم و خانمش ۲۷ - حاج صالحیان
 ۲۸ - حسن قهوجی (قاراملک) ۲۹ - معهد تقی خاوری ۳۰ - جعفر قاری
 ۳۱ - محمدعلی حاج آقایی ۳۲ - استاد غلامحسین پرتوی ۳۳ - هدایت
 عوفر ۳۴ - علی امجدی *
- منهم یادیمنا قالان بیونلاردور. البته چوغلاری کی ه مستقیم منله
 رابطه ده اولمایوب توز مسئوللاری ایله تماسنا وارايمغلار.

عضولر و عضویت حقى

ایلك تشكىلات قورولوغیندا عضویت حقى ایچون فرقه عضولرینه بیر رسید وئرمیرمك فقط اعتماد اوزره عضوليك حقلری آلیناردی . تهران خصوصا ولايت عضولری مایل ایدیلار بیر رسید الیرینده اولسون . بونا گۆره بیز تصمیم توتدوق تمیر چاپ اندك و عضویت حقینی آلا ندا رسید وئرهك آغاغیدا نمونه لر گئیریلن تمیر او دؤوره ده گیزلین قالان تمیر - لردن در :

۲. ماللیق ، ۳. ریاللیق و ستارخان عکسی .
بده محلی تشكىلاتلارین علاقمینه گۆره عضوليك كتابچالاری نى چاپ اتدیک متاسفانه اونلاردان نمونه قالما میشیم .
عضولری گیزلین ایشامك اصولینه آشنا ائتمك ایچون من بیر صفحه لیک كتابچا یازدیم کی ، اونون بیرینجی و سون صفحه سی نمونه گئیریلیر .
بو كتابچا آ . د . ف . م . ب . حوزهلرینده ن اوخوندیقو کیمسو حزب توده نین نى بعضی حوزهلرینده اوخوناردی .

ولايتلر تشكىلاتلاری

تشكىلاتین گوجلۇ قسمتی تبریزده ایدی و اونون مسئولی هلال ناصری - ایدی . کی ، قارا ملک تشكىلاتینه نى باخاردی . اسکو و اطرافى تشكىلاتلار نى نین مسئولی بداله کلانتری ایدی . میانه و اطرافى تشكىلاتلار نین مسئولی مرحوم عباسعلی پنبه ایدی . خلخال تشكىلاتینه آقا سید محموباداره ائتمیرد ارببلنده و مرندده نى عضولر واریدی .
باغلا کند و قصبه لر نى تشكىلات صبه لرى وارا ایدی . متاسفانه سندلر و یازملاری الدهن گئتمکى ایچون خاطر محده قالما میس .

میثنی جلبا و لمعی عضولرین چالیمقا نلاری

یادیمنا قالان تازه دموکرات فرقه سینده داخل اولان عضولرین چالیمقا -
نلاریمتدان مددی قارباغلا رینی و فاعلی دتیمک اولار . یونس ، یوسف ، یاقر
اولارین نامیلاری تیمور مددی تی آنریا جان نهشتی سقوطلنده اعدام
انتیمقیدلر . اولجه مقیم یانما نتیجه بیر مریض کیمکی گلدیلر ، سونرا لار
تحقیق ائتمک عضولرین جلبا و لدیلار و فعالیتله باغلا دیلار .
دکتر صدق سقوطلندن سونرا کی بقده جبر اولدوم سیاسی فعالیت ترک
اولوندی . اولار بیر مدت ترک فعالیتدن سونرا حزب توده نین گمزلیمین
ایلمیرینده فعالیت ائتدیلر .

۲ نجی فعال عضولرون بیری بابک آدلی بیر محارمیدی . او اولنجی
ایملارنا زحمتلی بولمندا / ۵۰۰۰ ریال فرقه اختیارینده قویدی . سونرا
لار محتاج اولدیمکی زمان او بوللاری تدریج ایمله آلدی .
او تبریز تهران آراسیندا فعالیت ائتمردی و گمزلیمین مکاتبه لری -
آپاراردی .

بهرنمه دخی فوق العاده اولاراق تبریز عضولرینی تحقیق ائتمک
ایچون اولارون ایلمیرینده دقت ائتمکدن توتوری آقای نصرت حبیب الهی
گوئده ریمک ۲ تبریز تشکیل تی عضولریندن توتونجی آدلی بیر نفر کی هلال
ناصری طرفیندن جلبا اولونمقیدی صدق سقوطلندن سونرا توتولوب جازا
نتیجه سینده طاقت گتیرمه یوب منیم و بابکین آلتینی آپارمقیدی . منی ناد -
رسی آرتشه چاغیروب ضمانت ایمله (مرحوم علی اکبر آقا حیاتی انوینی گسرد
قویدی) بوراخیلار . خوشبختانه بابک ایراندا یوخ ایدی .

فرقة عضولرى نهن علاقه سىنى آرتيرماق ايجون اونلارى فرقه نظمىنىسه.
عادت وئرمكدهن ئوتىرى مختلف بخشنامە لىرگۈندە رېلىرىدى . عضوليك > تىنى وئىر-
مگە تاكىد اواناردى .

ساواك تورخوسىندا نىھان بىتمەن ورقەلردەن قالماق موزوعا ر آشاغىدا

يازىلەر :

• • • فرقه نفا منامە سى نهن ظامردە ساندە راق حقيقتە بۇيوك سىياسى اهمىتە
مالك عضوليك حقى وئرمەك اساسى دور . بو اساس و بىردە فرقه تورولوشونىن بىر
مىندە عملى صورتدە اعتراك ائتمەك ان ابتدائى ولى جدى وظيفەلردىن بىرىدوركى ،
دنھانا نمونە تشكىلات اولان شورالار كاممونيست فرقه سى نىن ۱۹۰۰ نچى ايل
آمرىلماسى نهن (بالاقويك - مەنويك) عمدە سىبى اولدى .

بو وظيفە عمدە گىزلى شرايط دە خصوما آذربايجان ملتى نهن ائتمەكسى
حالىندا ناھا حايىز اهمىت وداھا دقتە شايدان دور . گىزلى شرايط دە فرقه نىن
عضوليك حقيقتەن باشقا ھىچ گىلەرى يوقدور . گىزلى شرايط دە مخارج آشكار شرايط
دن دىلمەلرايلە آرتىق دىر . گىزلى شرايط دە آذربايجانجا نىرىە بوراخماق ناھا
آرتىق قىمتە باھا گىلەر . ھربىر فرقه عضوى دوشۇنمەلېدور . اونون ۲ - ۳ - ۵

قارالارمىندان و تومىلرىندەن فرقه صندوقى مايا لالەمرو فرقه نهن بۇيوك ولى
مخارجلىرى تامىن اولور . فرقه نهن بىسكارو يا آز بىر عايداتايلە تامىن اولونما
عضولرى ھىچ وقت دىتمەمەلېدور كى . ۵ - ۶ بىسكارام ۲ قرانى ھارادان وئىر . ۵ - ۶
من بىرچايلە . ۵ - ۶ بىلە عايلەمى ھولا ندىرماق ايجون كۈچ ايلە آيدا ۵۰ - ۶۰
نومن تا بىرام ۵ - ۶ قرانى ھارادان وئىر . ۵ - ۶ بىلە عىواراگرا اولسانلار داسېو

ئىدىرلر ئوزى ويا غايە سىنى تامىن اتمەك ايجون آيدا ۵۰ - ۴۰ تومن ب
 بوج آلان و قازانان بىر غىص ۴ - ۵ قرانى وئرسە اونا ھىچ محسوس اولماز
 ولى مىنلرلە ۲ - ۳ - ۴ قرانلار فرقە مىندوقىدا توپلانسى فرقە بۇيوك
 ايشلر كۆرۈپ فرقە افرادى نىن تربىيە سىنى ۵ تعليمىنى گىنىپلەندىرۈپ ۵
 مياھونلىق آنزىبايجان ملتى نىن سەلەنمىش قىسبە - كىد و شەرلرى آراسىندا
 كى رابىلەلرىنى آرتىرار و ھا بىللە بونا اوشقار بۇيوك ايشلر كۆرۈپ آنزىبايجان
 ملتى نىن آزالىقنى ياھىيلايدىرار.

ھەر بىر بۇيوك شى ئوزى كىچىك دەن عملە گىمەيدورە كىچىك شىئە ھىمىت
 وئرىلمە سە بۇيوك شى مىدانى گىمەز .

يولداشلىدىن بو بارەدە دىمەيدور : ھىجوقت كىچىك شىئەدەن گۆز يوممايەن
 چۈنكە ھىمىشە كىچىك دەن بۇيوك عملە گىمەز . " شورا لار ئواكە سىندە عملە
 گىمەش عىلمىقلى قورولمىشلار بىر قىسمى ان آز قىناعت اولونمىش شىلردىن دور .
 بۇيوك شورا لار حكومتىنى بىنا قويمىش و اونا رەھبىرلىك ائىدەن شورا لار كاممونيست
 فرقە سى ائىدىدە ۲ آى غىز سىز حق عضويت وئرىمەن عضولرى فرقە دەن خارچا -
 ائىدىر .

يولدارىدا ذكر اولونان موضوعلارنى نىظرە آلا راق آ . د . ف . م . ب . فرقە
 عضولرى نىن نىظرلرىنى آھاغىدا كى موضوعلار جالب ائىدوب عىلمى اولماسىنى طلب
 ائىدىر .

۱ - ۱۳۳۱ نجى ايل آنزىباي نىن اولىئە قىر گىرىمە دو شىمىش عضولەك حق لرىنى
 مربوط رابىلە يا حوزە مىقوللارنى ايلە تىسويە و راضىلا عماق .

۲ - آنر آيندان اعتبارا فرقه نظامه سى موجدېنجه عضوليك حق لرينى
وئروب ، وئرمكلىرى پول مقابلينده ستارخان تمثالى ايله مزمن اولمىش تمبىرلر
آلوب باطل ائتمەك . ويا محكم بېرىشردە عضوليك ورقيسى ايله بېرىشردە ساخلا-
ماق .

۳ - هر بېر عضو ممكن اولان قدر نەرىلەرين ساتمىشدا اشتراك ائدوب هوللار-
ينى مربوط مسئوللار يئتمەك .

۴ - ممكن اولان قدر مادي كۆمك وئرمەك ايله فرقه صندوقنى قوللندىرمەك .

۵ - آنر بايجانين نجاتينى دومونوب فرقه يە تمايل ائدەنلرى مادي كۆمك وئرمەك
تسويق ائتمەك .

۶ - وئرىلەن حق عضويتلر مقابلينده تمبىر وئرىلمەلېدور .

۷ - وئرىلەن عضوليك دفترچەلرى مقابلينده آيللىق حقىدىن باشقا ۵ تران آلېنما .
لېدور .

آ . د . ف . م . ب . امين دور كۆت بۇتون فرقه عضولرى اللريندەن گلەن
مادي كۆمك لردن ائتمەك دور . - ۳۰۰۰ كىمى فداكارلىقلار ايله

كوز صممىتىنى نغان وئرمەك دور .

(اطلاع ايچون اونا خلاصه سى ذكر اولونور .)

شمارة حرمتلى يولداش

سيزدەن قناعت ائديپ نەرىلە ايللىرى ايچون ئۇندەردىگىز ۵۰۰ ريال وصول اولدى

ب . م . سيزدەن تشكر ائديرو فرقه ايشلريندە يىقى - يىقى موفقيت لىرؤزى آرزو

ائديرو يولداشلار آنر بايجان آزادلىقى ياغيئلاشپرو اوندن ايچون سيزدن هر بېر

ساحەدە مادي ومعنوى ياردىم كۆزلەيىر . آ . د . ف . م . ب . ۲۴ / آنر / ۱۳۳۱

آ . د . ف . م . ب . کنفرائسی

بیر مدت فعالیتدن سونرا تصمیم توتولدی شرقه نین کنفرائسین تئیکسلا،
وترهك . شهرپور آیینین بیرینده ۱۳۳۱ نجی ایلده چاغیرماغنه موفق اولدیق
مناصفانه او کنفرائس ساواکیلار قورخوسیندن سیچانازون الیندن فتلا
جریلمیش پارچالار قالمیش تاریخ جھتیندن اونون بورا دا گتیریا مه سی
مناسب گؤردیم .

آ . د . ف . م . ب . گیزلین بیرینجی کنفرائسی

کنفرائس ۱ شهرپور ۱۳۳۲ نجی ایلده طوس شهرینده جولده ۴ آ . د . ف . م . ب .
سلامت واسطه سیله افتتاح اولوندی .
بیرینجی نوبه آنربایجان نهضتی یولوندا جانلارینی فدا ائدن شهیدلر
مناسبتیله هامو نماینده لر آباغا قالغوب بیردقیقه سکوت ائتدیلر .
سکوتدان سونرا بیرینجی آنربایجان د . ف . کزگره سی طرفندن سنجیلنه
هیئت رئیسه نی افتخاری صورتده کنفرائس ریاستنه سنجیلر یولدا هر سلا متین
بیعتنهادی ایله قرار اولدی کی ، مرکزی کمهته واسطه سیله کمینفرما تبریک تلگر-
افی گؤنده ریلسمین .
کنفرائسی عملی صورتده اداره ائتمهك ایچون آغاغیدا ذکر اولونان یولدا -
هلا ر انتخاب اولدیلار .
۱ - رمضان قوجا کارگر اربیبیل نماینده سی ۲ - جلال فرهم کارگری
۳ - جمال کارگر قراملك نماینده سی ۴ - عسگری تبریز نماینده سی ۵ -
کاتبلر ۱ - سعیدی ۲ - صمد ۳ - حبیبی

گونده ليك مسئله

- ۱ - اعتبارنامه كسيونون گزارى ۲ - م . ب . طرفندن يولداى سلا متين
عمومى گزارى ۳ - مركزى بهورو طرفندن يولداى عگرى نهن تفكيلا ت گزارى .
۴ - بئرلردن معلومات . ۵ - جارى مسئله لره .

اعتبارنامه كسيونى طرفندن يولداى حميدى گزارى و تهره كه آغا عهدا كسى
يولداى لار اولديلا ر .

- ۱ - سلا مت ۲ - عگرى ۳ - مختار ۴ - نائرى ۵ - بهفتى ۶ - بالجهن ۷ - جنتى
۸ - صمد ۹ - تقوى هف - تيريز نماينده لرى ۱۰ - جيبى
اريجيل نماينده لرى ۱۳ - همباني بستان آباد نماينده سى ۱۴ -
قره ملك نماينده سى ۱۶ - على ۱۷ - رضا احمدى مياندا ب نماينده سى .
سندن اصليندن فنى جهتن كوپه گوتيرمك ممكن اولما ديقي ايجون
يازيلدى اصل سند ماخلا نيلير .
ايشلن سهرانده ر

بو جمله بجهوك داهى يولداى لغهن نهن جمله لر يندن دير . بيز نه قسمر
احتياط ائته كه ده بينه بعضى يولداى لار طرفيندن سهولر قاباغا گلدى .
توتونجى خيانتيندن باشقا ابولر آدلى بير شخص نهن مادي خيانتى
اولدى .

بهمن نونهال بير نفرى تانيتديردي كى ، حروفچين ليك وماشين نويس -
ليك بلد دير . بهز دانمئند سلا نيدن امانت آلدغيه ميز ماشينى اونون

گیزلین ایلمله مهك

ارتجایی بیر دولتمن فکار نتیجه سینده ، بیر تعکیلات گیزلین ایلمله گه
مجبور اولدیقنا گرهك ممکن اولان وسیله لر دن استفاده ائتسین .

گیزلین ایلمله مهك اصوللاری کتابجا سینده کی نمونه ایچون کتیر یلیب بعضی
لازم اولان نکته لر او کتابجا دا ذکر اولونوب دور .

اونلاردان بیریده قرار قبولیمیش کلمه لر دور ، بو اصوللاری من باکو دان
کلمیکده استفاده ائتمیم . آ . د . ف . م . با ایلمله رینده بی استفاده
ائتمیم ، اونلاردان ساواک و سجانلار النده ن بزه قالمیش ورقه نمونه
ایچون یازیسی و فترکیسی سی تقدیم اولونور .

بو کاغذ بیله بیله فارجا یازیلمیشدی . آنریجه یازیلمایدی داها سو
طن توره بردی .

دوست محترم - بعد از سلام و اظهار ارادت خواهشمنفاست این کاغذ را در هیئت
مدیره * حرکت قرائت فرمائید .

۱ - هرچه از دوره * تکمیل حرکت میگذرد کار حرکت باید منظمتر و مرتبتر باشد
و سهامداران حرکت باید بیشتر با حرکت تماس پیدا کرده علاقه خویرانظان نهند
بحمداله حرکت ما کارهای نسبت بسابق بهتر شده است ولی باید نواقص آنرا مرتفع
کرد .

۲ - یکی از آن نواقص عدم پرداخت اقساط حرکت است رای هرکای ایجا بطور قطع
براین است که سه قسط سهمیه * خویرا نداد و بتمام تا کینات تنبیلی کرد

نپرداخت باید او را جز سهم اصلی حساب نشود و دفترچه شرکت را خریده باید او را جز دوستداران محسوب نمود و بحساب آنها ورود و الا نمیشود هم سهامدار باشد و هم قسط را نپردازد. این موضوع خیلی اهمیت دارد هیئت رئیسه میخواهد عده قطعی سهامداران را بداند تا تکلیف بموقع تهیه جنس و تقسیم آن خصوصا از اجلاس که میخواهد از خارج وارد نماید معین باشد.

۳ - ۲۰۰۰ سهم که فرستاده بودیم از قرار فروخته عده است لا ب. عده هم قسط خود را تاکنون نپرداخته است و علاوه از آن سیمد عکس کوچک ۱۵ عکس بزرگ نیز برای فروش فرستاده عده است حتما فروش رفته است و میتواند آن تا کسی که بود برای شرکت خریداری نماید.

۴ - عما خوب میداند با کمال تأسف کار بست مرتب نیست کاغذها بموقع نمیرسد

مثلا کاغذ دوم فروردین عما در ۱۷ / ۱ رسید گاهی هم ممکن است بعضی ما مور - من بست خوش چینی کرده کاغذها را مانسور نماید بنا بر این حتی الامکان کاغذ را با بست نفرستید بلکه توسط مسافری بفرستید حالیه تمام تجار این را میکنند هم زودتر میرسد و هم بیخطر مورد اطمینان است. اگر بعضی مواقع کاری فوری داشته باشید تلگراف نمائید و الا خیلی مختصر مرقوم فرمائید. تا مورد - استفاده رقبای ما واقع نشود.

۵ - مجله ای که بنام شرکت چاپ میشود آیا مورد پسند سهامداران عده است یا نه ؟ رقبای مردم بهرجه میگویند در شماره آخر اعلامیه شرکت که عما هم توصیه نموده بودیم خیلی بجا و مناسب بوده است برای اینکه شرکت ضرر نکند و الا اتمام نمائید آئونه جمع آوری عود و اطلاع دهید چقدر برای آئونه و چقدر

برای تك فروشی لازم است تا زیاد فرستاده نشود.

۶ - برای نفرینه‌های دیگر حرکت هم انجام بفروشی نمائید چون حرکت قصد دارداگر فروش زیاد شد شعبه* مخصوص مطبوعات دایر نماید.

۷ - قصد داریم شعبه‌یکه در وصف شرکت گفته شده است در شماره* آینده چاپ گردد.
آقای ماه بیکرنوخته کسی دیگری هم اعمارا ورا خواسته است نفهمیدم کی خواسته است. و برای چه؟

۸ - باخانم اسکوئی گرم بگیرید خانم خوبی است اولاد و رعیت کافی دارد قابل استفاده است از نظرمادی هم وعده* مساعدت داده است. با میرزا عبدالله و کارخانه-
چی رابطه برقرار نمایند تا از وجود آنها برای بیشتر برای شرکت استفاده شود
۹ - دوست عزیز خدا نکرده پیر نشده باشید قبل از حرکت شما قرار بیک شعبه*
حرکت را در کارخانه* برای اتحادیه کارگران و یک شعبه نیز برای مدارس جوانان
دایر شود. ولی شما فرمودید چون مهر لاستیکی در آنجا خوب درسته نمیکند من
در اینجا تهیه نمایم ولی شما با اصطلاح مضمون مرقوم نموده تا بتال نفرستاده اید
اصلا جواب هم نداده اید.

۱۰ - امسال چون روز تاسیس شرکت بروز تولد حضرت حجت تعادف میکند بایند از
سالهای سابق مکملتر دایر کردو جشن کامل گرفت. نظریه* خونرا در مورد جشن
مرقوم نمایند بتمام دوستان سلام برسانند.

۱ گیزلی ایٹلمک اصولاری

بوگون تاسیخ صحفر لریند باقاند و اوللاز اؤقت
ایسکیه دنیا دا و هابیلد ملکت ایچر سید^{اولان}

عمد مبارزه لرین ایچ اوزی ضعی مبارره لرین
عباس اولوب آقصادی اساسر اوزوید^{قوروش}

فقط بومبارزه لر عمر- زمان- و محیطر گوره فرق
ایسیدر . هیئر حاکم طبقه ایسے اوزالند
ساخلا ماق ایچون و اوز ضعی ضعی قورامادان
اوتری ملکی و مذهبی تمایلردن اسفاره ایدر —
ملکین حقوقی قانونی قسمنے اوز منفعتن مبارزه
سوی ایسدر . حاکم اولیای طبقه نین قانایاجی

غنصر لری اوز صنفی منفعته گوز ملک ایچو شرایطه نبت
 اسکار ایلیه بلیه دیکه گیزی تیکلا دوز لمتکه محیو
 اولوبلار اونا بناء هر دوردی محکوم طبقه شرایطه
 اویقون تیکلا ویرو مبارزه فی تعیب اتیملر —
 موفیت الدایمک ایچو گرک باشقا گیزی ایملرین
 بجر به سلا استفاده اتیمک اوللارین کیدی یوللاری
 او گرنمک اوللارین ایملر یارایان اصوللارین قیو
 نبت اجرایه قویماق —

ایراندا فعلی شرایطه حقیقی آزادخیو اهلار را حصو
 اونین زحمت کش طبقه مندر علنه ایملرک شرایطی
 اویقون دگل اونا بناء زحمت کش طبقه
 گرک اوز صنفی منفعته گوز ملک ایچو اوللارین اذغنه

سواسیزلیق ایله مبارزه

آ. د. ف. م. ب. مستقیم فرقه ایطیری ایله مضول اولدیقی کیمی عمومی و اجتماعی چیهفلاردا اشتراك ائتدیگی کیمی عضولرین سیاسی معلوماتی آرتمیرماق ایله بیرلشکده اولارین سواسیزلا رینی یخی سوادلا ندیرماغا جالیماردی . نمونه ایچون جیریملمی الده قالمی کاغذرین اوزی یازیلیر و اصل سنداخلای - نهلیر .

خرداد تاریخلی مکتوبین تعقیبنده اولاراق آ. د. ف. م. ب. بوتون فرقه عضولری نهن نظرینی جلب ائدیر . عزیز یولداغلار ، بیزیم فرقه موز بوتون آنر - یایجان خلقنه تکمه ائدوب اونون ملی آرزولارینی تشکیل ائتمگه برابر آنریایجا ملتی نهن اکثریتنی تشکیل ائدن فعله کندی و زحمتکفر اونون اساس تکمه گاهی اولماسنی تصدیق ائدیر . اولارین ... قوروماق اولاری ترقی و تعالیه سوق ائتمک گلهجهک ایطیری ایچون حاضرلا ماغی توزینه وظیفه ... بوا یی ... سواسیز لیلی لفواتیمهک و معلوماتی آرتمیرماق دنا باعقا توزگه ... آزادلیقین موفقیتسی ... زحمتکفرین سوادلا نماسی و معلوماتلا رینی آرتمیرماسیندا ... باعقا طبقه عضولری ... آزادخواهلیق لیا سیندا یینه ایطیری اللرینه آلارلار اونابنا فرقه آفتیو صورتده ... هر بیر سواسیز فرقهی سواسیزلیقی لفواتیمه لیر .

۱ - هرکی توزیهاینلقیندا اولان سواسیزلیقی لفو کلا سلا ریندا ویا باعقا درس اوخوما لیر .

۲ - هرکه کلا سا گئتمه گه قطعی صورتده ممکن اولما زما توز سوادلی یولداش یا باعقا عصدن خواهرا دوب و گونده بیر حرف اولمیر اولسادا توکر نه لیر .

۴ - هر بهر حوزه بو مکتوبی سوا سوزلملی لغو ائتمهک ایچون اساسی اولاران قبول ائدوب باعقا محتاج اولان مسئلهلری فرقه یولی ایمله یومئاری تکمیل تلار دان سوروممالیدیر .

آ . د . ق . م . ب . تیر - ۱۳۲۱

۲-عضولیک حقینین منظم یقلماسی بیر ییجی ایشلردن اولمالیدر . هیچ بیر بو نه یول ویریلنه مه لیدر و فرقه نظامنامه چی بو تازه ده-داها جدیدی مراعات اولونمالیدر . عایداتی اولان لاریبوزه بیر اولمایان لاراییه ۲-۵ قرائتی موئقنده حتما ویرمه لیدرلر . ۳- فرقه نشریه لرینین سانشی پایلاصلایندیر هر بیر فرقه عضوی داها آرتیق کئک ایتنه لیدرلر کیزلی شرایطده فرقه ایشلرینده نشریه انتشاراتین بویوک اهمیت و اورد . آذربایجان دموکرات فرقه سی ههته مینه بویوک وظیفه قوبولیشدر . بوتون آذربایجان خلفی و بویوک وظیفه نی انجام ویرمه ویریته یتیمک ایچون آمریکا انکسار-امبرالیه نلریله و مرکزی تهران حکومتی و فارس و بختلریله مبارزه یه مجبور اولدیلاری کیسی خان تهران حاکمه هیتینه ساتیلیش منفور آذربایجانا نلیلا و ایله کینه مبارزه یه مجبوردر . یوملی مقدس مبارزه نی انجام ویرمکده آذربایجان دوکرات فرقه عضولری داها آرتیق جدی و داها آرتیق کسکین مبارزه ایتنه لیدر لر . آذربایجان دموکرات فرقه سی هر کیزی بیورو

نشریه یی بایراده اولدور هر بیر ملت سر ییتر نئتلان هر بیر شرکت یی ایلین آخرینده ایله ییخیری ایتنه یگون ویراروا ایتنه که کچیش موئقیتلری و قصا نلاری نظره آلماقلا کله چاک ایچون قصا نلارین آرادان کیتنه سینه چالیشوب توزمو قیقلرینی داها دا کیتلاندیر سولسیر . ۱۳۲۲ نجی ایلدن یی فصالنه باشلایان آذربایجان دموکرات فرقه سی هر ایل موئقیتلر الیه ایتدیگی کیمی کچین ایل (۱۳۲۲) داها آرتیق موئقیتلره نایل اولاسیندان فرقه عضولری مطلقه لر و تلوکر احتیاج یوخدر ولی کاسکند-داها آرتیق موئقیت الیه ایتک ایچون فرقه عضولری مخصوصاً او این دول اود کالاری آشفید کیر موضوعلارا اهمیت ویرمه لیدرلر : ۱-آز اولسون یاغشی اولسون شاعری همیشه کی کیسی بنده فرقه شاعری اولمالیدر منلرجه سست عقیده لی تردیدیچی عضولرین اولاسیندان ولی ذایت عقیده لی مستقل فکرلی یوزملتی یوره کئدن-دون افرادین اولماسی آتیه اولدور سا نل ویریلیدر . آ.ز اولسون یاغشی شاعری قاباق کیندن داها آرتیق مراعت اولوند لیدر .

عمومي جيهانشلاردا اشتراك

مختلف مووضوعلار حقيقتده حزب توده نين عمومى جيهيشى ارلاردى .
اجتماعى ايدلرده اشتراك ائتمهك ايچون آ . د . ن . م . ب . نى بوتون
عضولرينه تاكيد ائىلدىكى ە بو جيهانشلاردا اشتراك ائتموئلر . يازى -
مادىن ايله يازيلمىش بياننه كى ە متاسفانه سواكىلار تورخو سىندان
سچانلار يئمىملر .
و بيرده ال واسطه سىله سيد عجم و اونون خانىمى غرپىسندن يىغىلمىش
كيجيك چاپ اېلمىش كاغاذ قىدىم اولونور .

عزيزى هموطنلر

يوسون (۱۴ يھمن) شهيدلر گونى مناسبتيله ايران
اذربايجان كرستان آزادلىقى يولندا شهيد اولان
لارى خاطر لايوب اولالارين آرزولاريني يرينه
يترهك ايچون حزب توده ايران آذربايجان دموكرات
فرقهسى و كرده دموكرات فرقهسى سیرالاريندا
توبلانىن
آذربايجان دموكرات فرقهسى مركزى پروو

آذربایجان دموکرات جوانلار تشکیلاتی اورگانی

۱۴ بهمن گونی تجلیل مناسبتیله آذربایجان دموکرات فرقه سی نهن مرکزی بیو- روسی طرفندن منتشر اولان بیانه و براکتلرین تاریخی اهمیتی اولدییی ایچون بو نمره مزده باش مقاله و آمیری مقاله لرینه منتشر ائدیمر و روزنامه مهیز مرتب صورتده انتشار ائدیلمن سلسل مقاله لری گلن نمره مهیز ساخلا بیررخ . تحریریه هیئت

شهید لر گونی

بوگون ایران نهن مترقه فرقه سی حزب توده ایران آذربایجان نهن غیرتلی دانشمند اولادی دکتر تقی ارانی نهن رضاخان حکومتی طرفندن زنداندا زجرا یله تولدیریلمه سی مناسبتیله (شهید لر گونی) آدلاندیرمیشدیر . بوگون مناسبتیله ایران آنر - با یجان و کرستان آزادلیق یولمنداجانلاریمنی فدا ائدن بوتون آزادبخواه لار خاطرلا نمالیدرلار . بوگون اونلاریمین روحیندان الهام آلوب ایران نهن استقلال سوا ایراندا یاغایان خلقلر آزادلیقی ایچون داها آرتیق ، داها جدی جالیشمالیدیر . آذربایجان ملت آذربایجان نهن آزادلیقی ایله برابر ایران استقلال ایچون مینلر جه توز جوانلاریمنی قربان وئرمیشدیر . مشروطه بانه لریندن غیرتلی حیدر عمو و غلی رشید ستارخان - شیخ محمد خیابانی - سلیمان مهرزادار و و . بوپولین قربانلار بولار . زنداندا زجرا یله تولدیریلمه یل شرفلی دکتر ارانی - گنج شاعر دادی زاده (انزابی) قوجا و ناموسلی علی عرقی و محمد باقر جوان مطیع کارگری اسماعیلی و حاجی و هابثله ۲۶ نجی ایله ده آغیر غرامیده ارتجاع زنداندا دکتر سیزو دوا سزلیقدان جان وئرن آذربایجان نهن قوجا مان اوغلی حاجی بویوک آقا و اهب زاده و

آذربایجان دموکرات فرقه سی باشچیلاری - آذربایجان - قلی میحی - ابراهیمی
شکیبا - جابیدان - شیخ محمدعلی خوتینی (زنجان) آزاد وطن - دکتربا قری -
داداش تقی زاده - نورالعنان پکانی - احمدی - نوری - موسوی - یزدانی - کاشف
مدیری - تیمور مددی - الله وثردی - علی فردی - قانری - نازر - میررحیم نوعی -
ولی محمد علیلو - نیکنام - علی فطرت - ایمان عمی - اژدر - وور و و و و و و و
آز ملتدرن آرسین - یوشی بیدانیا
.....

٢٤

جلالی - ملا محمد - اکبر ندامت - انصاری - میراسد کلهری - قدرت - حسنعلی - حبیب
 میرحیدر - مهدی پولاد شهبازی - امیر شهبازی - جلال مددزاده - مهدی قربانعلی
 آقام وقلان - مهدی محسن - بهمنعلی - جلوغان - یوسفخان - بلوغان - مهدی محسن
 جها نگیر - سید یوسف - سید محسن - کریلی فیروز - غلامرضا - شکور - محمدتقی سمرفت
 کریلی فیض - طالب زمان - کریم ابوالفضل - نوراله - موسی خان میرزا محمد
 سلطانعلی نظیری - خیراله میراسماعیل - و و و و و که تک - تک اونلارین رعایت
 و عبا عتله یینی سؤیله مکدن قلم عاجز دور • نوزلرینی ایران استقلاللی و آنریایجانین
 و کرستانین آزادلیقی ایچون فدا ائتمیشلر •

سونکی ایللرده ۲۲ تیر - ۱۴ آذر - ۸ فروردین - ۳۰ تیر فاجعه لرینده آمریکا
 انگلتره آلترلی ایران هیئت حاکمه سی طرفیندن تولدیریلن آزادلیق خواهلارین بیر
 چوخی آنریایجانین قانداق قورخمیایان بالالاری اولدلیقی کیمی بیر نتیجه گن بو -
 ندان اول خائن هیئت حاکمه طرفندن حمایت اولونان آلچاقلارین ایران آزادلیق
 دوستلاری دموکراتلارین نین آباردیقلاری هجومدا جاننی فدا ائدن عابدصلی
 دخی اولدارو آللولار یوردی ستارخانلار - ارا نیلر یارادان بابک ائللری آنا
 وطنی اولان آنریایجانین نجیب و فداکار اوغلی آزادلیق عهیدی داداش تقی زاده
 نین اوره گنج پارچاسیدر • بئله بیر گونی حزب توده • ایران آنریایجان و کرستان
 دموکرات فرقه سی عضولرینه و ها بئله بوتون آزادلیق سئوین ایران خلقلرینه
 تسلیم دئییر و بو مولدا جانندان گنجه ن غیور قهرمانلار گونئی بؤیوک حرمتلر
 و احتراملارلا تجلیل ائتمک له برابر آتالاریمیز طرفندن ۱۶ ایل بوندان اول
 آلتینمیض مشروطه نی هر نوع دیکتا تورلیقدان قوروموب و دموکراتیک مقصدلریمیزی

بئرينه يئتميرمهك ايجون بالا نجى آزا ديخواهلا رين سيمايى ملته بيلديرمه لليك
ايران آذربايجان و كرستان آزالىقى يوليندا شهيدا ولا نلار رين روحى عاد.
آذربايجان دموكرات فرقه سى نين مركزى بويوروسى

۱۴ آذر گوننى طنطنهلى صورتده تجليل ائدويمىنى انسا نلىق ياراتما سى ايجون
ماليندان ، جانيندان و قانندان اسيرگه ميهن بؤيوك قهرمانلارى ئوز خلقلرينه
ياخشىجا تانتديرماق ايجون آذربايجان دموكرات فرقه سى - مركزى بويوروسى طرفندى
منتشر اولونان پراكيتلردن بئر نمونه

عزيز هموطنلر - بوگون (۱۴ بهمن) شهيدلر گونى مناسبتيله ايران آذربايجان
كرستان آزالىقى يوليندا شهيد اولانلارى خاطرلا يوب اولان رهن آرزولار رينى
بئرينه يئتميرمهك ايجون حزب توده * ايران - آذربايجان دموكرات فرقه سى و
كرستان دموكرات فرقه سى سهرالارينا توپلانين .

سندين اصليندن فنى جهتدن كوپيه گوتيرمهك ممكن اولما دىنى ايجون يازيلدى
اصل سند ساخلا نيلير .

آذربایجان ملتیه خطاب

آذربایجان دموکرات فرقه سی مرکزی بهر روسی نهن بمانه سی نهن دوزی
عزیز هموطنلر - کارگرلر - کندیلر - بهمه رلر - روحفکرلر - نوژملقن
ستوهن بیوتون آذربایجان خلقی . آذربایجان دموکرات فرقه سی اجدا بهمهز طرفندن
من ایل بیوتان اول زمانه نسبت قبول اولموش و ایمندیه قدر دوام ائندن نهرو
یا ارامنی صمم قلبدن تبریک بهمه رهک امددور کی ، ایستکلی خلق بهمهز آذربایجان
ملتی نهن قهر تولوشی ، ترقیسی نامی دنیا ملی اوغروندا بهرولطانان جالمشوب
و موند اولاجا قدر .

عزیز وطنداغلار - بو ایل ۲ نجی یا ارامندور کی ، آذربایجان نهن مقدس نهفتی
موقتی مورتده گئوری چکلیمدور . بو یئددی ایلده تهران حکومتی و ساتلمش
بعضی آذربایجانلیلار طرفندن آذربایجان ملتیه اولان فشارلارین حابی بهمدور
یا زهیم دتوه که گله ز . ولی بهر عوصیقله وار آذربایجان ملتی باغنی دوقونوب
کی ، تهران حکومتیه دن آذربایجانا نجات بهمدور . گر که آذربایجان ملتی نوژی
نوزمه نجات و ترهیم مختار اولسون تا نارس ملتی ایلده قاراباجاسنا باغاسن
بو ایلده هر بهر آذربایجانلی نهن عهده سینه ییچوک بهر وظیفه واردور . بو
وظیفه نی هرکی لا یقینجه ایضا ائندره ویدانی قارایسیندا و آذربایجان ملتی
مقا بلنده باغی اوجا قالا جاق و آذربایجان ملتی اونی تقدیر ائتمکدور .

آذربایجان ملتی نهن بهر کارگرلری و زحمتکلیری - آذربایجان دموکرات -
فرقه سی نهن ایلک تکیه گاهی سزله و سزله رین امدیده کندیلر ، روحفکرلر
و آذربایجان باغقا طبقه لری فعالیت ائتمیه آذربایجان نهن نجاتی ایچون جالیمور
لرو جالیمجا قلا و سزله نوژ صنفی مصلحتلری گوزله مک له برابر آذربایجاندا
کی مناسنی نظره توتمالیمیز . آذربایجان دموکرات فرقه سی نهن بهرین کنگره
سینه (۱۱ مهر ۱۳۲۴) قبول اولونموش طبقه و صنف آیریملیقنی نظره توتما -
بهیبه هر بهر آزادمواد آذربایجانلی نهن جالمشاسی لا زمدور . بیوتون آذربایجاندا

با عايمان جماعت و ملت و ديلم آيمريلمهمني نظره آلمايوب بو بولدا الاله وثيرم
 وتلاي گيتمه رملهدير. مراعات ائتمه لهدير. آئريايجان كنديهلري اكر سوزه
 كافى قدر توهرق جاننى محارف صحه ايستهرسه آئريايجان نسوكرات فرقسي نهن
 دالها گنديب كارگر بولدا عمارتوز روهنذكر قاردا عمارتوزايمله برابر جالهمين.
 آئريايجان روهنذكرلري محارف ايجهلري واداره عضولري سبز گونلهمك
 جرياندان توزوز عاهد سوكي، سوزلرين باجارجا ق و لياقتلى اولدويميز حالدا
 تهراندان گلهي مامورلار سوزلره رهنسلك ائتمه اطاعته مجبور ائمه لر.
 آئريايجان ملتى نهن توزيمه مخصوص رنگين ديلمى اولماغمنا باعصا ياراقه
 آئريايجان نهن بالاجا اوقلا ريني بيرميجى كلا ساربان فارسى اوغوما قاجير
 ائمه لر ايراندا با عايمان بو تون آزميتلار مئى، آئيرى، يهودى تون آنا ديلمده
 روزنامه كتاب تفرينه مختار اولدقمى حالدا بئى ملهوندان آرتقمى آئريايجان
 ملتى تون ديلمده روزنامه كتاب يازماق امكانى بوغدور حتى آئريايجان ديلمده
 تها تر (نمايى) وئرمه گى غنغن ائتمه لير. داخله وزارتى آئريايجان نمايى،
 وئرمه ك ايستهمين بير عهده اوتانمانان يازمه لير (بزيان اجنبى نمايى دان
 غنغن است) بو تان اوعمار جانلى مثاللار گئيرمه ك چوخ اولار. سبز روهنذكرلرين
 بوچيندا دهركى ما آئريايجان ملتى نهن تجا تى امچون تون لياقتوزى بيلميره سبز
 آئريايجان ملتى نهن ايمريلمه گره ك آئريايجان ملتى تونى اداره ائتسون. بو
 ايمده هر كى جديت ائدوب صميمي جالهمار ااقتار اوتان قالا جا قدور.
 آئريايجان ملتى نهن طبعيلري (دانه بولارى) محللري - آئريايجان -
 ملتى نهن گلهجگى سوزه با قلدور سوزلر گره ك آنا بابا لار يمين ستارخانلاره
 عمو و قلملار، عبا ياتلر، اراتلر و بيه روملرين ايمريلمى تعقيب ائدمه
 آئريايجاندا سوزلر او وقت آزاد با عايمان بيلمه ك سوزكى، آئريايجان آزاد
 اولسون. آئريايجان مى حكومتى زمانى تاسمى اولونمى دان نكده دبهرستانلار
 دبستانلار مختلف صنعت مکتبلري سوزلرين الهنده بهر تولگى اولما لهدير
 فقط آزاد آئريايجان محارفه گئيهي حالدا خدمت ائتمه لير.

آنریا بجان ملتینی شوهن آنریا بجان فولکه سینه اهره کدهن علا قه لسی
اولان آنریا بجان تاجرلری - ببرا ایل مدته قده آنریا بجان دموکرات فرقه سی نهن
رهبرلگی ایلله قهر و لموش ملی حکومت تهران مرتجع حکومتی ایلله گرفتار اولما -
سینا باغما باراق سوزله آز عدمت اقتدی می ؟

ملی حکومت زما نهنده منفعت آپارمادی ؟ دوشروندو سوزلردن مالیات آلندی و لسی
تهران ژیمقولا ری نهن و تریا کیلری نهن و اوشری ما مورلاری نهن جیبیلرینه
تؤکولمهک عوضنه شهرین آسفالتمنا و سولوله لری چکیلمه سینه معارف ایللر نهن
ناها آرتهق گتیمه لیه سینه مرف اولوندی .

گتیمه لردن مرف نظرائه طبیب یو یئندی ایلل عرضه نده تهران دولتی کی آنریا -
بجانی نوزنه باغ صاحب اتیمه سوز تاجر و کارخانه صاحب لری نه ائندی ، آیا
اصفهان کارخانه لری نه و تهرمان بیرجهن بقعه یا اولندا بیرمقی سوزه وئردی می ؟
آیا آنریا بجان تاجرلری نهن ارز موضوعین سوزلرینه واگزار ائتمی ؟ بو کیسی
ستوالا رهن جوابی یوخدیر و اولانا بیلیمه ز .

عموم آنریا بجان تاجرلری و کارخانه صاحب لری قطعی صورتده یقین ائتمه لی -
دورلر اولان رهن نجاتی ترقیسی و راحت لگی آنریا بجان نهن آزاد و مختار باغا ما -
سینا دور . او تاجرلر کی ، تهران حاکم هئیتفه آلدانما بیولا ر آنریا بجان کارگر
کنده لری ناها دوشر می تمام آنریا بجان خلقی ایلله برابر آنریا بجان نجاته نه
جاله معالیمه لار .

محترم آنالار حرمتلی باجه لار - یایک لره ستارخانلار ، حیدر عموا و غلیملار ،
عیا با نه لرو اوانلر وجوده گتیره ن قادی نلار سوز آنریا بجان ملتی نهن بار سینی
تعلیک اتیمه سوزه سوزلر قهرمانلار تربیه اتیمه با یگده اوغلانلار میدانق گتیر -
یوسه ز آنریا بجان ملتی نهن سوزله احتیاجی وارد دور . آنریا بجان دموکرات فرقه سی
سوزلری حر و آزاد ایسته ییر . ببرا ایل نهضت زمانی سوز امتحانینی وئردی سوزلر
قارباغلا ریز ایلله برابر آنریا بجان ملتی نهن نجاتی ایچون جالیمه ن .

عزیز سريازلار استوارلار افسرلر - آذربايجان ملتى نهن نجاتيندا سوز
 لرين عهد سینه معین وظیفه واردور. تهران مرکزی حکومتی و ساتيلميش مالانجی
 آذربايجانلار سیزین احساساتیزدن سو استفاده ائتمیشوز قارداغلاریزین
 قاننى تۆکمهگه و ائولرین باغيتماغا وادار ائديرلر و بنهده ایسته میرلر سوز
 مقصدلرینه جاتاندا ن سونرا سوزلری هتج نوع حسابا قويمویموشوز آنا یوردوز -
 دان مختلف بهانه لرایله اوزاق سالار. آذربايجان نهختی بوغما قا گلن هاعمی
 لره بو قوعوندان بهر بهانه ایله جهار یلماسی دئیمیکله ریمهزه جانلی بیر دایلمیش
 آذربايجان ملتى نهن کؤمه یی اولمالیدور. اونین دوشما سريازو افسرلری -
 سوز قارداغلاری نهن ایستینه اسلحه چکمه یوب اولاری جبهه سالما مالی و اوللا-
 رین علمیه گزارش و ثمره مه لیدور.

آذربايجان ملتى نهن آرزو و هنى ظاهره جهاربان آذربايجان دموکرات -
 فرقه سی نه ایسته میور.

۱ و سوز ایسته دیگینی ۱۳۱۴ نجی ایله دئیمیش و بیئنده اوندا اساسی تفهیر
 و ترمیشلر خلاصه اولاراق آذربايجان ملتى مختار و آزاد باغاماق ایله برابر
 ایرانین استقلالینه علاقمندور. فارس ملتى ایله بویجه ریمهه لیک له قارداغا -
 سنا باغاماق ایسته میور او تهران مرکزی حکومتینه مخالف اولماق ایله برابر
 آذربايجانا خیانت ائده ن ساتيلميش آذربايجانلارانی نخی مخالف دور. اوهیمه
 کی کیمی فارس خلقینه سوز حاکم طبقه سندن حکومتی اله گئچیره گه کؤمه ک
 ائتمه گه حاضر دور.

آذربايجان ملتى ایران دایره سینده مختار باغاماق ایله برابرابطلرینی
 سوزی ادا ره ائتمه ک ایسته میور. مستقل دیک و یازی ایله دنیا دا بیضا لملل جریا نلا
 رنا بیر واحد کیمی وارنا ولوب دنیا دا ملحن قورولوشینا خلق حکومتلرین تقویت
 اینه الیندن گلننى مضایقه ائتمهجه ک دور.

آنریا بجان ملتی نوزی نین ملح طرفنداری اولماسینی ۱۳۲۵ نجی ایله بوتون
 دنیا خلق لرینه بیلدیردی. او نوزینده دقلاخ انتمه که قانر اولمیتی حالسا
 بین الملل وضمیمیتی نظره آلوب صلح عاظره سی اوجون السحنی بئره قهوب
 ایران قوهونی نین آنریا بجانا گهرمه سنده مانع اولمادی.
 آنریا بجان ملتی بوتون دنیا نا باغا یان ملطرا ایله ملح ایله گنجتمه
 ایسته بیره ویرالا ر حکومتی ایله ناها آرتیق حکم رابطعه اولطاق آرزو قیدیر.
 اوتا یلمندور از یلمند ملطریمن حقیقی دوستی ویرالا ر حکومتی و اوتا رهبر لیک
 انشمن کاموگست فرقه سیدیر. بوتی آغکار سورته ایمله دندیره و بین بیلیر
 ایران و آنریا بجان نین تجاتی ویرالا ر حکومتی نین دوستلیق قیادیر.
 هرکی آنریا بجان ملتمینی دوست توتارما، هرکی آنریا بجان ملتی نین تجاتینا
 علاقمند ایسه، هرکی دوقفا آنا دملی نین طرفنداری ایسه، هرکی ایران استقلا -
 لیتی معمم قلبدن ایستمره، هرکی دوقری ملح طرفنداری ایسه، آنریا بجان نا و
 آنریا بجان دموکرات فرقه سی مرکزی کیمته سی و مرکزی بیره و بین باغینا توپلا -
 نهب اونون سئور و تاکتیکی نین عطی اولماسینا جالیممالیدیر.
 وارا ولسون آنریا بجان و کرستان و فارس ملت لری نین اتحادی و اوتلا را
 رهبر لیک ائندن آنریا بجان دموکرات فرقه سی، کرستان دموکرات فرقه سی و
 حزب توده ایران.
 آنریا بجان دموکرات فرقه سی نین مرکزی بیره و بین ۱۳۳۲ نجی ایمل

آنربایجان دموکرات جوانلار تفتکلاتی اورگانی

گلجهك بیزیم دور

آنر آیی تاریخی بیر آیدور . آنربایجان ملتی نین گلجهك استقلالی نین محکم بناسی بو آیدنا . بو آیدنا آنربایجان ملتی نین عانلی دموکرات فرقه سی ملی مجلس و ملی حکومت یاراتمیش . بو آیدنا آنربایجان دموکرات جوانلار تفتکلاتی بناسی قویولمیش . بو آیدنا خابین تهران حکومتی لو اونون باش وزیر قوام و رزم آرا و رضاخان اوغلی نین آنربایجان ملتنه و تریک لری وعده لرین خلافی آشکارا چیخمیش و خائنلرین خیانتلری بللی اولمیشدور . بو آیدنا مه نلرجه آنر - بایجان فدائیلری آزادلیق یولمندنا تهران ارتجاعی سیاستی نین قربانی اولمیشلار بو آیدنا مه نلرجه آنربایجان عائله لری بندر آباد ، بندر عباس و باغقا نامناسب یئرلره تبعه د اولونماسی نین مقدماتی دوزه لمیش . بو آیدنا ایران مرتجع لری نین آمریکا و انگلیس آلتلری اولوب آنربایجان و هابغله ایران آزادلیقینی بوزماق ایچون اتحیدکلری اقدام کمالا و گئنیله مورده آشکارا چیخمیش . بو آیی دا بوتون دنیا خلق لری نین دائمی صلح کنگره سی چاغریلمیش . آنربایجان ملتی نین قیامی گونی آنر آیی اولدیی کیمی اهمیتلی و عظمتلی صلح کنگره سی دئی آنر آیدنا دور .

بو دوزگون فکری عملی ائدهن آنربایجان دموکرات فرقه سی نهن مرکزی کمیته سی نی آنربایجان ملتی و خصوصی ایله آنربایجان جوانلاری اونوما مالیدور . اونلار بیلیمه لیدور کی ، اگر مرکزی کمیته ترك معاصمه ائتمه ایدی دنیا صلی تهلکده اولوب یوز میئر ایله آنربایجان ملتی و اونون رشادتی جوانلاری دا آرادان گنده ریلر . اونا گوره بوتون آنربایجان ملتی و هابئله جوانلاری شانی آنربایجان دموکرات فرقه سی باعجیلا ریما منتدار اولمالیدورلار . او عملی نتیجه سینده دور آنربایجان ملتی تهران حکومتی نهن ایچ اوزونی یاغیجا کور - دیلر و یقین ائتدیلر کی ، تهران حکومتینده هئجوقت آنربایجانا نجات ییخدور . گرهک آنربایجان جوانلاری بهسقدم اولوب فعالیتینی آرتیرسین و عرفلی - شانی دموکرات فرقه سی نهن تاریخی مبارزه لرینده و اونون سابقه لی عضولری نهن تجربه لرینده استفاده ائتسین .

گلهجهک بیزیم اولدینی ایچون آنربایجان ملتی سیزده دو شونجه لی فعالیت طلب اندیر . بیزده امینیک کی ، بو ایفده موفق اولاجاغیز . گنج کارگر

بوتون دنیسا ————— خلق لری نهن صلح کنگره سی

آنربایجان ملتی و بییه نه ده تشکیل اولونان بوتون دنیسا خلق لری نهن صلح کنگره سی اونلارین آراسیندا یارانان بؤیوک اتحادی و شورا تشکیلینی بوتون صلح طرفدارلاری اولان جمعیتلره و خلقلره تبریک دئییر . آنربایجان ملتی بونی یاغی بیلیر کی ، اونون آزادلیقی فقط دنیا صلی نهن دوامیله تامین اولایلر . آنربایجان خلقی یقین ائتمیشدور کی ، صلی قوروماق اولار و گرهک اونسی قوروماق . اونا گوره ده دور کی ، ملتیمیز باعقا صلح طرفدارلاری اولان ملتله برابر صلی قوروماق و دعوا بایقو سین آرادان تالیدیرماق ایچون هئج بهشیر فعالیتدن اسیرگه میجکدور . دوغما آنا یوردیمیزین ساواش قیزدیران آمریکا و انگلیس امپریالیستلری طرفینده دنیا دا ملحنان بؤیوک هامی شورالار - اتفاقی علیه هجوم بایگاهلارینا چئوریلجه گینه یول وئرمیجه کدور آنربایجان

ملتی تمام وطندا و ایران آرخا داغلا رینی صلح اوغروندا داها آرتیق چالیشما -
غا دعوت اندیر.

یاغاسین بوتون دنیا صلح طرفدارلاری آرزو لارینا تحقق وئرهن بؤیوک بیسن
الملك صلح سوراسی .

یاغاسین دنیا دا صلح طرفدارلاری اولان ملتلهو جمعیت لره .

یاغاسین آذربایجان دموکرات فرقه سی و ایرانین مرقی و صلح طرفدارلاری -
اولان حزب توده ایران .

یاغاسین کرد دموکرات فرقه سی و اونون صلح یولیندا ائتدیگی تۆکه نمه ز
فعالیت لره . (صلح طرفدارلاری)

اونودیلماز بیر سؤز

من بیر گنج ائیدیم ئوز تایلا ریم ایله آغیر بیر وضعیتده تحصیله مشغول
ایدیم . اجتماعی جهته دن مضیقده اولدیقیم ایچون ئوز هم نوع اریم ایله
اجتماعی مبارزه نی لازیم گؤروب وار قوه ایله فعله و کندچیلرین آزادلیقینا
چالیشاردیم . سعی و جدیت نتیجه سینده ایران دموکراتیک جوانلار تشکیلاتی نین
مرکزی کمیته سینده انتخاب اولدوم بورا دا مطبعه کارگری سید محمد اسماعیلی ا
ایله یاغیندان تانیش اولدیم . وار قوه میز ایله کارگرلرین فکرینی گئنیتمه -
ندیرمگ خصوصاً درس اوخوما لارینا چالیشیردیق گنج فورسای تاسیسی ایچون بییزیم
پولیمیز جا تمادی بول تا یماق ایچون وئیریدیق جلسه لر دن بیرینده

مرحوم اسماعیلی بیر جفت بیلر زیك و بیر جفت کوشواره گتیریب دئدی
منم نه نه مین قیزیلا ری بونلار دور

تقدیم اندیره م . قبول بو سؤزه دن او توز ایل تمام گنجوب مرحوم

اسماعیلی (سنجابی) اون ایل اوندان سونرا رضا خان حکومتی طرفیندن

نامه اصفهان دا توقیف اولوب زنداننا سالیندی . بیر جوخ فسلر و

زحمتده ن سونرا دیوانه اولوب آرادان اونون سؤز و تشکیلاته

وئریدیگی هدیه هئج وقت منیم خا اریمده ن حیخما یوب و حیخما جا قدور .

بو منه یقین دور کی ، آذربایجان ملتی ئوز حقنی آلا ندان سونرا اسماعیلی

کیمی جوانلارین آرا منگاهلار رینی دوزه لدوب بزیجه کدور . (قدیمی)

آذربایجان

یکمئیه گونی اسفند آیی نهن ۱۲ سی ۱۳۳۱ نجی ایل ۸ مارس بین الملل قادیملار گونی
مناسبتله فوق العاده

آذربایجان دموکرات جوانلار تفکیلاتی اورگانی قیمت ۲ قران

آذربایجان جوانلار تفکیلاتی
آ . د . ف . م . ب . نوز ایملرینی نظمه سالدیقدان سونرا آذربایجان جوانلار
ری نهن و قادیملار ری نهن ایمله مهنه توجه ائتدی جوقلی تاسفلر اولسون الده
اوج ماهین اولمیش روزنامه لر دن باعقا هتج بیرسی قالما هتج .
اونلار دان بیر آیری آیری نهن ۱۸ ی - ۱۳۳۱ نجی ایل ۲۰ نجی / بهمن / ۱۳۳۱
و ۳ نجی ایسه اسفند آیری نهن ۱۲ هتجه نعر اولمیش دور .
ا و روزنامه لرین جالب قسمت لری آغا غیدا یازیلر
هر ملتین یاریمینی و بعضی موقعلر ده ایسه جوخ سه منی تفکیک ائدن قادیملار و
تاریخین ابتدائی دوره لرینده آنالوق (مایر خالوق) دورینی گنجندن سونرا زمان
و مکانه نسبت آرز با جوخ قادیملارین حالت لری آغیر و حقوق لاری ایسه محدود

اولمپدور. اولاردا نجهان قهرمانلار - حکمرانلار - ماعره لر جهماغينا باغميا -
راق عموميت ايله اولار بين حقوقلاريني تضمين ائده بيلمه مهدي .
سرمایه دارلار دوره سينده ايمه آز حقوق ايله ايمله ديملك مقصيده استصا -
لاته سوق اولميشلار .

قاديئلارا اولان قهار کارخانه لرده آغير شرايط ده ايمله مک اولار ي آرزوخ
آيلدير و نوز حقوقلاريني آلمان ايجون متحد اولماغا وادار ائدير ايله توپلا ف
نتيلار اوللرده اقتصادي موضو علار ايجون ملي چارچو وادا اولديقي حالدا سوترا
لار سياسي رنگ آلوب ۱۱۱۰ نجی ايلدن اعتبارا ايمه بين المللی شکلده ظاهر اولور
۱۱۱۰ نجی ايلده کوينها کين شهرينده تشکيل اولميش سوسيالست لر کنفرانسی
تصويب ائدير کی هر ايل مارت آبی نين ۸ نده قاديئلار گونی اولسون و بو گون
بوتون قاديئلار متينک لر و ثروب تظاهرات ائتمکله سرمايه دار حاکم طبقه دن
نوز طلبلری نين اجرا سيني ايسته سونلر .

۱۹۱۱ نجی ايلده بو بايرام بعضی يئرلرده اجرا اولونماغا باشلا دی ، اطريش
و آلماندا ايمه گئنيش تظاهرات عمله گلدی و قاديئلار طرفندن سياسي طلبات
وئريلدی . روسيه ده ايلک دفعه بو بايرام صنفی صورته ۱۹۱۳ نجی ايلده ولسی
۱۹۱۴ نجی ايلده ايمه گئنيش صورته دوتولوب اقتصادي طلبات دان باشقا سياسي
شعارلار سئجوب ، سئجيلمک حتی چار حکومتی نين آرادان گئتمه سی شعاری نخی ميدانا
آتيلدی .

۱۹۱۵ - ۱۶ نجی ايلده ايمه ۲ نجی بين المللين باعجیلاری خيانت ائتديکلی
ايجون بو بايرام فقط سويس و روسيه ده توتولدی . و سياسي شعارلاری ايمه

(دعوانی دعوايه) شماريندن عبارت ايدى . بونلا دئمهك ايسته يورديلر كى خلق - لرى بير بيرينه قيرديرماقدان ياخشى بودوركى حاكم طبقه نين عليهنه اقدام - ائتمهك .

روسيله ايلك گئنيش تظاهرات مئنهك لر ۱۷ ۱۹ نجى ايلده اولدى او ايل مطلقيت حكومتى نين آرادان گئتمه سيني ايسته مكله برابر دعوانين قورتارماسيني طلب ائتمرديلر بوگونى بايرام مناسبتله عمله گن تظاهراتدا بايقا كارگرلرده ، قومولدهلار تظاهرات و مئنهك گنهملندى و نتيجه ده ۱۲ مارسدا جار حكومتى آرادان گئندى .

اوكتهاير انقلابچىلار سونرا ايسه روسيله قاديملارين و ضميتى روسيه كارگر و زحمتكلىرى كمى بلكى دگهيلىدى ، عورالار حكومتى قاديملارى حمايت ائنده رهك اولارين تمام طلبلتنى وئردى . او گوندن اعتبارا روسيه قاديملارى هرايل گئني صورتده بو بايرامى ئوز قارداغلا رمله برابر جفن دوتوب عمارلارين عورالار حكو - متى نين دوا مى نين آرتيريلماسى كارگر و كئچيلىرين ياخشى باغا ماسينا اختصاص وئرميقدورلر .

اوكتهاير انقلابچىلار سونرا بايقا ئولكه لرده زحمتكلى قاديملارين وظيفه سى داها دا آرتدى . اينلار ئوز حقوقلاريني ايسته مكله برابر عورالار حكومتى بمنى دنه زحمتكلىرى نين واحد پناهگاهى نين دوا منه نسبت و عمومى ملحين بناسى ايجون زمان و محله نسبت عمارلار وئروب وئرمه لهدورلر .

آنريايچان قاديمى آنريايچان ملتى مستقل باغا دئني زمان اوينامق رولدان صرف نظر ائدوب اونين معروف سيمالاريني نوطابه - هاجير - ناتوان - لارى نين

زېښت خاتون نور رهبر لېگي دوزگون آبا رېښي ايجون اونون آښي ده باغي
زېښت قومار اې اوښ حقينده نور احاساتلا رېښي آغا غيدا ذکر اولونان ائل ماهنو
سندا ايغاده ائتمه فلر

او کتیا بر انقلا بیندن - سونرا صفی دوشونجه لر آرتدیقی ایجون ۱۹۱۶ نجی ایلده گهزلی تفکیل تابعه ایران - سوسال دموکرات (عدالت) فرقه سی او کتیا بر انقلا - بیندان سونرا آجیق فعالیت گنجدیگی ایجون ایران و آنریایان قادیلاری نین ان دوشونجه لی لری نخی ایران عدالت فرقه سی نین محلی و مرکزی تشکیلات میرالارینا گهرمه و الیریندن گلن فعالیت لری اثتمیملر - تهراندا - تبریزده - اصفهاندا رشتده معارف نامه ایسه باغلا یوب زحمتکش قادیلارین تربیه منده جالیمیش لار و یو ایللر نتیجه منده حسی - تیمیدن بیله قورخما میشلار .

f.

قادیئلا ر ایران و آنریایجاندا دوزهلیمیر و رضاخان حکومتی زمانی گیتلی شرایط ده و شهرپوردن سونرا ایسه محیطه نسبت گئنه و محدود حالدا بوگون قادیئلا را اختصاص وئریمیر. ایران آنریایجان و هایتله کرستان قادیئلا ری نین دئیوب طلباتنی اظهار ائتمیشدور.

آنریایجان ملی نهضتی زمانی ایسه بیر ایل مدتده دوام ائدهن دموکراتیک نهضت زمانی آنریایجان دموکرات فرقه سی آنریایجان قادیئلا رینا تمام اختیار وئریمیر عرقده (روسیه دن باشقا) ایلک دفعه اولارای قادیئلا را ستجملک و ستجملک اختیاری وئریمیر و اولتاردان کافی قدر نماینده آنریایجان ملی مجلسنه ستجمه دور. آنریایجان قادیئلا ری ایسه توز قارداغلا ریمله برابر آنریایجان نین ملی قومو- نهندا اعتراک ائتمه حتی ملی قوموندا درجه آلمه افسرلر سیرا سهندا جالیمه یلار. فکا - حزب توده ایران - آنریایجان و کرستان دموکرات فرقه سی رهبرلیگی ایله قادیئلا رین گوریمکلی ایلر بو مختصر مازی ایله آشکارا جیها بیلیمه ز. ایراندا باغیان ملتترین قادیئلار فعالیتی مفعل تاریخ ایستهر. یو ایملر- گلجه کده اولاجاق و اولمالیدور.

ایندیکی وضعیتده آنریایجان قادیئلاری نین قارشمه سندا بیرنجی ویتویک مسئله ایران قادیئلار ایله برابر اعتراک ائدوب توز حقوقلا ریخی آلماق ایله برابر ایران آنریایجان و کرستان آزادلیقنی آلماق ایچون جالیمه قدر. اگر ایراندا مستقل دموکراتیک بیر حکومت قورولما زسا آنریایجان کرستان خلقلری آزاد اولما زسا ایراندا باغیان قادیئلار آزاد اولما ز. ۲ نجی مسئله ایسه دنیا ملخی نین دوامی ایچون جالیمه قدر. اگر صلح دوام

اقتمه زسه بوتون دنيا قاديملري زحمتده اولديقلاري كيمي آنريايجان قاديملاري
 دغي زحمتده دوشوبجوانلاريني الدن وئروببالاجا بالالاري ققيم قالاجا قدر.
 آنريايجان قاديملاري بوتون دنيا زحمتكشاييله متبي گورمهشغورالارقا دينلا -
 ريندان الهام آلوب دنيا صلي نين بناسي ايچون جاليشماليدرلار.
 ياشاسين بين الخلق x مارت قاديملار يارامى.
 ياشاسين دنيا صلي و اونين بؤيوك حامي غورالار خلقى .
 وار اولسون ايران و آنريايجان قاديملاري نين بهرليگى .
 آنريايجان قاديملاري صلح و آزاليق اوغروندا حبسه دوشوب تبعيد اولانلارا
 آتسين سلا ملامر .

آنريايجان دمokrat فرقمسي نين مركزي بيوروسي
 سندين اصيلندن فني جهتن كوييه گوتيمرك ممكن اولما ديق ايچون يازيلدى اصل
 سند ساخلا نهلمر .

عزیز وطندار! محترم آنریا بجانلیلا ر بوگون تاریخ بهی ایللرجه مستقل
حیات سورن دنهانا بایک لره جواتیمیرلره ستارخانلاره حیدرعموا و غلی، خیابانی
لر و و... کمی ملی قهرمانلاریمیز یاراتیمیز آنریا بجان ملی ۲۱ آنر (۱۳۲۷)
ایلده عمره مطابق اولاراق ناها گنیمیز بیر صورتده توز له ائت و وارلیغی بوتون
دنهایا بیلیمردی و اثبات ائتدی کی، بیر ملت کمی دنهانا حیات سورمه گه مستقل
و آزاد باغا ماغا قابیلیمیز.

آنر نهختی نهن سبیلری نهخت زمانی و اوندان سونرا نرته روزنامه و نهرمه و
بمانه لرینده گنیمیز بیر صورتده یازیلیمیز و دتمیمیمیز. آنریا بجان ملی ایران
آزادلیغی و استقلال اوفروندا جالیمما قلا ریمنا و ندا کارلیقلا ریمنا باغما یارای
ایران حاکم و هیئت و فارس عووه هیئت لری طرفینده نهممه تهمقده قالمیمیز و آنر-
یا بجان ملتته مستمره و نوگی گوزیله باغیمیمیز. دکتر احمد محسنی لرین آنریا-
بجان اوطاقلاری نی جیبری صورتده فارجا نانهما قلا و انار اتمه سی، مستوفی
لرین تحقیر اتمیمیز سوزلری فارس ما مورلاری نهن آنریا بجان خلقینه و نرنیمک لری
اونودولماز فکارلار ملی نهخت لری ی نهن سبیلرین بیر قسطن دیر. ملی نهختی

اولان نظاملاره ظلملره تیممیلره اعدا ملار و جیلری گوزدهن گتیمیرتیه ک و
 یا ایرانین مرکزی وضعیمینی تجزیه ائتیه ک بو عسارلارین کاملا یئرلما ولما-
 سی آهکارا جهار . یعنی اگر آنریا بجان آزادلیقی آنریا بجان ملیتی نهن تور
 المنده اولمایدی آنریا بجانلار بو قجایع توره نه زامیدی . فرقه نهن ایستیه ک-
 دهک لریته عمل اولمایدی ایرانین مرکزی حکومتی ساعدلره هزیرلر محکمیلر
 رزم آرارلر المنده اوجونجا اولما یوب ایران دنه اهرمالست-
 لریته پایگاه اولما زامیدی . و یا خود ایرانین متری فرقه سی (حزب توده)
 ایران) و ایران کارگرلری تعلیماتی طرفیندهن رسمی تانیلمه ییگانه مرکزی
 اولان " عورای متحده " زحمتکاران ایران " نهن قاهو سی یاغلا نوب غیر قانونی
 اعلان ائدیلمه زامیدی .

ملی نهشتنه سونرا ایراندا مخصوصا آنریا بجاندا اولان بیوتون اجتماعی
 حادثه لر داها آرتیق آنریا بجان خلقینه حق و ثروباتی وادار ائدیر ایرانین
 استقلاللی نهن خلقی ملت هرستلرین المنده اولما سینی و آنریا بجان نهن کامل
 آزادلیقینی طلب ائتمه و یوهار آلتیمندا توپلما قانقنی دعوت ائتمه .
 آنریا بجان دموکرات فرقه سی نهن اوجونجا عساری کی آنریا بجان خلقی نهن
 تور آنا میلی امله او عصبوب و مازماتی واداره لرده آنا میلی امله دانیمه و
 مازماتدان عبارت دیر . ایمدی ده ایرانین حاکم سینی دهمل حتی بعضی دوعو -
 نمه من عووه خستلر طرفیندهن یاغی تحویل آلمتا میر . تهراندا ارمنی آنهری
 فرانسه و انگلیسی بو کیمی دمللرده روزنامه و مجله جیمیتی حالدا آنریا بجان-
 نجا روزنامه انتظارمه اجازه وئرلمه میر

و با زماغي قهقن انديمر. بو وينا اوعارسته لر ناها آرتيق آنريايجان خلقيني
و آ. د. نره سي نهن عضولريني وانا ر ائمه ليدر كي ، گرهك ناها آرتيق
آنريايجان خلقي نهن منا نيميني دوعونوبجديت ائسونلر. آنريايجان خلقي نهن
بيله ليدر لر كي ، اوللا رهن نجاتي توري و اوللا را رهبر ليد ائده ن آ. د. ف.
سي نهن الينده دور.

عزيز كارگر لير آ. د. ف. سيزين وضعيتوزي كاملا بيلير. سيزين چوخ قسميز
ايمر سيز و با آرز بهر موجب ايله ايله بيلير و اوني نهن بيلير كي سيز توزمنين
منفعتيزي گوزله مذك ايجون تفكيلا ت و نره بيله مير سيز. سيز لر آزاد نفسي چكهمه
قادر نيمل سيز ولي ما يوس اولما يهن جاليمهن جديت ائدين گلمجهك سيزينديمر.

حرمطيني كندچلر سيزين بيرها نچله نيز ناها آرتيق آغاكار دير. نيملير
نهي اوني انكار ائده بيلير لر. حكومت و مالك لرهن طرفينده ن اولان ظلمين
حد حاسي بوغدير ولي ما نهن گلمجهك سيزي آزاد ائديب ظلمين خلاص ائديجه كندير.
محترم روهنذكر لر عسوما آنريايجان ملي حكومتي نهن اكدمكي آغاچين موه-

سي اولان نافعگه طبع لري آيا بيلير سيزي آ. د. ف. اولما سا ايدى سوز ايللر
نهي آنريايجان نافعگه اوزي گوزمه ز ايدى حقي ايرافهن باعقا بئرلر يئنه
نهي قهرولما ز ايدى سيزين اوغودوقوز يئنا آنريايجان دمورات فنا قملري نهن
آتالاري نهن و باجهلاري نهن قاتيله يئنا قهرولموقدور. سيز آنريايجان سمو -
قواتلر يئنا و حقيقي آزاديخواه لارا احترام بيله ملي سيز. اوللا ر زحمت چكمه -
سا بيلير سيز لر راحت اولما ز دور. سيز لر فنا كار ليد ائتمه ز بار لاي گلمجهك
اولما ز.

آنریایجان خلقی عموماً کارخانه ماحیلری و تجار طبقه سی عموماً ئوزوجنا نلاری
 تاریخی سوندا دوقونسه لی دی لر آما بهر ایل ملی نهخت دوره سهنده آ ز منفعت اله
 گتیریلر می ؟ یثنی بنا لار تهکیلمه کچه لر آسفالته اولمادی می ؟
 دوقرودور معقول اولانلار دنا مالیهات آلهندی ولی رعوه حالیندا تهران مامور-
 لاری نین جیمینه نیمل تهران بقولی لاری نین تفریحینه نیمل آنریایجان آباد -
 لهقینا صرف اولوندی بوستان - بهمهنه کارخانه لری نین یثنی ده انیمه دوقمه سی
 ظفر کارخانسی نین تاسمهتی هتج بهر آنریایجانلی اونوندا بیلیمهز .
 آنریایجان ملی حکومتی نین بهر ایلمده اقتصادکی ایسی مرکزی ایران دولتی
 آمریکا امهریا لستلری نین کومه کی ایله برابر بقدر ایل مدتهنده اقتصادلری ؟
 بو بقدر ایل مدتهنده کارخانه لرین بهر قسمتی باغلا تهب کوچک کارخانه لر ایسه
 آرادان گتندی مهترجه کارگر بیکار قالمه تهران کچه لرینده یولچله قما جیبه
 اولملا ره .

بونون بو ایملرین چاره سی آنریایجان ملتی نین آزاد اولماسی وایراندا
 حلقی بهر دموکراسی حکومتی نین تهکیلی دهر .
 باعاسین ایران نین حلقی استقلالیه وار اولسون آنریایجان آزادلمتی .
 باعاسین آنریایجان خلقینه رهبرلمی ائدهن آنریایجان دموقرا تفرقه سی .
 باعاسین ایران نین مترقی فرقه سی حزب توده ایران
 باعاسین کرد ملتی نین رهبری کرد دموقرا تفرقه سی .
 باعاسین ایراندا باعایان خلقلرین اتحادی .
 وار اولسون دنها زحمتکعلری نین بهرلمتی .

آذربایجان ملتین نجاتی دمکرات و صلاح طرفداری ملتاری

ایله برابر گیتمهکده در

آذربایجان ملتلی اوز آزادلیق

ونجاتی ایچین مبارزیه ادامه ویز

قیمت ۱ قران

آذربایجان

۱۶ فروردین ۱۳۳۲

نمبره ۲

آذربایجان دموکرات فرقه سنن ناشر افکاری

دوره

آذربایجان روزنامه سی

آذربایجان روزنامه سی نین انتشارینده اولک اول یولداش ح . ف و ارمسی
یولداش تشکر ائتمهک لازیم دور . ح . ف یولداش ایله یبریز
ده تانیخ ایدی ح . ف ایله گۆروشوب اونون موافقتینی الده ائدهن سو-
نرا مقاله لری یولداش لار ایله حاضر ائدیب چوخ وقت من مطبعه یه یا ائومینه
آباراردیم . روزنامه حاضر اولان ندان سونرا گئدیب گتیریب یولداش لار
واسطه سی ایله نشرینه جالیخاردیم . روزنامه آغیر گزلمن غرامط ده اولدیمشی
ایچون متاسفانه ۱۵ گونده بیر دفعه ده ن آرتیق چیخمازدی . سواک مامورلا ریئتد
گیزله تدمگیم روزنامه لر دن فقط ۲۱ / اسفند / ۱۳۳۱ ۱۶۰ / فروردین / ۱۳۳۲
۳۱ / فروردین / ۱۳۳۲ نجی . ۱۰ / اردیبهشت / ۱۳۳۲ نجی ایمل و ۴۰ /
اردیبهشت / ۱۳۳۲ نجی ایمل روزنامه لری یا زیمیم و خاتمن و ترمیگی سندلر
آراسینده موجود ایدی .
قالصم روزنامه لر ده جالب مقاله لر کی ، انتشاری لازیم نظره گلیمر
آغاغیداکی مقاله لر دور :

آ. د. ف. م. ب. حقیقەتدە یازیلان مقالەلەرە جۋاب

سېزىن ۶۷ - ۶۸ - ۶۹ نەۋرەلى آنرىيايجان روزنامە سېندە يازىپقىز تېمىلى
مقالەلەرىن بىر - بىر منطقى جۋابى اولدىقى حالدا بىلىمى و ئىشلىرىن مەقسە
واپىلىرىدە كۆمەك ائتمەك ايجون روزنامەدە جۋاب يازماقدا ن غوددارلىق
اولونىر .

فقط بىوتى بېلىن آ. د. ف. م. ب. ۱۳۲۷ نجى ايلدىن آغىر بىلىمى
ھرايىلە باغما ياراى ۱۳۲۴ نجى ايل نېخت طرفىدىن ئىجىلمىش ملاحىتىلى
بولدىلار اھتراكىلە يىتىدىن ئىمالەتە باغلا مەيدور .
آ. د. ف. م. ب. كى سىز اولى اصولى جېتىدىن نىھىل ائتمەك اېستەيىر -
سىز ئىد و ھىر سىز اولاراق عملان آنرىيايجان دىموكرات فرقىسى نېن مەركىزى
كىمەتە سېنە تابەيدور .

يازىپقىمىز مقالەلەرىن سون قىساقى عىلمىلى آنرىيايجان مىلى وھانلى
آنرىيايجان دىموكرات فرقىسى و اونون ملاحىتىلى مەركىزى كىمەتە سى ائىدەجىكىر
سىمىزلىرىن سىمىز تېمىلەر و يازىپقىمىز ئاھى مقالەلەر حەقىقەتدە غىرلىق
اېستەيىمىز .

بولسا بىراىر كىچىكلىرىدە دىئەگىمىز كېمى يىتەندە سىزى وھىدە دىموت
اىدوب لازىم كەلەن مەسئۇلەلەرىن ھىلى ايجون ئايمىدە تەمىن ائتمەگىزى
كۆزلەپرىمىز .

دنیا نا عمله گله ن سقی رابطه لر معارف مدنیته نین گنجه تر قهسی
 بیوتون ره بهله ره تاثیر ائتمه کی کیمی ملی دهل لری دهی تاثیر سهز قویا
 بهلمه زدی اونا بیا هر ملتین بهلمه ده باعقا ملت لرین خصوصاً مرقسی
 ملت لرین کلمه لرین تابماق اولار .
 آخر زمانلارنا بهن الملک واسطه ایله گهر وغلر و معارف آرتدیقه ایچلا
 آرتدی و گندیمکجه آرتماقنا دور . بهیم ملی سابقه لی آنریا بیجان بهلمه ز
 دهی بوندان استثناء اولاهلمه ز .
 بیری گندیمکده بهن الملک کلمه لری جوغدور . بهیرو کلمه سی بهن الملک
 بهر کلمه نهره لا تین بهلمه ده اولوب ایندی ده دنیا خلقلری نین فرانسه و
 آلمان بهللی رینه کی ، کیمی باعقا بهللی رده دهی ایمله نهر . کلمه لرین
 تحت اللفظی معناسی گاهی بهر اصطلاحی معناسی اولور . بهیرو کلمه سی نین
 لفظی معناسی دفتر و بهر نوع مهزه دهی دئیهر لر . معناسی ناها بیئوکدور .
 بیر مسئول کاتبلرین و یا تعین مسئول عضولرین بیمنه نا باغنا ناخی دئیلر
 بهیرو کلمه سی نین گنجه صورته ایمله نه سی اوکتها بیر انقلا بهمندن
 سونرا اولمیشدور . عیرالار کامونه ست فرقه سی نین کمهته سی ایملری ناها
 سرعته گنجه ک ایچون توز عضولریندن بهر نهجه من هاسی بهیرو نامنه
 ستهبب اغتیارلار وئرمر بهله ر . بونلا برابر ایملرده کمهته * مرکزیده
 رابطه ده اولاردی . ۲۱ - ۱۳۱۹ نجی ایملرده بهر یوزای حکومت لر زمانه
 عیرالار حکومتی کمهته * مرکزی طرفیندن قافازنا فرقه ایملرین اداره -

ائتمهك امچون قاف بېورو نامېنه ايمپلرديلرو مسئولی يولدا هارژنفتيکسي
 ایدی . ۱۳۲۰ نجی ایلده ایران عدالت فرقهسی نهين مرکزی کمهتسی رشت
 ده اولدیهی زمان عدالت فرقه سینه مربوط اولان ايمپلری اداره ائتمهك امچون
 عدالت فرقه سی مرکزی کمهت سی طرفیندن باکونا ایران بیوروسی آیدنا تمین
 ائتمک ايمپلری اداره ائدهردی . ۱۳۲۵ نجی ایلده آنریبايجان نهيتی صلح
 خاطرینه مترقی صورتده بالی چکيلدیقی امچون مرکزی کمهت عضولری بیوری-
 بیریندن آیری دوعدوک لریته گۆره صلاحیتلی فرقه عضولری ایقده مرکز
 وئرمهك امچون آنریبايجان دموکرات فرقه سی مرکزی بیورو آیدنه ایسه
 باغلا دی . طبعی دور کمهت . مرکز . تابع ایدی .

تهران حکومتی نهين یئنی قریانی يولدا هارژنفتی کمهدی ؟

هریر تولومون ظاهری و بیرده باطنی سببی واردور . قیمن سووقیتدا
 اوجا قمرلر دیوارلاری نهين دېلینده تولوب قوروموش معصوم بالالارین قوجا
 آروا دلار وجوان اوغلا رهن تولومی نهين ظاهری سببی سووق و یوغوللوق
 ایسه حقیقده اوغلار رهن تولومی نهين اصل سببی حاکمه هیتتی نهين لیاقت سیز-
 لیتی و ظلمی و نفاریدی .

مؤحوم تقی عرقی نهينده تولومی نهين ظاهری سببی بوغاز سرطانی ایدی
 ولی حقیقی سببی ایسه تهران حکومتی نهين نفاری مخصوصا آنریبايجانه توکسی
 گۆزله باخماسی دور .

اگر تهران حکومتی آزادلیق امچون مکرر تقی عرقی جی ائتمک تمام
 وار یوغولنی نالایقی رهوه غور مامورلار را بطعیه تالان ائتمهك ایدی

تقی عرقی مادی جهتدن مضقه ده اولما یوب ئوز وقتینده مرضی معالجه ائده ردی
 اگر تهران حکومتی آنریایجان خلقینه یا بانجی گوزیله باخما یوب بئشی
 مهلمونلوق عرقلی و لیاقتلی ملتین داخلی ایضلرین ئوزلرینه محول ائتمه دی
 بئشی مهلمون آنریایجان ملتی ایچون اهمیت قایل اولمایدی لازیم مریشاننا -
 لار آچمایدی . تقی عرقی مجبور اولوب عجله ایله تهرانا گلمه زایدی و غفلته
 تهران کوچه لرینده ئولمه زایدی . بو تقی عرقی نین ئولومى نین سببیدیر .
 مرحوم تقی عرقی آنریایجان آزادیمخواهلا ریندان ایدی . قارداشی شیخ
 رضا ایله برابر مفروطه ده فعالیت ائتمه دی .

سونرالار ایسه ایضاً اختارماق ایچون ترکمنستان تازه شهره گتتمیش و
 اورا دا کارگر نهضتیه تانیل اولمیش روسیه انقلابیندان سونرا ۱۹۱۱
 ایلهده حیدر عمواوغلی نین رهبرلیگی ایله اداره اولونان عدالت فرقه سی -
 نین مرکزی کمیته سی طرفیندن بیر عده تبریز تشکیلات ایضلری ایچون گلن
 باشقا یولداغلاری ایله برابر قاتل مخبرالسلطنه طرفیندن دوتولوب بیس
 مدت حبسه قالدان سونرا آزاد اولوب یئنه ئوز فعالیتینه دوام ائدیر .
 لاهوتی نهضتیندن سونرا اثوبنی داغیدیرلار رضاخان حکومتی نین
 فشارینا باخما یاراق گیزلین شرایطه ممکن اولدیقى ئوز مسلکی ایشینی
 دوام ائتدیریدی . ملی نهضت زمانی جدی صورتده نهضت کۆمهك ائدوب ،
 ئوز شخصی معاشی ایضلرینی گۆرمه گله برابر فرقه تشکیلاتلاریندا جدی
 جالشمادی .

نهضتدن سونرا بیر مدت حبسه قالدوب بیر مقدار خسارت وئره ندن سونرا

آزاد اولوب سرمايه سی المتمدن جهیمینما کوره جتیملیک لرایلهما یلمسیتی
 انا ره اقمردی سون زمانلا رونا بیوا ز سرطانی نا عوطیمینما گرفتار اولارای
 بمر طرفدن تیریزده مریضا نهنین اولماسی او بیری طرفدن پولسوزلیکی اونی
 لازمی حالجه ایچون تهرانا مراجعه ائتمهگه مجبور ائیدی.
 تهراندا ایسه منلرجه آنریا بجانلار کیسی اونا دا اهمیت و ثرمه یوب
 نتیجهده فوت ائیدی. و توز عائله سینی با عسز قهوب فارس حاکم طبیبی
 طرفندن تولدیمریلمسین منلرجه آزادیخواهلا را قوهولدی.
 ایرانین حقیقی استقلال و آزادلیقی و آنریا بجان مختاریت فکریتی نور
 دوستلارینا اوندولماز بمر و نیمه اولارای یادگار تاپمردی.
 عزیز بملدای تقی عرقی سن امن اولوب راحت یات سنن مسلکدا هلا رهن
 آنریا بجان دموکرات فرقی نهن جوانلا ریسنن فکریتی ناها جاق و اجرا
 ائدیمهک دیر.
 من بوتون آنریا بجان دموکرات فرقه عضولری طرفندن تقی عرقی نهن
 حرمتلی عایلمسینه تسلیت و تروپ قالا تلا رهن موفقیاتلرینی آرزو ائیمرم.
 (قدیمی)

۱۳۹۹ نجی ایلده تبریزده حبس اولوفان عدالت فرقه عضو یی (X) تقی شوقی

جواد کریمی (کریمی نب)

جواد کریمی باکونا = اتحاد ایرانیان = مکتبی نهن تا گردلریندهن ایدی
اونون مختصر شرح حالینی خواهانندیم آقای تقی کریمی بازمهفلار آغاغینا
ذکر اولونا جا قدره.

آنریایجان ملی نهضتی زمانی اینا تو لملهر فرقه بیلر دهن ایدی کی، ملی
حکومت بوللا ری اونون اساسی ایله لازیم گلهنده بهر اولاردی. حتی بوموضوع
دایرس آرترقا خه لری نهن نظرین جلب ائتمه و بیله با زهرلار = ۰۰۰ چنانچه از
مندرجات بیرونده و گزارش بهریاتی و نامه های واسله از اناره. یادگ کفار هری
مستقلا د میگرد هر سه برادر بنویه. خود فعالیتهای زیادی برای به معرفت صرام-
متجاسرین نطن نادماند. جواد کریمی اسکناسهای متجاسرین را یتام سندخزانه
ولی بفعل اسکناس چاپ و جریان انداخته عده بود احنا نمودند اینموضوع کاملا
واضح و روشن و حاکی از توجه فعالیت و مورد اطمینان بودن متهم در دستگاه
متجاسرین میباشد.

آ. د. ف. م. ب. فعالیت ان جدی ایشلریندهن ایدی ۱۳۳۲ نجی ایل دکتور

مصدق مقولیندهن سونرا کی، من جی اولدیم جیطانان بهر مدت سونرا منیم
سیاسی یادداغتلاری و ها بیله جمع اولونان آنرا زار جوغونی و ها بیله
جمع ائتمه گم قولک لور لری ین او مانعین ائتمه قدر فقط نوزی بهلهردی.
من نوزیمی بیوتون زحمتک لرین غنوا آنریایجان خلقی نهن زحمتکی بیلدیگم
ایچون مرحوم جواد کریمدهن تدک لری ائتمه گم خلقی بیلهرم و اونون روحی نهن
عاد اولماسینی آرزو ائتمهرم و دتهرم بولناهی جواد روحون مانا ولسن طاغوتی
رهقه سی قازیلدی. و ناها بهر و باعقا ایراندا باعایمان کجهک ملتلر نوز
آنا بیلیمده بازوب نغرائنده بیلرلر و ناها ساواک مامورلاری یوجمله سی
= تیریز آزانمخواه لاری یونجه یتمه ب مفروضه آلدیلار = بازیلان کتابلارنان
سبله بیلهرلر.

یولداغلار مطبوعات هر بیر ملتین حوصا هر بیر فرقه نین حیاطنده نه قدر مهم و قیمتلی بیررل اوینا دیقینی هر بیر فرقه عضوی بیلیر و بیلمه لیدر.

بیزیم فرقه میرحکومتی اله آلمادان آغیر بیر وضعیتده ایسه باشلا دیقینی فرقه نین قدیم عضولری خصوصاً تیرزده فرقه به ایلک دفعه داخل اولان عضولر اوزگوزلری ایله گورموشلر (خاوندو) روزنامه سننن ایکی کوچک اما قلا ریندان عبارت اولان فرقه مرکزی کمیته سی خاطرلاردان چخما میشر ذکر اولونان وضعیت ایله ایسه باشلا یان فرقه آز بیرمده بوتون ایشلرده موفقیت الده ایتدیگی کیبی مطبوعات عالنده دخی بویوک قدرلرگوتوردی بوتون فرقه عضولری - هاپله آذربایجان ملتی نین خاطرینده در کی هفته لیق و آیلیق مجله لردن باشقا آذربایجان - آزادملت - غلبه ستاره آذربایجان - جودت - ینی شرق - آذر - ارومیه و باشقا بوکیبی روزنامه لیر فرقه مطبوعاتیمیزی زینت لندیردی .

مناصفانه آذر ۱۳۲۵ اینجی ایل مللی حکومتین گیری چکیلمسی بوتون فرقه ایشلرینی سری حاله سالیب محدودلا ندیر - دیلی کیبی مطبوعات ایشلرینی داخی گیزلی حاله سالیب و محدود ایتدی .

آ . د . ف . م . ب . چو قدان بری ایسته بیردی فرقه نین ظاهرده روزنامه سی اولسون و ممکن اولدولجا آذربایجان ملتی نین درد لرینی اورادا یازیب نشر ایتسین خوشختانه فرقه عضولریندن بیر (آذربایجان غیسور) آدلی بیر روزنامه نین امتیازینی فرقه اختیاریندا قوموشدر کی انتشار ایتسین . اونابناء لازمدر .

۱ - هر میرفرقه عضوی وار قومسيله چالشیپ توی کما ایتمکله برابر باشقلا رینی داخی تشویق ایتسین

۲ - مقاله اخبار - مقال لار - مناسب شعرلر یا زماق ایله روزنامه نی رنگین لندیرسین .

۳ - مطبوعات ایشلرینده ساقمسی اولانلار و بوا ییده چالیشماق ایسته یئلر توی رابط لری واسطه سیه نه کیبی کما ایتمک ایسته دیکلرینی یازیب تبلیغات سمیه سندن دستور آلینلار .

یولداغلار فقط سهرین ککوز نتیجه سینده (آذربایجان غیسور) روزنامسی وحت با پا جاق و گله جکده فرقه میرینه چوقلی روزنامه و مجله لرا انتشارینه موفق اولاجادر .

تمیز ۱۳۳۰

آ . د . ف . م . ب

جواد کریمی ان گنجینه که زمانه را زایل نموده و آثار و افکار او را به ما می‌رساند و به ما می‌بخشد

آقای نوز جواد کریمی در سال ۱۳۰۰ میلادی در شهر تهران متولد شد. او در سال ۱۳۰۰ میلادی به همراه خانواده به روسیه مهاجرت کرد و در آنجا به تحصیل پرداخت. او در سال ۱۳۰۵ میلادی به ایران بازگشت و در آنجا به تدریس پرداخت. او در سال ۱۳۰۶ میلادی به همراه خانواده به ایران بازگشت و در آنجا به تدریس پرداخت.

پس از آنکه او به ایران بازگشت، به تدریس پرداخت و به تدریس پرداخت. او در سال ۱۳۰۶ میلادی به همراه خانواده به ایران بازگشت و در آنجا به تدریس پرداخت. او در سال ۱۳۰۶ میلادی به همراه خانواده به ایران بازگشت و در آنجا به تدریس پرداخت. او در سال ۱۳۰۶ میلادی به همراه خانواده به ایران بازگشت و در آنجا به تدریس پرداخت.

جودت روزنامه سوله اردبیلده یاخیندان تماسدا اولوب اجتماعیهون و عامیهون آیتندا اولان حزب ده فعالیت ائتمیشدیر. سونرا ایکینجی دفعه اولاراق ، موغان و بیلیمسواو یولیه قاجاق سورنده روسیه گتیمیش و اتحاد ایرانین مدرسه سینده تحصیلنه ادامه وئرمیشدیر. ۱۳۰۸ نجی سنده بیرینجی فارغ - التحصیللر سیرا سیندا اتحاد ایرانین دبیرستانلریندن فارغ التحصیل اولموش و خارجه اعزام اولونان محصللر کذگورینده اشتراك ائتمهك مقصدایله ایرانده مراجعت ائتمیش و تهرانده قایتمیشدیر.

تهراندا بو علت اوزهرینده کی ، روسیه ده فارغ التحصیل اولمیشدیرئوز مقصدینه نایل اولایلمه میقدیر.

او زمان ایراندا ارتجاع کسکین سورنده آزادیخواهلا را هجوم ائتمکده اید^ی یونی هامی بیلیرکی ، رضاخان قوزغون بیر امت کیمی ها موها حمله ائمیردی تهراندا ، اصفهاندا ، تبریزده ، اردبیلده ، رشتده و هابئله ایرانین بوتون شهرلرینده آزادیخواهلا ری زنجیره چکه گه باشلا میقدی . خصوصیتله روسیهده تحصیل گؤره نلره مخالفتلر و مجملار داها آرتیق وداها آغیراجرا اولونوردی طبیعی دیر بیئله بیر شرایط آلتیندا جواد کریمی لره هئج بیر موفقیت یولی ، گؤرونمیردی و گؤزله مک ده دوغری دگلدی . اونا گؤره جواد کریمی ده بسو مخالف مجلارین اثرینده ئوز بیئوک مقصدینه موفق اولما یوب فقط تهراندا قالما قا مجبور اولمیش و چوق - چوق بیویانا - ایویانا قاجاندان سونرا او زمان کرج فلاحت مدرسی آئیمه آدلانان مدرسه ده تحصیله ادامه وئرمیشدیر . ایندی او مدرسه نائشکده . کها روزی کرج آئیمه مشهوردیر . ایکی ایل یومدرسه ده تحصیلدن سونرا مدرسه نی موفقیتله قورتارمیشدیر .

توزگه همکلا سلا ری فلاحت مدرسه سنی اتمام ائتمه کلامه گهره بیهوک
 بیهوک هست لره ، مهزله صاحب اولدوقلا ری حالدا جواد کریمی مازندران
 ناحیه سنده بو کندن او کنده کتدیلره کومه کائتمهک وظیفه سی ایله تور
 رابطیه سی کتدیلر ایله حفظ ائتمه سدره . فلاحت مدرسه سنده اولان و قتلره
 و هابثله ايراني قور تاراندا ن سونرا نا رعت ده محبت ملی و تهراند
 و عدل روزنامه لری نهن مغیرلیک وظیفه سی ایذا ائتمه کله اروزنامه
 لر ایله همکارلیق ائتمه سدره . اجتماعی ایملره اوره کدن ایمانان و تور
 طبقه سی عهله سله اختیار ائتمه س مخصوص مفکوره یه صاحب اولارای جواد
 کریمی مالی و مادی فقره دوچارا ولما غیندا هتجلیک ده یاغما باراق اجتماعی
 ایملره مضول اولمش مبارزه دن هتج بهر وقت نالیه چکیلده سدره . بو
 جته نلیک لر و بوشقما بوقمالار ۲۰ نجی ایلمن شهر بهر آیمه قنر انا مه
 تابه سدره . بیلدیگیمیز کیمی ۲۰ نجی ایلمده ایراندا آزادلیق نسیمی
 اسمگله بوتون آزادیخواه لار آزاد اولوب ، آزاد نفس چکمه گه و آزاد -
 فعالیت ائتمه گه باغلا میشلار .

جواد کریمی ده بویولدا عینی فعالیت به باغلا میش و حیاتی نهن آخیرمه
 قدر مبارزه دن بویمن قاجهر مامیش سدره .

حقیقی مفکوره صاحب لری توز مفکوره لریمه صمهاته ایمان دوقلا ری ایچون
 هر زماندا ، هر بهر شرایطده توز مفکوره لریمه اله گتیرمه ک بولوندا هر
 بهر جته نلیک لر ایله سازها ائتمه لره . حقیقی مفکوره صاحب لری توز مفکوره -
 لری نهن حیاته تطبیقی بولوندا هتج بهر وقت بهر ولما زلر و هرگونه آغیر

غیر آذربایجان

شماره پنجم ۲ شنبه ۳ مهر ۱۳۳۰ سال اول
جای اداره خیابان سعدی رو بروی شرکت کور اوغلی
ساعات کار ۶ - ۸ عصر

عزایم لر ایله ق توز مبارزه لریمه انا مه و شهرلر
همان اواقلیق زما فلا رهندن توز آتاسهندان اریمه آباریمین آزادلیق
فکریمین سونرالار حیات نامه سفیده توز تجربه لری قتیجه سفیده او آزادلیق
فکریمین علمی و مطلق بیر مفکوره دکلمنده قبول اتمه اوندون بولوندا بیر
عمر جهتمله لرله محرومیت لر و زندان دوزن جواد کریمین توز ایسه و
سفیده سفی توی تین روزنامه سفی تین بیر نطلا نمره سفیده " ما مبارزه
را آغاز کریم عسا آنرا انا مه عهد " - عنوانله جوان نسله تا بهر
تا بهریمین و لایقجه یو وظیفه یی یئریمه یقتمه یقتمه و بتله لرله
مبارزه ایله موفقیت مناله گنیمگینی بیلدیریمین و بونی دوته - دوته
تاکید ده اتمه یقتمه .

دیه ک گره اوندون روسی سفیده لیک عا د اولسون .

آذربایجان‌یان ۱ ما مبارزه را از راه مطبوعات شروع می‌کنیم عما آنرا بیابان برسانید

در اینموقع که امپریالیزم خونخوار از طرفی و کلیه زحمتکشان دنیا از طرفی دیگر اولی برای برانروختن جنگ جهانی جهت تطمیع مطامع بلید خداوندان نفت و دلار، دومی برای تحکیم مبانی صلح بایدار بطلع ملل زحمتکش کوفی و تلاشی می‌کنند.

در این هنگام که مبین عزیزما یکی از مراحل حاسم تاریخی خود را می‌گذرانند روزنامه «آذربایجان» غیور با انتشار اولین شماره خود فعالیت خویش را آغاز می‌نماید.

برای کسانی که تاریخ را عبارت از مبارزات طبقاتی و تکامل و ترقی اجتماعی را موافق نظر ماتریالیزم تاریخی تابع سازمان اقتصادی زمان میدانند امروز لزوم مبارزه شدید و عملی بیشتر از هر روز محسوستر می‌باشد. از این روست که روزنامه ما با اطمینان به پیروی قطعی و باتیقا خصوصیات تاریخی آذربایجان و یکمک توده‌های وسیع خلق آذربایجان مبارزه می‌گیرد و تمریض خود را برعلیه ارتجاع داخلی و استعمار خارجی دوشادوش زحمتکشان و نهقانان ایران بنام آنر - بایجان تا پیروی کامل انامه خواهد داد.

آذربایجان همواره در تمام جنبشهای توده واقعی ایران و نهضت‌های مترقی آن پیشقدم بوده و دائما مانند سرباز فداکار در پیشاپیش آزادیخواهان در صف مقدم قرار گرفته و گاهی نیز خود مستقیما بنیادگذار نهضت‌های عمیق و ریشه‌دار

بوده و هرگز مبارزه را ترك نكرده است. همیشه از طرف مخالفين جناح ضد آزادی به
 طور ناجوانمردانه مورد تهمت و افتراء واقع شده و بواسطه نداشتن وسیله نتوانست
 است است آنطوریکه غایسته خون بهاء آزاد مردان آذربایجانی میباشد از خود دفاع
 نماید بهمین جهت است که این روزنامه تصمیم دارد علنی واقعی و جهت صحیح این
 نهفتنها را بتدریج تحلیل و تجزیه نموده و حقیقت آنها آشکار کند و در هر گز نه
 جریانات سیاسی در کنار جناح ضد امپریالیستی قرار گرفته و منافع سرسخت آشتی
 نابینا دشمنان صلح جویان جهان یا عدد تا مردم ایران و خلق آذربایجان را بهمرا -
 هی جهان و جهانیان مترقی کمره بسیار جاده صلح و سلامت هدایت نماید.
 نخستین شماره روزنامه آذربایجان شیور با ایمان قلمی به پیروزی مردم
 ایران و خلق آذربایجان در راه مبارزه حق طلبانه خویش باندست تپن اما یک
 قلب مملو از وفاداری و امید بخدمت توده های وسیع مردم ایران عموماً و آخر -
 بایجان خصوصاً در مرحله عملی مبارزه یکقدم دیگر به پیش میگذارد تا آنچه
 بر حسب وظیفه اجتماعی در راه خدمت بخلق در عهده دارد انجام دهد.
 در هر شرایط فعلی و اوضاع و احوال حاضر ما طریق مبارزه را از راه -
 مطبوعات تشخیص داده ایم اینك شروع میکنیم شما آنها بجایان برسانید.
 شماره اول (۲۹ مرداد ۱۳۲۰) سال اول

قهرمان ائل - قهرمان ملت

باشار عالمده آسوده ولی آزاد اولان ملت
 تابار دنیا بویی عزت گرا ولسا جانفشان ملت .
 حقوقون بولموبین انساندا روح اولماز حیات اولماز
 قالار نائیم قاباز آلتندا اولماز کامران ملت
 آزادلیق روحونون الهامین آل سرو خرامانندان
 آزادلیقدان اوینا ایبدور سمایه باغریسان ملت
 قلم آزاده، دیل آزاده سؤز آزاد اگر اولسا
 اولار گوگلرده ، تریالرده قطعاً حکمران ملت .
 وطن پرور لیگین آثارینی تکلفده بیلمه
 گرهك وئرسین بو یوللاردا بیویک بیر امتحان^{ملت}
 ترقی ایستیهن بیر کشورین سرمایه سی جاندور
 گره کدور کی ، نثاراقتسین بیویولدا باغری ویتان ملت
 آزادلیق امتحانین وئردی آنریبايجان اول
 ولی آخر ازیلدی اهل آنریبايجان ، ملت ،
 جفا چکدی داغیلدی وئردی مینلر قوچ ، قوزی قربان
 اوزی بیر گولمه دی عمرینده بویی خانمان ملت
 ئولنلر ئولدی قورقاردی قالانلار اولدی بیچاره
 بیرى غریبده جان وئردی بیرى زنداندا جان ملت

اٹلہ بیر ظالمہر باہ وثر دی استبدادہ مین رحمت
دشہم اولموش جناختدہ اولار بیرداستان ملت
گینہ بیر عدہ خائن قویمور آسودہ نفس چکسین
سہ ویر بو گلغنین سولسون گولی اولسون خزان ملت
بونوی بیلیمک گرہ زجر و شکنجہ پایدار اولماز
مبارز غصیلر قورغماز ٹولومدن ہٹیج زمان ملت
"اگر ظلمون توپی وار گوللہ سی وار قلعہ سی وارسا"
بیل حقیقندہ بوکولمہز قوللاری اولماز نہان ملت
گلہر بیرگونہ طبیعت محو اندہر خائنلری جمعا
اولار ایران آذربایجان بیر گلستان ملت
دؤنر بو شانلی یوردوم روضہ رضوانہ ہر یثردہ
عدالت پرچمپندہ بسط اولار امن وامان ملت
اوگون من اولما سام بوخادمی سن گل اوگون یاد ائت
مزاریمدہ سعادت گونلرین ایلمہ بیان ملت
حقیقت بیزدہ ہ فان بیزدہ عجاجت بیزدہ گوج بیزدہ
باز بیلیمہر طالعیندہ قہرمان اٹل - قہرمان ملت
وطن (شہرین) دور فرہادیہم مندہ بو شیرینین
بو عشقمندور کی اولموش ہر زمان ورد زبان ملت

قهرمانان آزادی

برای آشنائی به نهضت و انقلابات و برای شناختن و قهرمانانیکه همه بهی
نبرهای ملی در راه سرنگون ساختن رژیم مطلق و پوسیده ، و طایفه عرافتمندان
خود را بدرستی ایفا کرده اند ناچاریم تاریخ را ورق زده قبری بگشاییم برگردیم
تا بزندگی هرافتخار فرزندان مهن نزدیک شده و به نرك موجبات بهروزی و علل
حکمت آنها در موقعیتهای مختلف موفق گردیم .

انقلاب مشروطیت که در جهل و بنجبال بهی توانست بساط زور و خود سوری
حاکمانه قاجار را با بهروزی و درخشان درم نوردد به آسانی تحصیل نگردید .
هزاران مردم هفتده آزادی هزاران مردم رنجیده های که در زیر تازیانه -
های مامورین ظلم و ستم جان کنده و نائم ستعوض استعمار و حاکمانه فئودالیزم
قرار داشتند بهروز بر علیه همه مظاهر استبداد و عقب ماندگی بهرم عصیان را
افراشته با نادن قربانیهای بی شمار و تحمل محرومیتها و جانبا زبهای زیاد توانا -
تستند سنگر آزادی و دموکراسی را فتح نمایند .

بدیهی است در آن زمان نهز عناصر مزدور کثیفی بودند که یا عیانتهای ننگین
خود توانستند راه انقلاب را بنفع امیرالهم از سهر منطقی و صحیح خود منحرف
ساخته و در نتیجه زمام حکومت مشروطه را در زیر نهاده محصور آزاد خواهی به
ست گردند .

مع الوصف هیچک از این عیانتهای توطئه ها و نبرنگها نتوانست جلوی چرخ
انقلاب را بگیرد .

حکم تاریخ بود که رژیم کهنه و منحط سرنگون گردد و در روی خرابیهای آن خانه آزادی و عدالت بنای حیات نو و بقری برپا شود.

یا همه اینها طبقه حاکمه ایران که بهم پستی امپریالیزم موفد شده اند موقعیت غصبی خود را با احاطه کلیه اصول و مفروضات همچنان نگه دارند از ترس روشنی افکار و بیداری مردم هرگز نخواسته اند موجبات اصولی انقلاب و نقی قهرمانان آزادی را در بهروزی مفروضات بمردم نمایانده و از نتایج درخشان حکومت ملی نسل جوان را آگاه سازند.

بدینجهت هیچ جای تعجب نیست اگر دستگاههای دولتی با اینهمه عرض و طول هیچ حاضر ندهند اقل کتابی چند در خصوص انقلاب مفروضات منتشر و در دسترس جوانان قرار نهند.

آنها از واژه آزادی و حکومت ملی وحشت دارند و ماهیت ابلیسی خونریز اگر لازم یابند با خون و آتش نیز برخ مردم خواهند کشید. تاکنون چند جلد کتاب آنها بطور مبهم و ناقص از طرف نویسندگان خارجی نوشته شده که در ایران نیز ترجمه شده است.

همچنین کتابهای متعددی بقلم مورخین و نویسندگان ایرانی مانند بلوای - تبریزه تاریخ بیداری ایلان در دسترس مطالعه قرار گرفته که متأسفانه نمیتوان منظر کلی از آنها تحصیل نمود.

فقط تاریخ مفروضات ایران بقلم مرحوم کسروی و تالیفات آقای ملکزاده تا اندازه ای قابل توجه و استفاده است که آنها هم بعلت گزافی قیمت نمیتوانند مورد استفاده همگان یابند.

بغل براین ماعلی رغم میل طبقه حاکمه و دشمنان خلق و برای هتایانندن قهر-
 مائان حقیقی آزادی به مردم مهمنان تا آجائمهکه مقدور است بفرح بیوگرافی
 آنها می برنازم. شماره ۱ ص ۲ (۲۹ مرداد ۱۳۳۰) سال ۱۰ اول

ستارخان ، سرنارملی

ستارخان قبل از معروفیت

ستارخان فرزند حاجی حسن قره‌باغی در حدود سالهای ۱۲۵۰ در قره‌باغ متولد
 شد است. پدر او در قره‌باغ و تبریز بفریدو فروش اجناس عطاری معنول بوده و
 گاهی ستار را نیز با خود به تبریز می آورد.

حاجی حسن غیر از ستارخان سه پسر دیگر نیز داشت به این ترتیب:

- ۱ - اسماعیل (فرزند ارشد) که در تبریز بدست مامورین امپراطور کشته شد.
- ۲ - مهدی غفار که یکی از فدائیان قشال بود در دوره عباس الدوله اعدام و
 همچنین پسرهای نیز بجرم حرکت در انقلاب معروفیت کشته شدند.
- ۳ - حاجی عطیمخان که دو به دو ستارخان برادر قهرمان خود مبارزه می کرد
 پس از سقوط نهضت آذربایجان (۱۳۳۱) قتل گردید.

بعجز اینها حاجی حسن دو دختر دیگر نیز داشت که در قید حیات نیستند و خود
 ستارخان یک پسر و دو دختر دارد که هنوز هستند و در آینده شرح حال آنها
 نوشته خواهد شد.

ستارخان - مرد جوانمرد

بالاخره ستارخان در تبریز شهر انقلاب ماندگار شد. وی از طریق دوگسری

و اجاره ناری مزایع امرار معاش میکرد.

همه در همان مردم ساده، محرومین و زجر دیده‌ها می زیست و تا می توانست

از همراهی با آنها دریغ نمی کرد.

حالا دیگر جوانمرد بود و امیرخیزها بوجود چنین مرد دلدار و جسور به خود

می بالیدند.

ایمك نام ستارخان بر زیاتها افتاده و میت‌عبرت‌ها همه جاحتی در خاک عثقا

می پیچید. مامورین مرز (ایران - ترك) كه محمولا موقع عبور زائرین سلاحها

را توقیف می کردند، از ستار جمع می پویندند. او توانسته بود همه دلهای

زنده را تسخیر نماید.

ستارخان - مرد جاهد

قبل از انقلاب محرومیت‌ها آزادیخواهان در آنریا بجان تبنا کم نبود

ارتباط دائمی با روسیه و تماسی نزدیک با آزادیخواهان و انقلابیون روسی

افکار تازه‌ای را كه بمقتل نقوبالها و مفتخوارها غیر قابل فهم بود بعآثر-

بایجان رسوخ می داد. هر اندازه كه مالکین و عاها از تجد افکار متوسط و تنه‌بر

وضع موجود وحشت داشتند به همان اندازه محرومین اجتماع، آنها نیکه سالها زیر

سلطه غوسری و عوفاگی رنج برده وله میدادند. آنها با آغوش باز می پذیرفتند

ریحهای انقلاب اول به تانی و بعد بسرعت در تمام آنریا بجان بهی می رفت مردم-

بستوه آمده بودند و برای يك تحول اجتماعی و يك انقلاب تاریخی خود را جهزو

آماده می ساختند. تاریخ چنین فرمان می داد كه بساط قلندرها، مفتخوارها و قسم

بهیگان در هم نوردند.

ستارخان تحت تاثیر این افکار و در اثر بغاوت و جفا و اذیت و افزون اعدای و
 انصار محضه ملطافه تگانی عهود و به نصیحت ندای آزادی به موقوف نموده
 مجاهدین بهر دست و معنول فدای کاری دادند.
نصیحت غیرت ستارخان

انقلاب همه جا را احاطه کرده بود مردم متحد شده دسته دسته به موقوف آزادی
 عواضات می پیوستند. دربار قاجار در جواب بغاوت و نادانی نموده و هر چه
 بیشتر و سنگین تر به لجن زار فساد و ظلم فروخته بود. آنها می پنداشتند
 جنبش مردم را با کشتار دسته جمعی، ندای رسانی انقلاب را با توپ و تفنگ می توان
 خاموش ساخت. به همین جهت هم اکرم السلطان برادر حاجب الدوله را از تهران به
 قصد کشتار ۲۲ نفر از اعضا مؤثر انجمن ایالتی و رهبران انقلاب آزادی بخش
 به تبریز روانه ساخت تا مگر قیام مردم را سرکوب سازد و سبیل عروسان انقلاب
 را در سرچشمه اصلی فرو نهد.

در بار قاجار بهتر از هر کسی میدانست ندای آذربایجان را تر و جنبش فرزندان
 بایک شمر بخش تر است بدین لحاظ برای غنه ساختن نفعهای آزادی در آذربایجان
 بهتر از هر جای دیگر کوشش فراوانی میبذول داشت و از هیچگونه هجوم و کشتار
 و حیایانه کوتاهی نمی زد.

اکرم السلطان (نهر السلطان بهمن) که در بایبازغی (چند فرسخی تبریز)
 کتی داشت و با غلال و توتله می پرداخت پس از کشتن حاجی آقا و دستگیری
 اسدالله مفتاحی و پسران بهمن باز کرد لذا از طرف انجمن ایالتی تصمیم گرفته
 شد که هر این سنگ رهو "زیر چرخ انقلاب" کتده عود ستارخان را و طلبانه وارد

میدان عده با عده ای از مجاهدین برای دستگیری وی عازم بایا باغی شدند. اینجا ست که برای نخستین بار ستارخان موقعیت مخصوص بخود را در میان آزادیخواهان اشغال و نظر تحسین همه را جلب می نماید.

تأثیر محیط و احوال

بالاخره مبارزه آفتی تا بنهر مردم مبارز ایران حکومت استبدادی قاجار را وادار ساخت تا مفروضات را اعلام نماید ولی متفکرین آنریا بجان از قبیل علی سیو، حاج علی دوا فروش و حاجی رسول صفیان که با اجتماع یون قفقاز نیز ارتباط داشتند، دریافتند که برای ادامه حکومت ملی و تکامل مفروضات ناقص بقوای مسلحی نیازمندند تا بتوانند در مقابل حملات بعدی طرفداران زور و قلدری دفاع کرده بایستند. بدین لحاظ بدون وقت دستهای مسلحی بنام " مجاهدین " تشکیل داده و مفعول تعلیمات نظامی آنها شدند.

آینده و حوادث بعدی نشان داد که بعضی بعضی آنها کاملاً منطقی است زیرا همین دستهای مسلح مجاهدین بود که مفروضات را از بیرون کین توزانه " دشمنان آزادی " نجات داد.

ستارخان بدو جز " سته " محله " مهر خیز بود ولی در اثر شایستگی و فداکاری بر سرستی آن محله انتصاب و بالاخره در زد و خوردهای خونین بعدی نیز ثابت نمود که میتواند فرزند قهرمان انقلاب باشد.

مرحوم علی سیو علاقه خاصی برادر داشت عصمت ویرا دریافتند بود و همیشه محترمانه میداشت. تعایج و راهنمایی های علی سیو و ثقه الاسلام همچنین محیط انقلابی تبریز که همه را برای سرنگون ساختن کاخ قلدری و خوسری بسوی انقلاب

سوق نهاد در روح ستارخان نیز تاثیر عمیقی بخشیده بود .

ستارخان متهم بود

طرفداران استبداد و مرتجعین سوگند خورده* ایران به تبریز اهمیت فوق -
العاده ای میدادند آنها متوجه بودند که هسته* انقلاب در آذربایجان بخصوص
شهر قهرمان تبریز خواهد بود لذا بنا بفطرت و ماهیت عیسائی خود بتلاشهای
مذبوحانهای پرخاشه تا مگر در میان آزادیخواهان و انقلابیون جدائی و تفرقه
اندازند* موارد این تلاشها در تاریخ معروفیت مرحوم کسروی مفصلاً ذکر شده است
آنها از هیچگونه سببه* توطئههای احمقانه دستبر نمیداشتند و تا میتوانستند
میان آزادیخواهان ملی و مجاهدین ایرانی که از قفقاز آمده بودند دوئیست و
کدورت می انداختند* آنها تمایلات مردم آذربایجان را که آزادی کامل آذربای -
جان و تدریس زبان مادری را خواستار بودند به مجاهدین ایرانی قفقاز نسبت
میدادند همچنین بیسوادی ستارخان را ستاویز قرار داده سهل تهمت و افترا را
متوجه وی میساختند* ولی ستارخان در تمام این مراحل واقعا دعوای منافع و غیور -
مردی را از دست نهاد تا بالاخره موفق شد با جاهت آگاهانه و هکاری ثقه -
الاسلام و علی صهر و سایر رهبران جنبه معروفیت تقدیمهای بلید و عیسائیان آنها
را خنثی سازد و رفقههای وحدت و یگانگی را در میان مبارزان محکم و محکمتر
نماید باین مناسبت در تمام محلات تبریز جفتها و جالسی تیلیمانی برپا گردید و
در اثر نزدیکی افراد و بهانات آتمین ناطقین همه کدورتها و دوئیستها جای خود را
به دوستی اطمینان بخشی داد بطوریکه در این مجالس حتی مجاهدین ارامنه و گرجی
نیز حرکت کرده با ایراز علاقه و وفاداری نسبت به آزادی ایران مورداستقبال

و محبتی گرم آزادی خواهان سلمان قرار می گرفتند.
در اینجا بی مناسبت نیست بفرمایم که هر یکی از جعفی های فوق الذکر بزرگان
آنریابجانی خوانده شده است یاد آوری نمائیم

آرخانداران قان توکون تا جوعه گلشن کائنات
ثابت اولسون تا جهان ناه بهر ده کی عزم ثبات
ذلت عمده مرجع نور عوفلی بهر حیات
ملقه لازم نیلدره، بئله انسرده حیات
ظلم و استبداد دوری، نرد و یاسایا می دور
آرخانداران قان توکون، قان توکمه گین ایامیدر.

بدین ترتیب ملاحظه می نمود کاربانی و هو عیاری بهبران انقلاب و متانت و از خود
گفتگی ستارخان با ایجاد یگانگی و دوستی و جلب افکار اقلیت های آنریابجان
بحق نظر رسیدن به حذف مفترک همه کوفعی های نعمتان آزادی را تقریر آب ساخت و
با روش انقلابی ای پایداری اساسی انقلاب را استحکام ببخشد مردم به مرحله عالی
خود رسید و همه استعدادها در خدمت انقلاب قرار گرفته بود.
همه برای بهر روزی نهائی می کوشیدند و از هیچگونه کمک و مساعدت دریغ نمی کردند.

ستارخان در هر کاری جدی بود

نوائی سباه ارتجاع که در هر قدم با تنفر و انزجار عمیق مردم تهنه آزادی
روبرو می شد، به آسانی نمی خواست به شکست قطعی خود اعتراف نموده تسلیم آزادیخوا-
هان شود. محض علیها با همه تحکیم جدد موقعیت متزلزل خود با تکیه همکاری و

باری هواخواهان مستبعدی از احضار قانون اساسی خود ناری می‌کرد. رحیم‌خان، سردار ماکو یکی از هواخواهان محل استبداد در یعنی با مردم آزادی طلب - آنچنان غدارانه می‌تاخت که از هیچ‌گونه گفت و گفتار و اعمال پست و خلاف انسانی ایا تلاشت.

در جدال و کفکی که در خصوص این عنصر پلید و احضار قانون اساسی بهمن تهران، تبریز بعمل می‌آمده مردم قهرمان تبریز دست از هرکاری کفیده با تعطیل عمومی یکماهه، از نمایندگان آنریا بجان در تهران جداخواهان توقیف رحیم‌خان عائن و احضار قانون اساسی از طرف محصلین ماهه مستبد بودند.

در این میان ستارخان قهرمان آزادی ایران بیکار نبود و مرتباً به جاهلین صلح سرکشی می‌کرد و مردم را به تحکیم هرچه بمقتضای اتحاد و یگانگی دعوت می‌نمود بالاخره قهار خلل ناپذیر انقلابیون و اتحاد تگستانی آزادیخواهان محمد علیشاه کهن توز را وادار ساخت تا قانون اساسی را احضار و حکم توقیف رحیم‌خان را صادر نماید.

اینجا بود که استوار و برتری اردوی آزادی یکبار دیگر بر دشمنان خلق ثابت کرد که در مقابل خواستهای توده‌های مردم هیچ نیروی قانریه مقاومت نیست و نخواهد بود.

تفکیر انجمن اسلامیه و تحریک مرتجعین

مهرها هم ده‌وهی هم از مراجعت از تهران، در بدو امر با مفرطه خواهان روی موافقت نشان داد ولی چون متفکرین آنریا بجان بی‌ماهیت‌هایی وی آغشا بودند از اعمال نفوذ او در انجمن ابالتی مدیران جلیوگری می‌کردند. مهرها هم

چون از انتخاب دوستان در انجمن مایوس و بی‌عفتها مردان را در عملی نگریهید یکباره قیافه واقعی خود را نشان داد و علنا به دستور محمد علی‌قاه علیه انجمن ایمالتی و مشروطه خواهان به تحریک مفضول عد و برای بی‌عفت عملی مقاصد پلید خود انجمنی به نام انجمن اسلامیه تاسیس و با گردآوری اوایل و اراذل محلات دهوه چی و سرخاب به تبلیغات مونیانه‌ای پرداخت.

مهرهاغم با ماسک مذهب وارد میدان عده بود او مبارزین راه آزادی را ملا - مذهب می خواند و از این راه عده‌ای ساده لوح را به دشمنی با مشروطهخواهان بر می انگیزد.

مهرهاغم با اقدامات رنیلانه خود لوتیان (۱) دهوه چی و سرخاب رقبای سابق ستارخان را تعویق می کرد تا به ضد سردار ملی ناجوان مردانه تحریک نمایند آنها تکیه مقام و منزلت ستارخان و نفوذ معنوی وی را در میان مردم نمیتوانستند بر خود هموار سازند ، برای تسکین عناد و حادث خود قدم به قدم از مهرهاغم تبعیت می کردند و مهرهاغم خود خواه که آلت دست خود خواه تر از خود (مانند هیئت حاکمه فعلی) عده بود . در راه تأمین نظریات و منافع خصوصی و سرکوبی قیام دموکراتیک خلق ، حتی حاضر بود خائنان به پای بیگانگان نهضت به ایران کهنه خود . بهمن منظور روز ، آب انماه (۹ حوال) کاظم دواتگر اوغلی به دستگیری چند لوطی دیگر دهوه چی در جلو مغازه‌های مجدا الملك بسا طلبانجهای خود شروع به تیراندازی کرده و به منظور تحریک هرچه بیشتر روسهای تزاری اکبر اوف آموزگار دبستان روسی را کتک زدند و در نتیجه قونسو - لگری روس در ازای این عمل محرکانه ۲۵ نفر قزاق برای کشتار مردم تبریز

رواته ساعت ولی چون سران انقلاب چگونگی موضوع را دریافته بودند با متانت و خونسردی جلو تحریر را گرفتند و مابقی از جنگ و ستم قزاقها با مردم شهر عدیده بهر حال قوتسلوگری صراخواهان تسلیم مرتکبین واقعه^۱، آیان بودند انجمن ناچار عد برای جلوگیری از گفتار مردم بی گناه به فرمانفرما دستور داد تلا آن چند نفر را تسلیم قوتسلوگری نماید ولی نظر باینکه مهرام همعه در مدد ایجاد هرج و مرج و جنگ و خونریزی، بی بهانه میگفت به درو سته انجمن اسلامیه و تفنگداران دهوه چی دستور داد از تحویل کاظم و رفقای خودداری نماید تا مگر آهویی بر پا گردد و او بتواند با قتل و غارتها ی ددمنفسانه با به احساسات حیوانی خود تسکین دهد و بالاخره هم موجب تحقیر خونریزی تبریز همین مهرام عد .

قضیه از این قرار بود انجمن ایالتی آنریامجان مراسم عتر قریانی را که در آن زمان به طرز وصفیاته انجام می عد ، قدفن کرده بود مع الوصف نارو - سته^۲ انجمن اسلامیه به دستور مهرام عتر قریانی را با مراسم مخصوصی انجام داده و سر آن را که در سل بق ببای ولیمهد ممانداختند ، برای مهرام بردند و هب نیز بمنوان جشن و خادمانی مقبول تهراندازی شدند و چون یوسله^۳ اویاغان دهوه چی و سرخاب در بازار که جیرا تعطیل ساخته بودند غارتها بی عمل آمده ، انجمن ایالتی آنریامجان ناچار برای جلوگیری این خونری و آهوب عاجلانه اقدام نمود و بالاخره در اثر مقاومت و ایستادگی نارو سته مهرام زردو خوردی شدیدی آغاز گردید که دو روز بطول انجامد و ۲۵ نفر از طرفین گفته و عدهای زیادهای زخمی شدند .

ستارخان در این زد و خورد که سرستکی مجاهدین را بمهده باعث هاست و از خود گفتگی زایدالوصفی نشان داد. او که از محبتها و بختبانی مردم آزادی طلب بر خردار بود وظایف محوله را قهرمانانه انجام داد و در راه قلع و قمع اغلا لگران آتچنان کاردانی و قهرمانی نشان داد تا به بهروزی آزادی -
 خواهان منجر گردید .
ستارخان جزو سرکردگان اردو

محمدعلی شاه برای نهل بمقصود بلند خود که عبارت از تجدید سلطنت استبداد باعد از اعمال هیچ کاری روی بر نمی گرداند. او دیگر خونرا محتاج نمیدد که در زیر پرده به توطئه و سسه برنازد بلکه بخود جرئت داده علنا با اصول معروفه و آزادیخواهی و فعالیت بر مخواست تا جاتمهکه رسا بقند معروفیت اعلامیه* مانر کرده و خود نیز بهمراهی لیاخوف و طاهمال و عده* زیادی سرباز و قزاق روز چهارم جمادی الاولی ۱۳۳۶ = ۱۲ خرداد* با نبده به و جلال از عهـ بر بطرف باغچه حرکت نمود و فرمای آنروز عده ای از معروفه طلبان را بیباغ دعوت کرده و در آنجا نا جوانمردهانه دستر توقیف آنها را داد.

محمدعلی شاه که خود را نرین مولفیت می پنداشت و تحت تلقینات اطرافیان تصور میکرد میتواند نهل آزادی را از ریه بر کند یا اصرار تمام بر خواست می نمود که کلبه* مجاهدین را خلع سلاح نموده و مطبوعات را تحت سانسور قرار دهد بدین ترتیب محمدعلی شاه مخواست با خلع سلاح مجاهدین کلبه نهرهای انقلابی را برهم نهد و با سانسور عده مطبوعات از اشاعه* افکار مترقی در میان مردم ایران جلوگیری نماید .

سلاح و مطبوعات دو سد عظیمی بود که جلو خودسریهای شاه مستبد را مگر فت و محمد علیشاه نمیتوانست با وجود آنها به تاخت و تاز ضد انسانی خود همچنان ادامه دهد.

خبر توقف آزادیخواهان و درخواستهای نامشروع محمدعلیشاه در آنریابجانبش بطور تبریز با عکس العمل عظیمی مواجه شد.

انجمن ایهالتی آنریابجانب جریان امر را باغلب ایالات و ولایتهای ایران و همچنین بعلما نجف تلگرافا اطلاع داد و خود مقبول تهیه سپاه عظیمی از مجاهدین و آزادیخواهان شد که بیاری مشروطه طلبان و حمایت از مجلس شورای ملی بسوی تهران حرکت دهد.

اردوی ملی که سرکردگی آن بعهده ستارخان و باقرخان و محمدقلیخان آغیلانی بود روز ۱۷ جمادی الاول با شکوه هرچه تمامتر بطرف تهران حرکت کرد ولی تحریکات و مخالفتهای عده ملائعها از قبیل حاج میرزا حسن جتهد و حاج میرزا حسن امام جمعه و غیره و همچنین دل رسته اسلامیه و انجمن ایهالتی را وادار ساخت تا چاراستور برگشت اردو را که تا باسمنج پهنفرته بودند بحد.

بالاخره اردو به تبریز مراجعت کرده و با تکمیل نفقات و ساز و برگ بمرحله مقابل نعمتان آزادی مجدانه بدفاع پرداخت.

در این ضمن مهره های بوسیده ای از اهالی زنجان که از طرف کمیته قفقاز مامور کشتن وی بود ترور عدولی تهر سید نتوانست مهره های را از پای در آورد فقط به ران او اصابت کرده جرح و جراحت و این جریان به لجابت و کینه توزی

انجمن اسلامیه افزود بطوریکه علاوه بر درو دسته خود ماهالی قره ملک را نیز
 مسلح ساختند. در این میان هکراالله خان بجای نظام مرندی با سواران قهرمانیه
 بطوریکه سام خان ضرغام حاج فرامرغان با سواران قره داغی به یاری و استمداد انجمن
 اسلامیه عتافتند و همچنین ملاهای هوادار مهرهاشم فتوی جهاد داده معروطه
 خواهان را بهائی و یهیدین و واجب القتل اعلام کردند *

* این عمل بر دوره نهضت دمکراتیک ۱۳۲۴ آنریا بجان تکرار شد و آخوند نما-
 ها یا تبعیت از اسلاف خود برای مقاصد شخصی خود بعضی جاها فدا آنها را لا-
 منصب خوانده گفتار آنها را مفروع و اموالشان را حلال میدانستند *
 و در مقابل تمام این تحریکات و تهمتها و تمام فجایع و جنایات ضدبصری
 جاهدین تبریز بسرکردگی ستارخان با فداکاری و از خود گنفتگی قهرمانانهای
 مقاومت و ایستادگی می کرد *

تا بالاخره از تهران بدستور محمد علیشاه مجد را بتوب بستند و عده ای از
 رهبران معروطیت بدست همین صغیراشراف قصاب باغشاه (که بجای جویهدار تانیمروز
 بر مسند استانداری خراسان تکیه زده بود) بدار آویخته شدند ولی تبریز ستاد
 انقلاب، مردانه ایستاد و بدون اندک تزلزلی با قوای اهریمنی ارتجاع بمبارزات
 خونین برپا داشت و بالاخره تحت رهبری ستارخان سردار ملی انقلاب معروطیت را
 نجات داده و بسوی بهروزی درخشانی سوق داد.
 از روزنامه غمیر آنریا بجان

شماره اول (۲۹ مرداد ۱۳۳۰) - شماره دوم (سه عنبه ۵ شهریور)
 شماره سوم (۱۲ شهریور ۱۳۳۰) - شماره چهارم (۲۲ شهریور ۱۳۳۰)
 شماره پنجم (دو عنبه ۳ مهر ۱۳۳۰ سال اول)

غیر آنریا بجان

آ. د. ف. م. ب. • علنی روزنامہ میہ دخی احتیاجی اولماسونی دوشوندی بو
ایشه باغلا ہاراق، فداکار، اعتمادلی یولداغلا رنان جواد کریمی نسب حاضر
اولدیلا روزنامہ امتیازینی آسونلار • بھر مدت قاجاندا ن سونرا "غیر
آنریا بجان" آدلی روزنامہ نهن امتیازین آلماغا موفق اولدیلا روزنامہ نی
بیمورلو اختصارینده قوبدیلا ر • بو بارہده آ. د. ف. م. ب. • طرفیندهن یاز-
یلان مکتوبون اوزی نرج اولونور • روزنامہ نهن ایملک شماره ۱۹ - مرداد ۱۳۳۰
نجی ایلده جهماغا باغلا مہر هفته ده بھر دفعہ مرتب صورتده چیخوردی •
۵ شماره مہر آبی نهن نہجہتہ قدر چیخدی • وقت حکومت لری طرفیندهن سول جناح
روزنامہ و مطبوعات نشری فشاردا ایدی • ہر روزنامہ ۱ - ۲ هفته چکمدہن -
باغلا نہردی •

جمعیت ملی مبارزہ با استعمار طرفیندهن چیخیلان روزنامہ توقیف اولدیقلاری
ایجون بیرزدہن تقاضا ائتدیلا غیر آنریا بجاننی اولتا رین اختیاریندا قویاق •
جواد کریمی بو خبری اطلاع ونرہن کیمی بیمور و تصمیم توتدی عمومی مبارزہ
خاطرینہ روزنامہ نی "جمعیت ملی مبارزہ با استعمار" اختیارینده قوبسون •
جمعیت طرفیندهن ۵ - مہر - ۱۳۳۱ و ۶ - مہر - ۱۳۳۱ ایکی شماره چیخدی
و توقیف اولوندی • فقط ایکی شماره آقای کریمی گیلده موجود ایدی •

مرکزی کمیته نین مکتوبلاری

ایراندا ائتدیکی میز ایملردن مرکزی کمیته نی مطلع ائتمهک ایچون اینا «
نیلیمیز، ایمل بیلن و اعتمادلی بیر قاصد تاپوب گؤنده رمهک ایدی. بو ایمل
ایچون هشتبرلی آدلی بیر شخص دوستلاردان کارگر شمعلی بیگز
تانیتمیردی. من مرحوم حسن جودتدهن او شخص ساقه سنی سوروشدوم و اعتماد -
دلی بیر آدم اولماسنی سؤیله دی. من اوللا تانیمل اولدیم لازم گلگن ده مکتوب
و بعضی سندلری مکتوبا قوشدیم. بو ایشدهن فقط جودتین خبری اولدی اولنجی
مهرف داها ایمل خاطرته کناردا قالدی.
گونده ریلن مکتوبلاردان کوبیه ساخلا نیلمیشدی. متاسفانه نتیجه کی، قابا -
قچا دان یازمیشم چوخ الدن گتتمیز قالیمیز چیریق بارچالاردان آشاغیدا کی
موضوعی یازماق ممکن اولور.

حرمتلی آنربایجان دموکرات فرقه سی نین مرکزی کمیته سی

گتچن مکتوبلاریمیزین تعقیبینه کی، مفصل صورتده یازیلیمیشدی کی آ.
د. ف. نین فعال عضولری ۱۳۳۰ نجی ایلدهن آ. د. ف. م. ب. آ. نیلا فعالیت
باشلا میشدور.
فعالیت نمونه لری سیزه گونده ریلیمیشدور. آنربایجان خلقی بؤیوک تاریخی
قداکارلیقلاردان مینلرجه قریانلار وئره ندن سونرا تویینی خلقی بیلیر کی،
ایملرینی تویاناره ائتسین و بین الملل تشکیلاتلاردان بیر واحد کیمی الهام
آلسن.

ایران نا یاشایان ملتله فارسلا ر ، کردلرو عربلر ایله قارداغاسینا
برابر یاشاسن نئجه کی بیر ایل مدتیئده (۵ - ۱۳۲۴ نجی ایله) یاشادی .
آذربایجان ملی نهضتی نین دیریلیگی فقط آذربایجان دموکرات فرقه سی نین
الینده اولمالیدور .

بومکتوبین اصلی تهر ۱۳۳۲ نجی ایله یازیلوب .
گنجه ن مکتوبدا آغاغیداکي تقاضالاری ائتمیشدیک :

- ۱ - بؤیوک و اوشاقلار ایچون ملی حکومت زمانی چاپ اولمیش الفبا کتابین چاپ
ائتمیریب گؤنده رمه ک ، تا گیزلمن صورتده آذربایجان یاللا رینا توگره تمه ک .
 - ۲ - ابتدایی و اورتا ساهی کتابلار .
 - ۳ - اگی حرف لری (عرب حرف لری) ایله یازیلمیش بیر صرف کتابی .
 - ۴ - گیزلمن ایضله مه ک اومولینا عاید گؤنده ریلن کتابی تصحیح ائدیپ چاپ
ائدیپ بیرین گؤنده رمگین خواهش اولونور .
- بوتون فعالیت لرین علامه سی و هابثله آذربایجان روزنامه جوانلار نشریه
سی گؤنده ریلیمشدور .

برینجی دفعه قاصد قایداندا ن سونرا بیغام گتیردی و منیم اورایا گتتمه -
گیمی تکلیف ائتمیشدور لر . قاصد واسطه سیله گلمه گیمی و حاضر اولماغیمسی
اعلان ائتمیم ، فقط گتتمه ک غرایطینی تورگه نمه ک ایچون دستور ایسته دیم .

آذربایجان دو ستلاری جمعیتی

فرقه ایشری گئتدی کجه نظامه دوشیردی آ. د. ف. م. ب. آذربایجان ایشرینه علاقمند شخصلری جلب ائتمهک مقصدیه تصمیم توتدی فرقیه داخل اولما یوب علاقمند شخصلردن بیر بی طرف جمعیت دوزه تسین. بو جمعیت "آزیرا - یجان دو ستلاری جمعیتی" جمعیت دوستداران آذربایجان "آدلاندى و ایضه مه گه باعلا دی. مادی وضعی و محیطی نظره آلا راق نوبه ایله ائولسره تشکیل تاپاردی بورا دا آذربایجان و ضعیفدهن دایملا ردی. چون مختلف عصلردن بیر قسمی آذربایجاندا معروف اولدیقی ایچون آذربایجان ضعیفدهن و تازه تازه معلوماتلار الگه ردی.

بو جمعیتده فرقه فعاللا ریندان باعقا بی طرف عصلر جلسه ده اولمیشدی حسن فروغ کی، آذربایجان ملی نهضتی زمانی آذربایجان بانکى نین رئیس ایدی اونى دعوت ائتمهک حقی ریاستی اونون بوینونا قویمیشدی، دکترومهدی مجتهد کی، آذربایجان ده بعضا سفر ائده ردی دعوت اولونمیشدی. ارشهر نورآزیرکی، وزارت خارجه مامورلاری نین دوزگون لریندهن ایدی و آخر وقفلر دئیله ن ساواک مامورلاری طرفیندهن پاکستاندا بیر بهانه ایله تولدیریلر، وار ایدی. وجدی فعالیت ائده ردی. اؤسر کی، الکتریک مغازه مدیری ایدی و باکو سیاسی فعالیتی واریدی، او دهی جلب اولونمیشدور الده معلومات (ماتریال) اولما - دیقی ایچون ناها باعقا آدلار یاندا قالما مهندور.

بو جمعیت چوخ وقت آذربایجاندا دولت طرفیندهن اولان فشارلاری آرادان -

آبارماق و ما اقللا آزالماقا اقدام ائتمردى .

بىر نىسەتتىكى آذربايجان فولكلورى خەتتە مەلۇمات توپلاماق مەمكىن اولدۇ .
نەتىجە نەتىجە اقدام ائتمەك ايدى .

بىرىنچى نەتىجە اولاراق ۲۰ مەنەلىك آتالار سۆزى تەراپىدىن ۱۰۱ -
دا آتالار سۆزى ، تاپماجالار ، باياتىلار نمونە گىتەرەلمەگى حالدا ايكى
مەنسەب بىر نىسەتتىكى چاپ اولونمىشدر نمونە ايجون گىتەرەلمە .

آذربايجان دولەتلىرى جەمئىيىتى نەن باغقا فعالەتلىرى دە اولمىش فقط
الدە مەلۇمات (ماتريال) اولمايتتى ايجون ايجون سەرت نەز اولونمىش .

آتالار سۆزلىرىدىن نمونە :

۱ - آت مەنەن چا بار حق يولون تاپار .

۲ - آغداران تاپار ۰ ۳ - آرزو جوانە غەيب دگيل ۴ - ائل گوجو ، سئل گوجو

تاپماجالار دان نمونە

۱ - مەن گىتەم او قالدى .

۲ - يا با مەن بىر دولى وار قاتلاماق اولماز - ايجى دولى اشرفىمىرسانماق اولماز

باياتىلار دان نمونە

۱ - آباردىلار گولوس - ائلەدىلر طولوس - نە قويمىلردا نەشام - نە كىدىلر نەلىمى

۲ - يوناغدا مارال كزەر - تىللىرىن دارا كزەر - مەن يارا نەلە مەشەم ،

يار ، مەندەن كئار كزەر .

۳ - باغلار دا مەشەلرە - مەنى قالدى شو مەلرە

هامى نەن مەرى گلىدى - مەن قالدىم كوجەلرە

دېله راجع

مهلتمن کلمېدی دېله ساي اونی عزیز
 انسانه وار (دېمین جانی بهر غمه ایجره در)
 دېل ټولسه قوم بېلحه ز ټوزیدن ائنه دفاع
 اقوام ایجون دېل آینه در - ترجمان دور
 دېل قلعه سین بوراخما دوشه ای وطنپرست
 تاریخ حی بیل دېلی سانما اونی حقیر
 قومن اساسدی دېل توت اونی هار
 ملتقرین حیاتیندا دېل توتوب قرار.
 دېل ټولسه قومه نکبت وادیار یول آچار
 قومن خصایصی گؤرونور اوند آسکار
 یوقلعه دوشه ټولکه اولار نکبته بچار
 تاریخ تک گتجه ن سله لردندی یادگار
 مھراث دور بو دېل سله اجداددن اوغول
 آتسان اونی زمانه سنی ناخلف ساریار

تبریزیم

۱

ای آنا یوردومون گولی گلستی
 سن گول قوجا غیندا پیومتدون منی
 ستوره م دنیا لار بویونجا سنی
 عزتم، شوکتیم، گولوم تبریزیم

۲

من قریا نام سنین قهزیل گولووه
 قهرمان تاریخلی شانلی ائلیموه
 بختیار یوردووا، شهرین دلموه
 آجیله بدمر سنده دلمم تبریزیم

۳

من عاشیقم دوغما آنریا بجانا
 اونیون عیقلری گلمه ز منچ سانما
 گؤزه لر بمر یاتا سنده بهرمانا
 حنیمه فخر ائده ر ائلیم تبریزیم

آتالار سوزی

بریفچی حصه

مختلف چټينليك لړ

گڼ شمېر مختلف رضا خان حبس دوره سينده نهضت ملي مناسبته له جېسارده بسو يا زميلار د ن صرف نظر انډيريك ۲۷ - ۳۲ نجى ايله قدر آود. ف. م. ب. فعاليتى نهن جوخى منېم عهده مه ايدى. باغقا فعال يولداغلا ر دغوره سى ثوز نوبه سينده فعاليت انډيريكلر چون منى قابا قدا گڼدن گورديلر مخالفلر تهملرېنى مننه ووريرديلار منده اونلارون جوخينا جواب وئرمه زديم. اجتماعى خدمتده خوشختانه من يورولماق بيلمه زديم. عايداتى آزادى - لماغى منېم ايسمزلېگم ثولديريله ن باجيم اري مشدى قولادون اوج اوشا بير خانيمى و بير آنام منېم عهده مه ايدى فقط زحمتكش خانيمم ۴ نجى در - مانگاه دا ايشلردى. من و عائله ميز بو چټينليگه له عادت ائتميشدوك ولى بعضا بير فوق العاده حادثه قاباغا گله نده دانماق لازم دئيل - موقعينده چټينليك حس اولونوردى.

يولداش مشدى كا ويا نون بورجى

كا ويا ن نهضت ملي آنربايجان دورمى نين شهربانى رئيسى دموكرات فرقه سينده فعال عضوى منيم ان قديم دوستلاريمان ايدى او ۱۳۹۹ نجى ايلده عدالت فرقه سينه داخل اولمىدى و جدى فعاليت ايدىب و مختلف جېسلر چكمنىدى او تاريخده او معدى آدلانيردى و قارداغى اسرافيل ايله كسى ، ستارخان دورسينده جاهدلردن ايدى بير زماندا فرقه داخل اولمىدىلر. معدى جدى اولدىقى ايجون قاباغا دوشمىدى بو خاطره بير مقدمه كيمى يازيلدى.

نهضت دور سينده كارمندلر بانك لردن فرس شركتى نهن بيرا يكمهنجى شخصين تانيشليقى ايله بورج آلا رديلار . بيرگون كاويان گليب منه دئدى كي بانك سبه دن / ۳۰۰۰۰ ريال بورج آلماق ايسته يوره من نجه بير استاندار كيمي اونى تانيتديرديم او بورجى آلدى . نهضت قوطينده قاجماغا مجبور اولدى من حبس دوره سيني گنجيردنده سونرا بانك سبه دن منه مراجعه اولونب ۱۵ / ۱۱ / ۱۳۲۹ مئدى نهن طلب لر ين ايسته ديلى ۵ مين تومندن بوخاريسدى ، منيم عنريمى قبول ائتمه ديلى . جاليشنيق آز مبلغ ايله قسط باغليام اونا دا راضى اولما ديلا ر دا نيشقدا واريدوق من بؤيوك واسطه لراختار يورديم كي ، خوشبختانه مجلسده بير قانون گنجى دولته ده ين خشارتلا ر آنري ايجان دموكرات فرقمى نهن ضبط اولونا ن امواليندان تامين اولسون . بو قانونيله من وشايد يوزلرجه منيم كيمي لر راحت اولديلا ر يئىرى گلدیگی ايجون دئمه ك لایم دور مالیه وزارتى طرفيندن آقا صبا بانك لى دن و مالیه دن تفتيشه گلميشدى و قتيكى گؤرديلر بطح بانكلاردا ۱۱ ميليون تومن موجودى وار دور ئوزى تعجب ائديب و دئير * بى غارتگران چه بيرده اند؟ *

شرکت تعاضوتى كؤمهك

۱۳۲۲ نجى ايللرده كاشان تبعيدندن سونرا اينانيلميش دوستلار ايله عوراي فرقه هاى زحمتكشان ايجان آدلى بير جمعيت دوزه تدبك كي ، تفصيلي گلمهك خاطره لرده يازيلا جا ق اونون ايفلر يندن بير يده (شركت تعاضوتى كمك) ايدى كي ، عضولره اوجوز قيمته جنس و تيريديك . او شركتين رئيسى من و مديرعاملى ده مرحوم شكيبا ايدى . مرحوم شكيبا آنري ايجانا گئدندن سونرا عملا مديرعامليك ده منيم بوينما دئدى .

نهضت سقوطلندن سونرا من حبس اولوب آزاد اولاندان سونرا دارائسی طرفلندن بهر جدی مکتوب گلدی کی ، چون سن مدبر عامل یثربندمن و هم لرین پوللارین حرکت و ترمه یوب گره ک سن و ترمه سن پوللار ۲ - ۳ تومن حدود - مندا ایدی علامه گنجهب دو ستلاری گوردوک ایضی دالالدهلاره مرحوم امریکانه کی ، یاخین دوستوم ایدی و وزارت دارائی ده نفوذ حاجی ایدی اونله ناهمدیق . ناهمدیقلاردان سورا قرار اولدی من فقط ئوز سهممن تمیر پولوتی و ترمه .

جوانلار تحویل آلسونلار او تاریخ ۱۳۲۲ نجی ایلده ایران قانونلندا اصلاح حرکت تعاضی به مربوط قانون یوخ ایدی . اونا بناء شرکتلرایله به بئله صلحت گوردملر بیز سملری بؤلک اونا گهره سملری من و مرحوم شکبیا و مظفر ترابزاده آراسیندا نجی صورتده بؤلوندی تا ثبت ائتمک ممکن اولسن .

بویا زیلاری اوغویان جوانلار ، بوتون زحمتکملرین و علاقه مند روحانی لرون فداکارلیقی نتیجه سننده طاغوتی نهین ریضه سی قازیلیب آزادلیقلا چاتمسیز بیلین آنریایجان سقوطلنده شرکت تعاضی کمک عضولری موجود اولان سندی مخالفلر الینه دویمه مک ایچون آرادان آباروب یا گیزلتمیشملر .

من ناامید اولما یوب مربوط اولان پوللادلار ایله گوروشیم قدیم و یاخین دوستوم فهمی دئدی بیژده بیر مقدار شرکت تعاضی کمک بن کاغذ و دفتری وار گل اونلارا باخاق

زیرزمیندن گیزلین کاغزلردن دوستوم فهمی گتیردی خوبختانه اونلارون

بیر ما مور ثبت بیر کاغذ ایله گلب تاکید ائتمیرکی ، ۶۶۶/۱۵ ریال پول ۲۴
 ساعت قتر و تربیا حی اولمالهان . معلوم اولدی اتحادیه نین ملک
 حاجی تانیه تابوب اولتیماتوم مورده آزییر مدتده ، مندن ۶۵ / ۶۶۶
 تومان پول ایسته مور . ناعق اولماسی ایله برابر پولوم نا یوقیدی . الیمده
 اولان فرستدن استفاده ائتمی آقایی همینلو ایله گفروموب و تربیگی ۹۰۰۰
 ۱۰۰۰ ریال رسدن آلوب ثبته گلب بیر دوست واسطه سله وقتی بهر آز
 اوزانلا ائتمیردی قالان پوللاری نا بیوج ائلموب ملک حاجی نین غریبی
 قور تاریدی . اجرا باهی ماموری سرکفیک زارامل قضیه اوامدی کی منی
 حی ائتمن ، جمه آغاسی اولدنی ایچون جالبهردی ایسی اوزاتمن
 جمه ده من حی اولوم و بوز و ترمن کی ، آنریایجان استاندارین
 حی ائتمیریم .

شماره ثبت ۱۶۷۶	تاریخ تأسیس ۱۳۲۲	شماره ۲۹۶
(سرمایه ۱۵۰۰۰۰ ریال)	تاریخ ۱۳۲۲/۴/۱۰	
شرکت سهامی تعاونی کیمک (دویست ریال)		
دارنده سهم آقای	امضاء هیئت مدیره	امضاء تحویلدار
چاپخانه فردوسی		

آراسیندان تاپیلان کاغذ نشان وئردی کی ، بیز اوتاریغده ۱۳۲۱ نجسی
ایلده شرکتین تاسیس زمانی تمیز پولونی وئرمیشیک . آلوب خوشحال اولدیم
آباروب وزارت دارائی ده موضوعنی حل ائتدیک و خوشبختانه راحت اولدیم .

عورای اتحادیههای زحمتکشان ایران

نتجه گتجهن سطرلرده یازیلدی ۱۳۲۲ نجی ایلده من بیمه* ایران طرفیندن
سیلودا دکتر اولدیم زمان اتحادیههای شورای زحمتکشان ایران تاسیسینه
موفق اولدیم اونون ایچون بیر یئر توتماق اتحادیه آدینا کرایه وئرمه زبیلر
اونا بنا* سیمتری خیابانیندا بیر آبارتمان اتحادیه ایچون ئوز آدیم
اجاره ائله دیم .

خلاصه بیر مدت فعالیتدن سونرا یولداغلا ریمون مصلحت ایله قایاغادوشوب
شورای متحده (حزب توده یه مربوط) اتحادیههای کارگران یوسف افتخاری
حرکتی ایله و سونرا شورای اتحادیههای زحمتکشان بیرلیگینه اقدام ائتدیم .

یوسف افتخاری گیلین اتحادیهسی بیر قسمی راضی اولما یوب بیر قسمی بهزایلله
متحد اولدیلار شورای متحده* زحمتکشان آیلله فعالیتله باغلا دیق من دوتد-
یقهم محلین کرایمهمن وئرمه دیم ولی ملک ماحبی سمنمهمن عوفه لرین پولسون
و خسارتین ایسته یوردی .

بو ایسی تصفیه ائتمک ایچون مهنوتها کی ، شورای متحده نهن وکیمی
ایمدی وکالت وئردیک یوز تومن ده پول وئردیک .

آیلار گنجدی من یولداغلار ایلله آفریایجان تهنه ننده حرکت ائتدیم
نهفت سقوط ائتدی ، من جی اولدیم ، بورا ایلدیم . مطب ده اوتورمه دیم

پنسیه آلماق ، بازنسته‌لیک ، متقاعد اولماق

باهر سطرده یازیلان اوج کلمه ، لاتین ، فارسی و عربی کلمه‌لری دور اوجی بیر سۆزی‌داها دوغروسو بیر ایضی آتلا دیر . ثابت قانونه مالک اولان مملکت - لرده عادی صورتده بیر افتخار دیر . بعضی یئرلرده ۲۵ ایل ، بیر ئوزگه یئرلرده ۳۰ ایل ایملیندهن سونرا عظیم آغیر ، یونگوللیگیندهن آسلی اولاراق ایمله - مه‌ک مدتی اصلی مدتدن آزالوب و یا چوخالار .

بیزیم مملکتده ایسه بازنسته‌لیکی سیاست ایله و یا بوجیه ایله مربوط - اندیرلر . بیر عده‌نی چهارتماق ایچون اولار ی بازنسته اندیرلر ، بی کار و ایض ایستملر چوخ اولمقدان ، ایضه اولارون بیر قسمینی یازنسته اندیرلر تا تازالارا ایض تاپیلین .

دکتر معدق دوره سینده بویله بیر قانون چیخدی هرکس ئوزی ایسته سه اونا بیض ایل آرتیق گون حساب اولوناجاق بیر ئوزگه سۆزیله اضافه وئریلمه‌ک .

من ۲۵ نجی ایملدهن جیسلرده اولوب قورتاردیقدا سونرا منه انتظار خدمت حقوقی یخی وئیردیلهر چوخ مربوطه‌لر تقاضا وئریم نتیجه وئرمدی .

دکتر معدق قانونیندهن سونرا یئنه وزارت کسوره مراجعت ائتدیم ایض وئرمدی . بهانه گتیردیلهر . سونرا دوستلاردا بیری دئدی " دکتر جاوید بتو کار نخواهند داد خوب است تقاضای بازنستگی کنی " منده فکر اندیب قبول ائتدیم . آنربایجا نهختی مناسبتهله رتبه‌لر وئرلمه‌معدی ۷ رتبه عوضنه ۴ رتبه ایله یازنسته اولدیم ۱۸ ایل ایمله دیگیم ایچون ۵ گون علاوه اندیب ۲۳ گون یازنسته

حقوقی ریال و نمره گه باغلا دیلار ایسه بو ایدی احما. با: استه لیک •
دکتر مصدق سقوطیندن سونرا

دکتر مصدق دوره سی ایران تاریخینده بیر تحول اولدییی ایچون ایملر بویی اونون مثبت و منفی طرفلری دئییلجه ک دور بو باره ده کتابلار یازیلوب و یاز- یلا جا قدور • منیم قصدیم مصدق دوره سینی یازماق اولما دیقی ایچون صرف نظر اندیب فقط ۱۰/ ۱۰/ ۵۷ فارسجا آچیق مکتوبده یازدیغیم جمله لرینی آنریجه سنی بورا یا گتیرمه ک ایسته یورهم •

اوغوجیلار اغلب بیلیرلر کی ، او وقته قدر کی جبهه • ملی ده اتحاد و ارایی ایملر سرعت ایله گتیب و دوز انجام تباردی • او وقته کی جبهه • ملی آراسینه نفاق دوشدی کاشانی مقام ایچون بیر طرفه ، دکتر بقائی و خلیل ملکی ، مکی نوز دوستلار ایله نوزگه طرفه چکدیلر داها ایملرین قاباغا گتتمه کی ممکن اولمادی • قالدان دسته مرحوم دکتر فاطمی ، دکتر سنجابی ، مهندس حبیبی ، مهندس رضوی ، دکتر شایگان و دکتر صدیقی کی ، مرحوم دکتر مصدق ایله آخره قدر قالد- یلر بؤیوک ایمنی گۆره بیلمه دیلر ، منیم عقیده جه اگر اولکی بیرلیک دوام ائتمه - ایدی دکتر مصدق آمریکالیلار الی شوارتسکف واسطه سیله سقوط ائتمه زدی •

ایسته بو ایدی منیم مختصر یازدیقیم • علاوه اندیرهم هئچ بیر آزادیخواه ایرانلی دکتر مصدق سقوطینده ن خوشحال اولما دینی کیمن منده باعقا بوتون عائله - همز متاثر ایدی حق کیچیک ۱۴ یاشیندا اوغلو بهزاد نوز تاثیرینی آغلاما ی ایله اظهار اندیردی • اوغلو نیکزاد دخی دبیرستان عاگردی اولدیقی حالدا

جوخ متاثر ایدی . غانیمیم بیکمفانم اعتناقین گلمه سینی دوفونوردی و حی -
 ائیمردی آغیرلوق گلمه ک دور . من معدی سقوطی اعلان اولان کیمی نوز تکلیفیمی
 بیلیم ممکن اولان یازیلاری و کتابلاری گیزلتمیم و یولداغلا راخی تاپیمیردیم
 لازم اولان یازیلاری گیزلتمولر .

گیزلتمیکیم کتابلار راسهنده آنربایجان روزنامه سی نین دوره سی ایدی که
 مرحوم صفائی استفاده ایچون منه وئرمیهدی و من اونا علامتدایدیم او
 روزنامه لری آباروب لور علیزاده یه کی تاجرایدی و آنربایجان دوستلاری
 جمعیتی نین عضوی ایدی تاپیمیردیم .

بیر نئجه گون گئجه میهدی شهربانی طرفیندن مفتطیر گدیلرمنم کتابلاریمی
 آختاردیلار بیر مردم روزنامه تاپوب و بیر نئجه نظرلرینه گلن حروف باره لری
 کوتوروب فرماندار نظامیه آپاردیلار ۱۰ او تاریخ توتولا نلاری شهربانی اداره
 سینده ساغلا یوردیلار .

منی تشریفات ایله زندانا سالوب معین اوتاقدایئر وئردیلر ۲ نجی گون
 محط ایله تانیها اولوب قدیم دوستلاردان آقای رحمتان و برتو علوینی گوردیم
 بیر عده دخی توده عضولریندن دوتولمه میلار . معین ساعترده کریدوردا قدم
 وورماق آزاد ایدی . زندانیلر خارجدن و یا ائولریندن غذا گئیره بیلریدیلر
 منه دخی بیکه غانم زحمت چکیمب غذا گئیره ردی .

من گوردوم توده یه متسوب عضولری غذانی بیر یئرده یئیردیلر من برتو
 علوی ایله تانیها اولدیم ایچون اونا بهشتیاد ائتدیم منده حاضرم سیزایله
 بیرلکده غذا یئمیم . بیر نئجه گون گوزله دیم جواب گلمه دی .

فرمانداری نظامی زندانیندا دوتولان زندانلری اداره ائدن اکبر بهارنور آدلی
 بیر عساییدی. اونا حزب طرفیتدن دستور وئریلمه‌دی یا ئوز باغنا بئله
 مصلحت گۆرمه‌دی مندن اوزای قالسونا. من تکلیمیمی بیلدیم اونلا رایله معا -
 هرت ائتمه گیمه جان آتادیم اغلب معاشرتم آقایی رحمتان و باغقا بهیظرفلر
 ایله ایدی.

من بیکه خانمین زحمت دوستوم سره‌نک فہمی نین کۆمکی ایله ۱۵ - ۲۰ گوندن
 سونرا خامن وئریب آزاد اولدیم نئجه آیدان سونرا یئنه منی قمر زرمی حسانه
 سینہ آبار دیلار کی ه آغاغیدا یازیلما جایی ولی اکبر بهارنوری کی فرماندار -
 نظامی حسانه سینده توده چیلره رهبرلیک ائدیردی بیر مدتدن سونرا آزادا ولدی
 معلوماتی اولان توده باغچیلاری اونون بو جور آزاد اولماسی و توده دن -
 اوز دوندہ ردیہنی یاغشی بیلیرلر.

قصر زرمی جیساڻه سی

من ٿوز طبی ایفلریم ایله مڦول ایڊیم . آی اولنجی حبس اولما غیمدان گتجه میشدی گۆرنیم ایکی مفتی گلب منی جاغیردی کی ، سیزی طوط فرمانداری نطا - می طرفیندن ایسته یورلر . عیابا نا گلب بیر ما عینا میندمر دیلر آبار دیملار - شهر بانییا ، گئندنه مفتطر مصلحت گۆر میشدیلر کی من یا تا جا قدا آپاریم . شهر بانییه بیر اوتا قا آبار دیلر مرتضی لنگرانینده اورا دا گۆرنیم دانیش دا او دندی کی ، من مقیمی زاده ایچون گلمیشم که بلکه اونا گیزلینده قالما قا عبادت وثریم . بو موقعلرده نستور وثر دیلر منی زرمی قصر آبار سونلار تسلیم دن سونرا چاره یوخیدی .

زرمی قصرده منی بیر اتی آجی گروهیان تحویل آلدی کی آدی یادیما قالما میس او منی کامل آختاراندان سونرا کراواتی لاپ کیچیک وورماق بیجا قیمی آلدی بیر کیچیک سلولاسال دی و قاپونی باغلا دی .

بو سلول رضاخان دوره سی نین حبس تاریکیندن داها کیچیک داها کثیف ایدی - طبیعی دور اولنجی گتجه خانیم جاتا و باجارا بیلیم زدی غذا گتیرسین من الیمزه چاتان بیر خورک ایله عام ائله دیم .

بیر مدت سونرا بهر آشنا سی ائیتدیم بیر آز دقت ائتدیم دکتر هشترو دیا - نین سی اولما سین بیلدیم خلاصه فرصت تا بوب - لا ملا شدیق صباحکی گون عمومی ستراحا گلنلر آراسیندا تانیشلار گوردوم و معلومات اله گلدی بیز اولان حبس خانه نین او بیری طرفینده مصدقین وزیر و طرفدارلارین ساخلا یویلا راونلارین ایچینده دکتر حبیبی و رضوی ده وار ایدی ده کاشاندان تانیس ایڊیم کی اوللا بیرلیکده ایفلمیشدیک . او وزارت بهداری نین معاونی اولدیغی زمان من آنریل - بجان طبی ایفلری ایچون اوللا تماس دا وارا یدی .

كاملا باديما دئير كيملرين تئبثايله اولدى منيله آقاى دكتر هفترو ديانى
آخما ما بؤلسوكه آبار ديلار.

يئننى حبسخانه

بو قسمت اولديقيمىز سلوله نسبتا عيانى اوتاqlار بويوك هرا ونا قدا نئجه
نفر ياغا يوردى، منله دكتر هفترو ديانى آبار ديلار بير اوتا قه كى اورا دا آقاى
مادى وزىرى و بير ئوزگه سى نغى يئرلنميشديلر.

تانيش اولان دان سونرا معلوم اولدى بير اوتا قدا آقاى دكتر شا يگان بير
ئوزگه اوتا قدا آقاى مهى رضوى، بويوك بير اوتا قدا آقاى رحيمان، داريوش
فروهر، رادنيا، تزكلى و بير نئجه نفر ئوزگه لرى نغى وارايدى كى، آدلارى ياد-
يىمان چيخيمىش، اگر سهوا نتمه ميىش اولسام دكتر رضوى ايله پرتوعلوى نغى بير
اوتا قدا اولاردى.

بير بير يىمىز ايله دانهشما قلىق آزاد ايدى اولينجى بير گئجه ليك حبسخانه گرو-

هباننى عوضينه بورا دا ساجدى آدلى بير گروهبان وارايدى خوش اخلاق وارفاق
انديجى ايدى. گاهى قابا قدان تانيش اولان حبسلره روزنامه و مجله گتيره ردى
هر وقت لازم گؤرسه ايدى تازة توتولا نلار دان خبر وئهردى. نه ايسه بو ساوه
توركى ايستى قانلى بير جوان ايدى. سونرا لار حبس اولان عىطلردن انئيتديىم
آيتاله زنجانى كيمى كى اولنلار ايله نغى خوش رفتارلىق انديرميش. اونون واسطه
سيله بيزلر بيلديك كى، مرحوم دكتر مصدقى قصر زرهى نهن بير ساختمانيدا ساغلا يو-
بلا بمقد مى زاده آدلى بير عصى نغى اونا يولداش وئروبلر سونرا لار معلوم اولدى
مقد مى زاده ظاهرده حبس ولى حقيقتده ايسه مامورا يمىش.

زنداندا گنجینه‌مه‌مه‌

اوتاریمده ۱۳۳۲ نجی ایله اوتتمکیمه‌مه‌کی دکتر صدق باعجیلا رهندان و بیرنجه نفر تودمچی وارا ایدی انعان ائتمه‌ک لازم ایدی بیزلره روحی تهنیده‌ن باعقا تهنیق یوخ ایدی. ملا قاتلاریمیز آزاد ایدی، حتی بعضی موقعلرغا نوا ده لرا یستمه ایدی لازم گله ایدی نا هارا قالدوب بیزلر ایله ائوده‌ن گتیریلن نا هاری بئیه رندیلر — بیر ایکی دفعه ده بیکه‌خانم و دکتر هفترو دنیا نین نانیمی نا هارا قالدوب بیرلیکده نا هار یئنیک. مهندس رضوی و دکتر عایگان عالیمی جوخ وقت و باعقا لاری نفسی ایستیه‌ن موقعه نا هارا قالدوبلار. حبس اولونانلار آراسیندا هنج بیر کدورت یوخ ایدی. حتی یانیمدا دور بیر گون دکتر رضوی مای بایرامی مناسبتله رحمتانی و مادی وزیرینی و برتو علویینی و منی دعوت ائتمه‌دی. مای بایرامی نین اهمیتند و تاریخندن بحث اولوندی.

منی استغلاقه جاغیردیلار

بیر نجه گون قالدان سونرا مامور گلیب منی استغلاقه جاغیردی. منیم با زهریم سرگرد رحیمی آلدی بیر عصب ایدی. موضوع معلوم اولدی نجه آی اول فرمانداری نظامیدا دوتیلدیمهم موضوعه راجع ایدی. "مردم" روزنامسین هارنان آلبسان جوابی ساهه ایدی. ائویمیزدن تابدیقلا ری کاغذلر و ورقه‌لر آراسیندا بیر مجارستان سفارتی نین نهریه سی وار ایدی. اولی سورمه‌دی هارنان گلمه‌ی؟

- بوتون روزنامه ساتانلارنا واردور.

- سنن قمتین وار ایدی بیر روزنامه نهر ائمه سن؟

- یوخ. بو سؤالده و اونون اوغوتاندان معلوم اولدی نهرقه روزنامی مدیری

کی سابقین " گوه " از خاطرات نهضت ملی آنریا بجان جلد دوم " ده باز میام
 ستاد آرتفه غیر و نر می کی ، دکتر جاوید روزنامه چهار ما ایست بیور . چون
 سابقه سی یوعدی انکار ائتمیم بیورانا منه یقین اولدی کی ، فرقه روزنامه سی
 کی ، توزین حزب توده یه باغلا میعدی ستاد آرتفهمن خبرچیسی ایست میام .
 بهر نجه باغلاستواللارنا ائعدی ملی ما بیورایله منزلیمیزه گوندهردی .
 دکتر هفترونیانن تویه نامه سی

او تاریخ معمول اولمعدی مرکس تویه نامه یاز سانا حزب توده یه نفرت اعلان
 ائتمه ایدی نکر بیورایله ردی .

بهر گون گورنیک دکتر هفترونیان مرخص اولدی معلوم اولدی قاین آتاسی عبده
 و قاینی جلال عبده واسطه سله آیتاله بهیبنانی یانینا گتیم تویه ائتمیم حزب
 توده دن نفرت ائتمیم آزاد اولمعدی . بو مول ایلمر بهر آز مدتدن سونرا مرخص اولد
 مدتدن تویه نامه ایستمه ک

ملی بهر ایکی دفعه دخی سورغویا جاغیردیلا ره چون یانداعت ائتمه میام
 استواللارین جزئیاتی یانینا قالما می . آنریا بجانا راجع هیچ سوال اولونمادی
 چون بهر سند و مدرک تا بهما میعدیلا ره . جدی استواللارا دخی بئر یوخ ایدی . سورغولار
 ناها بئله جوخ چکیردی . دوستوم رحمانی دخی مکرر سورغویا جاغیردیلا ره . بهرگون
 اونا دئیمیم سرکرد جمدن سوروشمن کی ، منیم تکلیفیم نه دور ؟ جواب و نر میعدی
 تمسار (بختیار) دئیر تویه نامه یازمین مرخص اولسون . اتفاقا او گون سرکرد
 رحمی بهزیم قسمتین قاباغینان گتیمیکده من دئیم من رسما حزب توده عضو
 دئیمیم و تویه نامه یازماظ دخی حاضر اولایلمه میورم . سرکرد رحمی دئدی
 " بی باعد بیمنم چه میعود

من زنداندا اولدیمهم زمان بمر گون کریم کفار و زنی زنداندا گتمردیلر بمر
 نجه گوندن سونرا مرغی اولدی • بمر ده معروف تودمچیلردن
 دوتیممیلار بمر اولان زندانه گتمردیلر و بمر اولان اوتاقدا یئر وئردیلر
 اونیدا بوراخیلار •

ساعتماندن
 دکتور همتر و یاندا ن باعقا بمر اولان حبس بمر کس آزاد اولمادی •

زنداندا مفعولیت

من بمر گون صبح اول وقت زندان قا باغیندا اوتورمیشدیم گوردیم بمر ایت-
 وورنیمهر • بمر آزادان سونرا بمر کوچوک دوغدی ^{هرده منی یئدی کجهک باغلا دی تر-}
 بیهگه • سونرا ایکینجیسی ۳ نجی سی و هابئله دؤردومجیسی ^{سوله نیکیم بول ایل-}
 دوغوب ^{هرده منی یئدی} اوگون صبح من یاریم ساعته قتر اوجریانه باغیم ققوغ ایچون
 اوغوجیلارا یازدیم •

بیکه خانمین چتینلک لری

دو فریدور منده او بیری یولداغلار کیمی زنداندا بیس گنجه یوردیم ولی بیکه
 خانمین حالی منی دوفوندیردی • او گرک ایستلییه یدی منیم ایتمیم ایچون لازم گلن
 دوستلاری گؤره ایدی • زندانه گؤرونه گله ایدی و غذا کتیر ایدی • اوقاقلاردان
 مواظب اولایدی • بیکه خانمین بو وضعی منی ناراحت اندیردی •

حبسدن آزاد اولماق

قمر زهری حبسینده دوستلار ایلک گتچینیردیک آزاد اولان یوخیدی آی
 حبسدن گتچمیشدی • بمر گون منی سرگرد رحیمی جاغیردی و دتدی من تصمیم دوتیمقام
 سده منع تعقیب وئرم • خانمویا دئنه ن سده ضامن گتیرسمن من خوشحال اولدیم

خانم ملا قاته گلشنده جریانی دثیب اودا خوفحال اولدی ۱۰ - ۲ گونین مدتینده
خامن گتیریب تعریفاتی دوزهلدندن سونرا منی سرگرد رحیمی مرخصی ائتدی . اونی
انصافلی آدام گوردیم بدجنس اولسایدی ، یئنهده ساخلا یا بیلهردی .

شاه منی یخفده عیملیخان منی یخفد

فارسلارنا معروف بو مثل شاه باغیملره عیملیخان باغیملار مـــــ
بی قانون جهندن آزاد اولاندان سونرا سرهنگ غفوری بیر آنربایجانلی ایسدی
او چیخماغهسا مانع اولدی . دئدی گرهك حکومت نظامی نهن ده موافقتینی آلماق
علامه بیر نتیجه ساعت ساخلا دی تا فرماندار نظامی یا اونون معاون ایله تماس
دوتوب منی آزاد ائتدیلر .

دئمهك اولار کی ، آنربایجان ملی نهفتیندن سونرا بو نسبتا اوزون مدتلسی
حبس ایدی کی ، آی چکدی .

احضار لار

دوغرچدور کی ، قصر زرهی حبسندن سونرا من داما اوزون مدت حبسه دوغمه -
مهمه ولی هئجوقت ساواک و اونا مزبوط انا ره لر الینده راحت دئییلیم .
بیرینجی دفعه ۸ / ۱ / ۳۸ منه آشاغیدا کی یا زیلان اخطار یئتهدی .
من جوخ دلیل لرا یله تبریزه گئتمهك ایسته میریم او دور کی ، مختلف اقدام لار
ائتدیم تا تبریزه گئتمه بیم . آشاغیدا کی تقدیم اولونان مکتوبلار اومنا سبتله
یا زیلمیشدی .

منی باش وزیرلیگه چاغیردیلا ر

منهم اقدام لاریم نتیجه وئردی ، بیر مدتدن سونرا بیر گون منی باش وزیر -
لیگه چاغیردیلا ر کی ، آقای معاون سیزی ایسته یوره گئتمیم بیر اوقاتدا نتیجه

نفر اوتورمىدى. بىر نفرى آمريكا ئى ايدى. بىر بىر سىندىن ھاھ بىلدىك آدلىسى
 بىر غىنى سوردى. من تانىما ئىلىمى سويلە ئىمى.
 اورادا اولان غىسلر غىر رىسى آذربايجان موشوعى راجع بعضى ستوالار
 ائىلە ئىلر مىندە مناسب جوابلار وئردىم. بىر ساعىدىن سونرا مىنە اجازە وئردىلر
 قايدىم.

۳ ايل سونرا

او سورغوبان اوچ ايل سونرا آغا غىدا كىچ قىد اولان نامە تهران بىلىسى ئىن
 طرفىدىن مىنە ابلاغ اولدى.

ازا بىز بىر سى ۲ لشكر ۲ تىبرىز

بىز كىت بىسمارە ۸۵۰۶ / برابر نامە ۱۹۸۶ / - ۴۱/۵/۳ غىربانى كىچ تهران
 دىكر جاويد نىرخا بىان ھا بىر جنب بىخمال مطب غىسى دارد مقرر فرمائىد بنا مېردە
 ابلاغ نمايند تا يك هفته بىس از روىت اخطار با داغىتن عمارە ۱۱ / ۴۱ /
 بالا خورنا بنا م. مىتم باين بازرسى مىرفى نمايد.

از طرف بازرسى ۲ لشكر ۲ تىبرىز

سرهنگ سوارى قانداشكان

مطلع با مىتم

اوچ ايل اول مطلع آئىلە و اوچ ايل اوندان سونرا مىتم آئىلا جا غىر ئىلار
 او تارىخ باغ و زىر دىكر اقبال ايدى كى، استاندارلىق زما ئىدىن مىنى تا ئىردى
 ايدىنى نىست و زىر علم ايدى كى مىنى تانىما بىر و ھىچ بىر غىسى آغىنالىقى بىوعدى
 البتە من بىلەردىم مىتم اىچون تىبرىزە كىتمەك صلاح دىيىل مىشە مېيور ايدىم

تعبثلر ائديم باه وزيره ، نارسى آرتفه عريشه لر يازديم تا پرونده نى تهرانا
گۆنده رسونلر .

علم باه وزيردن كومت گۆرونمه دى ، نارسى آرتفدن نغى ختيرر گلمه دى منيم
يادىما تيمسار مهرداد دوه دى كى ، سابقه سنى " گوه اى از خاطرات نهخت مى
آنربايجان " ۲ نجى جلد ده يادگان تخليه اولاندا يازميسام .

اولا خواه ائديم سرهنگ نهيمى كى ، اونيله دوست ايدى بير كاغذ بازبره
وئره نوزوم بير كاغذ يازديم ۱۸ / ۶ / ۴۱ ده گونده رديم . خوبختانه او دوستلغى
۱۲ / ۲ / ۴۱ ده آغا عيىبا كى جوابى گونده ردى .
نظره آلمب

دوست محترم

با عرض سلام مرقومه گرامى رسيد نر موضوع مورد بحث مذاكره عد نهايت قضاى
بمرکز داده عد با اين ترتيب آمدن جنابعالى باينجا لزوم نخواهد داشت .
ارادتمند مهرداد

استغلاق ايجون تهراندا قالمالى اولديم

سرهنگ مهردايله منيم ايلك تانفيليقم مرحوم فرقه يولداغيم محمد رحيم
منصورى واسطه سيله اولمعه دى . ۱۳۲۴ نجى ايلده تبريز يادگانى نهن سقوطلى
زمانى نجه كى " گوه اى از خاطرات نهخت مى آنربايجان " ۲ نجى جلدينده ياز-
ميسام اونون و سرهنگ منصورى . خطيب عهدي نهن كومك ليگمندن استفاده ائديم
كى ، بعضى انما نهنز صاحب منصب نر ^{ملت مالغى} يادگانى غارت ائتمه سونلر . اونون -
سونرالار ائتيديكى مثبت و منفى ايفلرينى حلاجى ائسته مه يورم فقط منسه
ائتميكى يا عيلىقى منه كومك اولدى من بو ايميدن راخوام .

منی استغلاغا جاغیروب غاه بلیك آدلی بیر عصبی سوروشیلار مع من اوقت اولاتا نهن اولماغیمی ناندیم . او قهرمان کیمده بیلدیگنی دئمه میشدی کی جوق قایل آلیقیدی . بیر عمر وار "عدو خود سبب خیر اگر خدا خواهد" هفت پرلی غاه بلینگی بیر عادی دعواسینده دوتمشیلار اونون مخالفلیریندن بیر ی بلینگین سیاسی ایملیریندن خبری وارایمهن اونو ازك ایچون دئمیشدی . او پهلوان کیمده زجره حبسه طاقت گتیریب اصل موضوعی دئمه میشدی غاه بلینگین رعادت و سرهنگ مهر داین کؤمکی سبب اولدی باز برص منبع تعقیب سائر ائتدی .

دکتر مصدقن یادگار دور

بازی ایکنک دارد ، سر عکتک دارد . دکتر مصدق نطقلری نهن بیرینده - دئمهن او یوندا باهن سینار . آنریا یجانجا مثل وار "توزی بیخیلان آغلا مار" مگر ۱۳۴۱ نجی ایمل استغلاغی ایله ایمل قورتارمادی طاغوتی دوره سی قازیلانا قدر من همهعه تحت تعقیب ده ایندیم "، گاهی آزه گاهی - جوخ . گاه سازمانه جاغیرار نیلار گاه قونمو دکا نچیلار دایان تحقیق ائده ردیلر .

۲ - ۳ آی ذکر اولونان استغلا قدن سونرا منی دایرس آرتمه لر نیندن سرهنگ آنریار آدلی بیر عصبی اخطار ائتدی و سئواللاریندا اصرار ائتدی کی تبریزده ن توتونجی دئمگیندن ۳۰ - ۱۳۳۹ نجی ایلهده حزب توده نهن فعال ایملچیلیریندن ائمههم و بابک آدلی بیر شخص واسطه سیله تبریزه نشریه و کتاب گونده رمیعم من بعضی معرض توده چهلرین ائله نیمیکی ایملردن استفاده ائدیپ دئمیم کی من حزب توده نهن فعال عصبی هنج حتی اونلار منیم عمومی فعلی - معیته داخل اولما

اولماغا نا مانع اولورلر •
 مستنطق بانگي ضامن آلوب مني مرخص ائتدي •
 منده دوستوم ستار آقا و قارداغي اكبر آقاني كي ، ائوي وارايدى ضامن وئر-
 نهم •
 من بيلمه يوره آيا بو يا دزيلا ريمي اوخويان مفرض و تهمت وورا نلار ثوز -
 لري نين يانيندا خجالت چكجهك لر يا بوخ •
 او دور كي ، يئننه تكرار ائديرم ثوزي ييمخيلان آغلا ماز •
 من بير آمال و آرزو ايچون سياسى ايشلره قاتيشميشام ، دوتديقيم يولدان
 گئري چكيلمه ميشم ، حقيقتي تعقيب ائتميشم • البته گرهك مقام پرسستلر
 مفرضلر منه تهمت دئييه ديلر •
 خوشوقتيم كي ، حقيقت غرضي اواما يانلارون يانينده آعكارا چيخدى •

مردن اوزه جیخاردی

سا واك مامورلاری نهن فغاری بیر ئوزگه سۆزله تعقیب اغراق اولماسا نامنم

ایچون نائیمی ایدی . ولی گاهی اوزه جیخاردی .

نتجه کی ، آخرینجی صفهلرده یازیمم دکتر صدق قوطیندن سونرا کی دوتملو
آزاد اولدیم ناها سیاسته زمینه گۆرمه یوب ادبی ایطرا ایله مفعول اولدیم کی ،
او ئوزی بیر کتاب اولایلمر . وقت اولسا ، سلا متلیك اولسا یازملا جاق من
۱۴ مراد معروفه دونومی یاخینی ایچون همهجه بیر یادگار حاضرلاریم و حتما
آز چوخ بولداغلار ایله ستارخانن قبری اوسته گنده رنیک .

۱۳ ایلده ستارخان و حمدر عمو اوغلی عکس لرین جالب بیر صورتده حاضر
اتتمه دیم کی ، فتوسی ضمه اولور .

بیر عده بولداغلار ایله او جمله دن معهدی عباس هدایت ، حاج خان جلالی

و بیر نتجه نفر ئوزگه هله ستارخان قبری اوسته گتتمه دیمک .

اتو ایستیمیز اکبره دتمه دیم کی ، او عکس لری علا قمند عسلره و ترمه من .

ستارخان قبری اوسته فاتحه و ترمه ب ، سدا ابوالفتح علوی قبری اوسته

گتتمه دیمک ، خبر گهر دیملر کی ، اکبری کلا نتری طرفیندن دوتمه دیملار .

نهر کلا نترمه گتدیم دتمه دیم عکس لری من چاپ اتتمه دیم و اکبره من دتمه دیم

بایلا من اکبری بیر اعدملار .

مستول کلا نتری و دتدی کی ، بو اوچونجی نفعه دهر سنله طرف اولورام

گۆزله تا تکلمه من معین اولسون . بولداغلار دتمه دیم گتسونلر ولی معهدی عباس

ایلده مرحوم جلالی قالدیملار .

بهر ایکی ساعت گۆزله نیم خبر اولمادی . دستوم سرهنگ فیهمه تلفون ائتدی
 انوده یو یو یو ، علامه اوج دورد ساعت ظاهرده محفل عملده جی اولان دان سو-
 ترا آزاد اولدیم . ایفته یونا بهر جهر جی .

آنا علاقه سی

ایگرمی ایلدن آرتیق ایدی آزاد اولوموز تبریزدن محل لر ایله بهر لیکده
 یا کویا گتیمیدی . گاهی ۲ - ۴ آمدا کاغذی گلهردی . بهکه خانم نثجه بهر آنا
 اولوتی گهرمه ک ایستیمیدی . بهر نثجه نفر لر تانیتمیمیز آنا ملار دان یا کویا
 گنیمب گنیمبیلر ، حتی مرحوم حکیمانین آروادی گنیمب اولی ناریمو یا کویا
 گهروب نامتیمیدی . محمولی اولان قاعده اوزره آزاد یا کویا ناغیریمز کؤندهردی
 بهر ایکی جریانه سالدیق نیمی گنیمب بهمدی ساواکا . دفعه لرله بهکه خانمی
 بهر ساعتانا جاغیر دملار . چوخ سورغولار دنا شونرا ، گت - قایمتدن سونرا
 شهریا نهمه گنرنامه ادا ره سینه رجوع ائله میب ، گتندن سونرا جواب منفی ایدی .
 بو ایله بهر ایل آرا ۲ دفعه تکرار اولدی . بهکه خانم نثجه بهر آنا
 کمی اعصابی ضعیف اولدی . حقیقتده نهراسهتا ، ضعف اعصاب مرضینه گرفتار
 اولدی ، اونو مایر حالجه ائتمک ایچون دوق مطالعه ائدیپ فارجا . ضعف
 اعصاب و سستی روانی . آناد بهر کتاب یازیم گتیم لازم گلهن دوست دکتور لر
 ایله معیشت ائتمیم . کاملا مایر اولمادی . من و باعقا دکتور لر آزادیم گهرمه -
 منی صحت گهریملر .

من با جارا محبوب دکتور اقبال من گهریمه اجازه آلدیم .

دورد دغه گوروش

آنر بایجان نهشتنندن قاباق ، دکترا اقبال ایله نئجه بهر دکترا ساده تاسم
وارا بهدی . نهشت زمانه مرفهه لکه گه دهه او تله گوروشه .

نهشت سقوله تندن و جیلردن سونرا من اوللا نهشت وزیر لیک دوره سینه
۳ دغه حرکت نفت اوللا دنا گوروشه .

نهشت وزیر لیک دوره سینه تبریز ، گتته که ایچون مراجعه ائتمم مساعت -
ائتمم .

حرکت نفت رهبری زمانه بهر دغه مرحوم سید حماله ذکائی بیزیم دوره نه
زبان فرمانداری سی نه اوللی نه ایچون .

ذکائی نوزی رهبری املاکی نهی درست تقسیم اراضیه معمول ائتمم . اوللی
فرهنگه بلوکی ده پول چا تدمرا بیلیمه دیگی ایچون اوللی تهرانا قایتمم .
من دکترا اقبال یانهنا گتته جریانی دتمم .

او دا ستر وئردی فرهنگ ۲ ایل قالا ن تحصیل نهی من مارجین حرکت -

عهده دار اولمن .

۲ نهی دغه اولوم نهکزادین علمی ایچون . نهکزاد دانهکده . دنان
پزهکنی قور تارممه . اصلاح حکم جمعه نهی تا بهمه . دانهکده نهی
نوز بوبه سی یوخ ایدی ، معمولاً دکترا اقبال مختلف کومه لیک لر ائده ردی ،
نهکزاد منه ددی ، گتته که دکترا اقبال یانهنا احتیاجی دتهب بلکه کومه
ائتمم .

نهکزاد ایله بهر لکه گتته جریانی نهکزاد ددی وعده وئردی ۲۰ من

تومان نأ نەكەدە * نەدا نەزەكى نەن اەتەاریندا قوسون تا نەكزا نەن نظری ایله
خرجله سونلر.

۳ نجی گۆرۈش ایتمە نەتجە ایلدەن سونرا بیکە خاننەن وضعنە راجع ایلدی
میری اولماسینی دئیم ، باکویا قوسما ماسینی سۆزلەدیم ، وعدە * ماسەدت وئردی
و عمل اتتدی .

تذکرە انارە سەنە مراجعە اتتمەك نە اجازە وئردیلر جون وقت گەچمەقدی
قوناق ییخ بیر تورمست کیمی گەتیب ۱۴ - ۱۵ گون آزادی گۆرۈب قایتمیلر .
حقیقە کالتیندن جون مثبت تائیر اتتدی .

روحی نەسار

بیکە خانم باکویا گەتیمدن اول مەمولى قرارلار اوزرە گاهی بستا ایله آزاد
و عائله سەنە تحفە گۆتدەرەدیم .

بیر گون ساواک طرفەنددن بیکە خانم آیمنا اخطار کیمدی ئوزی بن فلان
تاریخە سازمانن ، نجی اوتاغیمدا مەرجیلمەك اتتمەلیمەن . ۲۰ - ۲۱ گون ایمدی
البتە بو بیزی ناراحت اتتدی . بئنه بیکە خانمی چاغیریلار نە اولمەسینە
ایجون بئزلر مختلف خیالار اتتیمک ، سئواللار وئردیمک جوابینی حاضرلا نەمک
انکار اتتمەكە گەمەز ناراحت ایمیمک .

من گەتیم نورالیمن امامی مائمتا کی اونون نەتجە دفعە اجتماعی و خصوصی
کۆمەکی اولمەقدی بئری گەندە یازملا جاق ، جریانی اونا دئیم .
بیر هفته دن سونرا گەتیم سورمەدی باکویا کیمەز وار ؟ غلامە آنلاشیردی
بیمیز تحفە گۆندەرەمە کیمەزە مربوط دور ۲ گون بو اطلاعاتی الە گەتیرندن سونرا

بەككە خاتم ايله گتتەك ساكا .

چوخ سرغو شتالدا ن سونرا التوام آلدملار كي ، بىز آزانا تحفه بولالمىز
اگر بىس تەتلىرى اولماسا يدى ۱ - ۲ گوتە چاغىروب جىريانى دتەردىملر تا بىس
۲۲ گوتى نارا حتەك چكەزىك .

ايلان ويران جاتەدان قورغار

يو آتالار مثلى دەر ولى حقيقت دەر ، باعقا آتالار سۆزى كىمى بوندا حقيقت
وار .

چون مى مكر دوتوب بىرا غمىلارە يا چاغىروب اوتىرمىملر عاتلەمىز حتى
اوقلا رىمىز بىر صاحبىمىب و بىر آزان بىر ما مەر بىزە گلەندە ناراحت اولور -
دىلار .

بىر گون من عصمانە مەكواتى آدىلى بىر نفرىن آناسى تەن عبادتتە كىچىمىم
و ناھاريدنا ايرا نا قالما لىمىم ، ناھار تازە قورتارمىدى . كۆرۈم كىچىك
اوغلوم بىھزاد عجلە ايله گلىپ مى چاغىردى و دندى آناجان ۲ نفر صاحبىمىب
گلىپ سىزى اىستە بىرلر . البتە مندە اولار مىن ^{يولتانه} گلەندى مى وىرمانىم .
عجلە و نگر نچىلىق ايله مەرە گلىك ائوۋە ياھىلاھاندا احتياط ايله مانا عىم
عومىقتانە بىر كى كۆرمەك ماياھا نى غىر اولما دى يقەن اولدىكى مامور
دەتەلمى .

سونرا معلوم اولدى مەنلە غىبىرى غەربانەدە جى اولاندا اوسرەدگى

مىندن نەھه آلمى ياھى اولمىدى او گوتدە حالجە اىچون گلىمى اىمى اوقاي
لاروتنا حتى وارمىمى كى ، ناراحت اولسونلار .

حاجی علی اکبر ابریمی

من همه طبابت میفرموده آن بوللہار ایلہ یا امام جمعی دشمسکہ ن
مستعملین و بوللہار آراستہ ^{بہر تفاوت} قائل ایدیم مستعملین یا بول آلمازدہ
ہم یا آن بول آلا رہم .

کامانا تیممد اولدیم زمان طلب میفرموده باغلا نیتنا کاسبلار دان ۲۰ رمال
بوللہار دان ایسہ ۵ رمال ویزیت حق آلا رہم .

تہخت دورہ سی حبسریتم سونرا طبعی نابیر ائندده بیر عده نی بجانی بہر
عده دن ہی آن ویزیت آلا رہم . مرحوم حاج علی اکبر ابریمی کی ایلک اول -

اولی علی ابریمی واسطہ سہلہ مابین اولمعدیم بجانی مرہی معالجہ ایچون
گوندی بھرانان بہریم ^{دوستانہ} باغلا نیتدی . مرحوم ابریمی مرہی اولدی بول
گوندی رب متخصی لره آہاریم ، خانوادہ کی ہی رابطہ برقرار اولدی .

من صدق سقویتمدن دوتلوب بھراخیلان سونرا ، مرحوم حاج علی اکبر
اھرا بایہ معالجہ ایچون گندیر وصیت اندیر و تولیم . من زنداندا اولدیم
زمان وصیت اندیر کی ، ثلثینی منہم واسطہ ایلہ مرہی لره خرج اتسونلر .
زنداندان، چھاندان سونرا قارداشی طوبی بو خبری منہ وئردی . کی ثلث
حاج فرج خوشی تمن یا نیتنا امانت ولی مرہی لره خرج اتتمسی منہم اختیاریمدا
دور .

من حاج فرج طوبی ایلہ تانیم اولدیم جریانی دانیمدی و قرار اولدی ہا پور
خبا یا نیتنا منہم یانتھن مطبوعہ یا خن دلورغانہ لرین بہریتی شجونلر تا من
اونلار ا نسخہ گندہندہ دوالری تحقیق ائندہ بیلیم .

ما پور مه‌دانهدا اولان داروخانه نلردن عكوه داروخانه سني سنجمهدملر

جوخدا يئرلي ايمير .

بو مقدمه‌دن سونرا منه مراجعه ائدن مريضلري من سنجمهددن من ويترت آلهما -

بو نسخه سي ني يازوب داروخانه عكوه آلهرديلار آبدان - آلهما

ايمير بوللا رهن وئرهدملر .

بول ۱ و تاريخده ۱۳۳۳ نجى ايلهده يوز ايمير من مهندن بير آز علاوه ايدى

بو بول اجتماعي نظردن منه رجوع ائدن بوتون تانديهم دوستلاركي ، محتاج -

ايمير (چوئي آنريبايجان مهاجرلري ايدى) مجاني نسخه يازارهم .

بو ايمير ۲ - ۸ ايل دوام ائتدى . آلهما ۲ - ۸ يوز تومان دوا بولى اولارد

گاهي بو بولدان منيم يازماغم ايله حاج طوبى محل لره دعي تحصل

لوازمي آلودى . مرحوم حاج علي اكبر ابراهيمي نهن بو ايمى قابل تقدير

دور . رحمتلر اونون روحينه و سايلاري نهن جوخالماستي آرزو اولونور .

ايمكي وظيفه

من چوخ زماندان بري معتقد ايديم و معتقد هر انسانن قارغيه‌ندا ايمكي

وظيفه دورور . نوز و عائله سي نهن گجه‌نمهدن دوز بول ايله تامهن ائتمهك و

مكن اولديقجا خلقه كؤمك ائتمهك ، عويفيتم كي ، بو ايمى من عمر بيوي يئرينه

متمهمم و متمهمه‌كي نوزيمه وظيفه بيليرم .

نهت قوطى و جيلردن سونرا كي ، مرحوم ستارخانن قهزلاري ايله

ماغيندان تانهدر اولدوم ، اولتارون مادي وضع لرينه كاملا باغسي اولما ماغيني

ص ائتمهم و بيلدم كي ، دولت فقط ۲۵۰ ريال هر بيرينه متمري وئريركي ،

..... مجلسه قبول اولونوب دور. اوتا بنا. من اونلارین دلمیدن باه وزیرلره
 عریضه یازوب، آرتیرمالارینی تقاضا ائتدیم. مقاسانه ۲ - ۳ نخت وزیر
 اییدن دوقدی کی، انعکاسی غمور آنریایجان روزنامه هندا وار.
 دکتر مدق قوطهندن سوترا من نورالدین امامی ایله گوروشنده جریانی دئلا
 ۱ و، او وقت نامیب رئیس ایدی. او دئدی منه یازون، من اونلارون طرفیندن -
 نورالدین امامه عریضه یازیمم آز بیر مدته ۲۵۰ ربالی ۱۵۰۰ ربال ائتدیلر و
 بو ترتیب ایله مرتب جریانه دوقدی. مقررات اوزره مستمرلر آرتاندا اونلارون
 حقوقلاری آرتیر.

من نورالدین امامی ایله ۱۳۱۳ نجی ایلدن کاشاندان تانیشام من بهداری
 رئیسی اولاندا او ایسه ثبت رئیسی ایدی.

نهضت زمانی گوروشوب دئدی بهزیم خوی املا کینی نییه ضبط ائتموسمز
 من جواب وئریمم فقط جمالین قسمتی ضبط اولونوب دور بو حقیقتده بئله ایدی.
 گوروشنده سلام عليك ائده رنیک.

۱۳۳۱ نجی ایللر ائدی اوغلویم نیکزاد دندانبزه کی دانعجوایدی اوداجوان
 لار ایله حزب توده یه داخل اولوب فعالیت ائدیردی.

نیکزادین دوتیلماسی

چوغللی جوانلار مختلف سفردن تند جریانه قوشولدیقی کی، اوغلولم نیکزاد
بخی سهای جریانا قوشولوب حزب توده جوانلاری ایسه فعالیت اندیردی البسته
منه جریانی نه دئیهردی، نه ده سوروشا ریم • بیر گنج گنجیندی حسی ووردیم
فعالته گنجیمش صبح اولدی گلمه دی حسی ووردیم دوتیلیب، جریانی دوستوم
سرهنک فهمیدن اوگرنیم دوتیلماسی یقین اولدی •

همه رالیندان گورومکه گتتیم چوخ دوستلارا مراجعه ائتدیم نتیجه آلماندا
نیکزاد دکتر حکمتین باجی، اوغلی ایله چوخ دوست ایدی • اونا مراجعه ائتدیم
او دایی سیندن بیر کاغذ آلدی معلومات ایچون فتوسی تقدیم اولونور •

یادیمدا دتیمیل بیر گون بیر دوست منه دئدی نییه نه رالدینه دتمه یورسن ؟
منیم یادیمدا دوستی • اونلا گورومدیم جریانی دتیم او اوشا قلیقدا نیکزادی
کاشاندا اوشا تمیهدی

نورا سرهنکا مجده دئدی • و نیکزادین مرض اولماسینی نورا ایسته دی
و دئدی آتاسی گلین • مین گندیب ضافت ایله نیکزاد تحویل آلدیم • اما من
بو ایعی نی من اونوتما رام •

اگر نیکزاد زنداندا قالمالی اولمایدی درس دن قالمایدی نه اولاجا غینسی
آدم بولمه یور •

اما نتیجه ایلدن سونرا استاد اولوب همی نا فکده سی نین رئیس اولماسی
بعید نظره گلیردی •

من عقیده جهتهجه اما من ایله همعیده دتیمه لم ولی اونون یاغیلمه نی
اونوتما رام •

مگر ال چکه رلر

۱۳۳۲ نجی ایل دکتور صدق قوطی‌لندن سونرا که جبر اولوب آزاد اولدیم ناها
جدی سیاسی ایملری تعقیب ائتمه یوب ادبی ایملر ایله مقنول اولدیم .
مای آملاری ایدی بیکه خانم کرایه ائتمیکی نریند ده ایلدیک من صبح تئز-
دن گلمیقدیم مطبیه کی ، مریض گوروم .
مریض گؤزله یوردوم ایکی نفر گلنیلر خیال ائتمیم مریض دوره ، معلوم اولدی
شهرباقی سیاسی اداره سی طرفیندن گلمیقدی مامورلار دور .
دندیلر بیهرون گئده ک سیزی شهر یا نمدان ایسته یورلر .
ائوده تازه مستخدمدان باعقا بیر کی یوخیدی اونا بیلدیرمه ک ایسته مه یورک
یاعنی اجازه وئرنیلر سره ذک فہمی گیلہ تلفن ائتمیم . ئوزی یوخیدی خانما
دندیم کی ، منی شهربانیه آباریلار . علامه سی سیاسی با اطلاعات اداره سی
نهن بیر غمبه سته آباریلار . اورادان ناها قویما نیلار من سره ذک فہمی
دوستوم ایلہ دانیمیم . معین بیر عصب گلمیجور به جور سئواللار وئردی .
افرلردن کیمی تانیرسان ؟ سره ذک فہمی و سره ذک
جوان افرلردن کیمی تانیرسان ؟ هئچکسی .
من بیر گون تهران یولیندا جوان افسره بیر بوقجا وئریسن ؟ و یونا اوصفار
بیر نتیجه سئواللار .
حلی ووردوم کی ، منہ مربوط بیر ایملر گرہ ک اولما یا سئواللارین جوابنی
آلان کیمی آرادان استعفا کی کهلدی . ایسته نیم توالته گندیم با سبان قوقمیلار .
وقتی ۲ نجی دوره استعفا قدا سئوال وئرنیلر تهران یولیندا بیر جوان افسره

بهر باقلى وئرمەن ؟ دىنىم يوزا يوز يالا ندىم .
 غلامە مەندىن سورىغان گەندىمىدى و گەندىمىدى مەنلا يەنە ئوز مافوتى ايمە مەلەت
 ائىمىدى .

ساعت ۱۲ و ۱۳ اولدى آزادلىقدان خىر اولمايدى ساعت ۱۴ حدودلا رەندە دىنىمىلار
 مەرىمەن كى ، مەن آزاد اولوب تەنر گەندىم مەرىمەنە تا بىكە خانم ناراحت اولما -
 سون . بونا بىر جور دوتىلماق ايدى سونرا كۆكى مەلوم اولدى .
 ۶ - ۷ ساعتلىق دوتىلماقى نەن رەمەسى

۲ - ۳ آيدان سونرا بىر گون دوستوم جواد كرىمى دىدى سەنەن جەمەن رەمە -
 سەنى تاپمىقام .

مەلوم اولغان بىر جوان آرتەن افرەلە بىر مەرىمەننى جوان افرى مەلەت
 ائىمىلەر . آرا لا رەندە سۆزلىرى اولور آرتەن افرى اونى خراب ائىمەك ايجون
 مەنم آيدان و ساقە مەن استفادە ائىمەك اونى گرفتار ائىمەك ايجون مەن دە
 تەمەت وورور .

باغقا ايمەلەن غلامە اولاراق تەقلىقەردن سونرا جەمەن مەلوم اولور قەون
 صاحب مەنەبى اغراج ائىمەلەر . ايمەتە بو ايدى ۶ - ۷ ساعتلىق دوتىلماساغەن
 رەمەسى .

جیسايد اولانلار ایچون خصوصی اقداملار

جیسايد ده اولانلارون چنگهلی من تانه مېردیم • فقط سید مهدی هاشمی
ایله آهنا لیهقم وارايدی • اونون جبار آدلی بیر فداکار ایچیسی وارايدی
کی ، مرتب منهم یا نهما گلب سید مهدی هاشمی نهن وضعی دئیهردی • منده
بول گۆشته رب هاشمی نهن باجیسی طرفیندن عریضه یا زوب عفو ایسته مه سینی
دئیهردیم • اولارین برباردا قوهوملاری وارايدی • اونون کۆمهگی ایله

سید مهدی قالبوب آزاد اولدی •

ایمکنجی جیسايد کی ، احمد برادران ایدی مرحوم بنیه ای دئیهردی
اونون فداکار خانمی دفعه لرنهم یا نهما گلب راهنمالیق ایستهردی و
مرخصلیک ایله اقدام اندهردی •

آقای برادران مرخص اولاندان سونرا صفر قهرمانا راجع اقدام ائتمگه
باشلا دیق اونون تهراندا بیر قیزی و کوره کنی وارايدی • برادرانن خانمی
اولار ایله گۆر و شوب منهم یا نیما گلمه لرینی توصیه ائتدی •
صفر قهرمانی نین کوره کنی گلدی ، صفرین پرونده سی نین شماره سینس
آلدییم •

مدافعه زندانبان رئیسی آقای دکتر مجتهدی ایله گۆر و شوب او بیسیر
تحقیقاتدان سونرا سؤیله دی کی ، گرەك مدعی خصوصی موافقت ائلییه •
من بیر واسطه ایله بیلدییم سرهنگ معین آزادون آروادی بهبودی آدلی
بیرکسین آروادی دور و نور گندیم کاوه دهقان منیم کهنه دوستومون اوغلی
او خانیم ایله قونشودور • کاوه نهن یا نیما گشتدیم جریانی اونا دئدییم

کی بیلکه او آروادین موافقتین آلا متاسفانه ممکن اولمادی •
 بیر ایل هایدیم آت - چوخ گنجیمیدی کی ، صفرین کوره کئی گلیب نئدی
 بیر ماحضتیب بیزدن ۲ مین تومن پول ایسته یور تا صفری یور اخیمن ۱ - ۲
 مین توما نیمیز آت دور •
 من مرحوم قاجار لودان مین تومن آلوی اونا وئریم • اودا نتجه
 وئرمه دی کوره کئی داها گئورنمه یوب تا خلق انقلابی نتجه سیندن صفر
 آزاد اولدی • غوللیق ایله منده بیرینجی دفعه اولاراق اونون گئورمه
 گتدیم •

مرحوم اولانلار

من بوتون دوستلارین خصوما آزاریمخواهلا رون احتیاجلاری اولاندا ممکن
 اولان قدر کؤمه ک ائدریم •
 متاسفانه فرقه نهن فعال عضولرمندن مرحوم دکتر مهرزا بهیوده حاجی
 خان ملائی ، حسن جودت ، جواد کریمی ، عیستری ، معهدی عباس هدایت
 بنده ای هره سی بیر تاریخده فوت ائتدیلر •
 من ممکن اولانلارون تعصیح جنازه و قیم ایچون الیمدن گله نی ائتدیم
 تا تجلیل اولسون هره سی نهن نوز مناسبتله آقای اعتمادیه تومعه ائتدیم
 بیر مناسب هر باز سونلار •
 علاوه منسلرین معلوماتی ایچون ایسه یازیلیر •

جودت آن مرد وزین و مهربان
 قلب او روشن چو یک آئینه بود
 بود ذات تکتہ سنج و بسی ظہیر
 فکر بکری داشت در طرز بیان
 مرد پاک و لایق و وارسته بود
 رخت بریت و برقت از بین ما
 در فراق وی همه پیر و جوان
 رفت با عزت ، خدا رحمت کند
 چون بوی عشق عمیقی داشتم
 بهر شادی روان پاکشان

آن فرشته سیرت و شیرین زبان
 حق شناس و یک دل و بی کینه بود
 در امور اجتماعی بس خبیر
 مظهر اخلاق بود روحش روان
 در سجایا عنصر برجسته بود
 رفتش بنمود غوغائی ببا
 جملگی داده زکف تاب و توان
 در بهشت جاودانش جا دهد
 در دل خود تخم مهرش کاشتم
 از صمیم قلب « الحمدی » بخوان

سید مهدی اعتماد

آرامگاه

شادروان حسن جودت میرروزنامه جودت فرزند باشهامت خلق آذربایجان
 که ۴۵ سال از عمر خود را در راه آزادی و احقاق حق ستم‌یہ‌گان ملت خود صرف
 نموده و در راه انواع شہادت و ناملایمات را بجان خرید . وفات ۳ آذرماه ۱۳۴۶

حسن جودت و اونون وفاتى

طاغوتى زمانيندا اونى اداره ائده نلر آزادلىق كلمه سىندن قورخار دىلار
حتى آزادىخواه لارين ثوله نلر يمه دىي گئنه و گاهى مختصرده يام ساخلا ماغا
مانع اولار دىلار .

مرحوم جودت تىبىتا جوان قوت ائتدى . اونا گئنه يام ساخلا ماغا مربوط
دولت اداره لرى مانع اولدىلار . حتى آغاغيداكى يازىلارى قىبر داش اوسته
ماز ماغا مانع اولدىلار . فارجا يازيله ن اعتمادىن سوزى دىي جىنلىك ايله
چاپ اولوندى . مرحوم جودت ايمانلى ، دوز و صادق بىر عدالت عضوى اولكو
ايران استقلالينه و آنرى بايجان خلقى نىن آزادلىقينا علاقه مند ايدى .
اونون قىسا ترجمه . حالى عبارت دور .

من مكر آبا دا اونون ايچون گئده نده اونون قارداشى غلام حسين حبيب -
اللهى چوخ يئرلى بىر سوز دئدى . منى گورجهك - دكتر جاويد بىر سىنه
تسلېت دئيهك يا سن بىزه .

حقيقتده حبيب اللهى دوز دئىردى . جودت اونلار قارداش ايسه
منه صميمى دوست ايدى .

حسن جوت

اردبیل اهلیندن اولوب ۱۹۱۹ نجی ایلهده باکو دا باشایاندا عدالت فرقه سی جرگه

لرینه جلب اولمیشدر . اردبیله کلندن سونرا ظاهرده مدنی معارف ایشلریله برابر فرقه ایشلریله دها

آز چوخ اوستی اورتولی حالدا مشغول اولمیشدر ۱۹ نجی ایلهده موفق اولوب "جوت "

آدینا بیر روزنامه دهی منتشر ایتمیشدر ۱۳۰۹ نجی ایلهده اردبیلده دوتقی اولدینخی زمان اودا توقیف

اولمیشدر . باشقا اردبیل آفتارازندانلرینه برابر تهرانا گئیرلمیش وایکجی نمره ده ساخلانمیشدر .

آناسی حاجی محمد حسین و دوستلاری اقدام ایدیپ ایلک نومه آزاد اولانلاردان اولمیشدر . نمره

ایکدن بواخیلمیشدر . گواد اولاندان سونرا اردبیل محیطنه نسبت مدنی معارف ایشلرینه چالیشمیش

و "جوت " روزنامه سینى غیر مرتبه اولسا چیخارتماقا موفق اولمیشدر . شهریر حادثه سیندن سونرا

وسطا حزب توده داخل اولماشیدر ولی کوک ایتمیشدر .

آذربایجان ملی نهفتی زمانی اردبیلده فعال صورتده چالیشمیشدر اردبیل تشکیلاتینین و فدائیلر

لرین باشچیسى اولمیشدر . ملی حکومت قورولاندا آذربایجان مجلس نماینده سی و اینس وزیری اولمیش

و صمیمانه ایشله میشر . آذربایجان نهفتی سقوطیندا دوتولمیش بهیوک حبه محکوم اولمیش خصوصی

اهاملار نتیجه سینده آزاد اولمیشدر .

اوله نه قدر (۱۳۴۷) ضیله بولیگده عمومی اجتماعی ایشلرده چالیشمیشدر اولنده گیش یاس

ساخلاماقا دولت مانع اولدی ولی دوستلار آراسینده اوین احترامی ساخلاندى و مناسب شعرلر تدلیدی

کل من علیها فان

خون کرد ، قلب جمله احیاء شبستری
جز خلق خود نداشت تمنی شبستری
دائم برنج بود و نقل شبستری
با خلق نیک بود محلا شبستری

افسوس رخت بست ، ز دنیا شبستری
مردی وطن پرست و فکور و صبور بود
از بهر اعتلای وطن رنج ها کشید
قلبی پراز عطوفت و سیمای شاد داشت

روحش غریب رحمت پروردگار باد
چون نیک نفس بود سراپا شبستری

سید مهدی اعتماد

حاجی میرزا علی شبستری

مرحوم حاجی میرزا علی شبستری آزادخواه عالمیستنده دنیایه گلمیش
آتاسی مشروطه زمانیندا آزادلیقا علاقه سی وار اییدی •
۱۳۴۷ نجی ایلده معتد کمالتدن سونرا فوت اتندی اونون فوتی مناسبت
ایله خلق شاعری اعتماد آشاغیداکل شعرل دئمیش و قیسا ترجمه حالسی

عبارت دور •

میرزا آقا ولی زاده (بهبود)

۱۳۳۷ نجی ایلده فوت ائتدی . اونی دخی دفینه گۆره تجلیل ائتمهك
ممکن اولمادی . شاعر اعتمادین فارجا یازیلان شعر آشاغیدا گتیریلیر .
قبری کنار قبرستاندا ، هاشم آباددا اولدیقى ایچون ممکن اولدی
آشاغیداکی رباعی اونون قبری دایى استیندا یازیلین .
ایسته اونون ترجمه * حالی آشاغیدا یازیلیر .
ایسته هم ، گۆز یاعلارون ، تۆکمه مزاروم استونه
قبریمه الوان چیهك تویمما گره که زبیر منه
خلقیمه بیر عمر خدمت ائیلهدیم پاک قلب ایلله
سنده گئت دنیاده وارکن خلقیوه خدمت ائیلله

مهرزا آقا ولی زاده - دکتر بهبود - زحمتکش قربان آدلی بیر شخصین
 اوغلی ایدی . قربان دوشونجه‌لی اولدیغی ایچون اوغلین ۱۹۰۷ نجی ایلده
 تاسیس تاپمیش ایرانیلار مدرسه سینده " مدرسه اتحاد ایرانیان دربادکوبه "
 قویمیشدی . مهرزا آقا بیر مدت آتاسی نین خرجی و بیر مدت ایشه ۶ - ۱۹۱۵
 نجی ایللرده آقا بالاقلی اوغلی نین طرفیندن (کتاب و لباس) اوخویوب
 مدرسه‌نی قورتارمیشدور . ۱۹۱۷ نجی ایلده - قهر - اوردا - معلم اولمیش ایلدن
 ابتدائی کلاس لارا درس دئمه‌ک ایچون اتحاد مکتب معلمیگه قبول اولمیشدی
 ۱۹۲۶ نجی ایلده قهر اورادا معلم اولمیش ، شورا حکومتی آنریایاندا قو-
 رولانندان سونرا باشقا عالی مکتبلرده درس وئرمیش مسوات دولتی دوره‌سینده
 گیمنازیا داخل اولوب ۲ ایل سورولمیش اوورادا اوخوماق ایلده اورتا
 مکتبی قورتارمیشدی .

۱۹۲۷ نجی ایل طب فاکولته سینده وارد اولوب ۱۹۳۰ نجی ایلده اورانی
 قورتارمیشدور . میرزا آقا مکتب دوره‌لریندن اجتماعی ایشه علاقه‌مند ایدی
 معلم اولدیغی زمان بیز دوزلتدیگیمیز " صندوقچه * متعلمین " اتحاد ایرانیا
 تشکیلاتینا ممکن اولان قدر کؤمه‌ک ائدیردی . مکتب صحنه سینده قبلی صورته
 روللاری خصوصاً قادین روللارین ایفا ائده‌ردی تا مکتب صندوقچسینه اعانه
 جمع اولونسون . اورومیه ملخ زده‌لری مناسبتیله ۶ - ۱۹۱۵ نجی ایل نووی
 یازدیغی " آجلیق " بهشینی مکتب صحنه سینده اوینادی ۱۹۱۷ نجی ایل
 انقلابیندان سونرا باکودا دوزهلمیش ایران دموکرات فرقه‌سینه داخل اولوب
 ساسی ایملرده مفعول اولدی . شورالار حکومتی قورولانندان سونرا آنریایان -

دموکرات فرقه‌سینه داخل اولدی. اورادا باسیو صورتده جالیمدی. منیله
یاغشی یولداش اولدینی ایچون روحیه‌سینه بلد اولدینیم. گۆره ایران عدالت
فرقه سی نهن گیزلین ایملرینه جلب ائتدیم.

اونون عهد‌سینه قومولان ایملری یاغشیجا سنا ایفا ائتدی. ایران مدنی
معارف جمعیتنده ایران طلبه‌لر تشکیلاتیندا باجاردیم، قدر جالیمدی. من
ایرانا سون زمان گله‌نده باکونا او ایکنجی عصر ایدی کی، ایرانا گله‌نه
کیمی بیلیردی. من گله‌نده گیزلین ایملرین بیر قسمتین اونون عهده‌سینه
و بیر قسمتی ایسه تقی تقی زاده‌نه عهده‌سینه قویدیم.

۱۹۳۷ نجی ایلهده بیوتون ایران تذکره‌لری اولانلاری ایرانا گۆنده‌ریک -
لری کیمی اونندا گۆنده‌ریلر. او بیر ایکی آریشتده قالاندا سونرا
دوتولدی. بیر مدتدن سونرا تهراندا مرکزی زنداندا منتقل اولدی اون ایله
محکوم ائتدیلر. شهرپور حادثه سی نتیجه‌سینه آزاد اولوب خصوصی مطب -
آجدی. سونرا دمیریول بهدارسینه داخل اولوب مازاندارانا گئتدی. بیز
باعلا دیغمیز اتحادیه کوراتیف جانی مطب ایملرینده فعالیت ائتدی.

آذربایجان نهفتی اولان کیمی تبریزه گلیب قوشون بهدارسیندا جالیمدی
و آذربایجان دموکرات فرقه‌سینه فعالیت ائتدی هابئله شورا مدرسه‌سینه
بیر نتیجه ساعت درس وئرمه‌گی قبول ائتدی.

نهفت سقوطلندن سونرا بیر مدت گیزلین قالب قاچاق تهراندا گلدی. و بورادا
دوتولدی. ۴۰ گونه قدر حبسهه قالب آرواد قوهوملاری واسطه‌سینه آزاد -
اولوب همدانه تبعید اولدی. و ملتزم اولدی کی، زاهدی نهن مریمخانم‌سینه
چالیشین ایل اورادا ایمله‌یوب مادی یا شایستگی تامین ائتدی سونرا

تهران نا گلیب مطب آج دی • الیندن گلن کؤمه کی یولداشلا رینا ضایقه ائتمه زدی
 بو اخلاقی نتیجه سینده یوسف افتخاری گیلین اتنا بیه سینده جدی چالیشان عباس
 آقا با کی ، اوللرده اونا مادی کؤمه ک ائتمه مهقدی • سونرا ایسه محتاج
 اولمهقدی • کؤمه ک ائتدی • عباس آقا باشماقچی دوکانی ایملتدیقی ایچون
 بولا احتیاجی اولور مهرز آقا نوزمیندن نوزگه دن ۲۰ - ۳۰ مین تومن کؤمه ک اندیر
 عباس آقا ورعکت اولور مهرز آقا نهن دا پولهن وئره بیلمه ر • دکتلر بیه بود
 جوخ زحمته دوقور بعضی لریمه خامن اولدیقی ایچون ایسته یورلر جیسا ائتسونلر
 کی مین جیسا اولما ماق ایچون حسن جودتدن ۲ - ۳ مین تومن یهرج آلوب اونا
 یئتهریم کی ، جیسا اولما مین • بو وضعیت اونهن ایچون تورتدی اعصابی
 سولا ندیردی و نتیجه ده مکتی ائتدی • مکتی معالجه اولوب ولی کامل معالجه
 اولما دی •

۲ - ۳ ایل علیل قالدی • ایمله دی ایکینجی مکتی اییدی ۱۳۲۷ نجی ایله ده
 بهمن آیندا آرادان گتدی قبری مسگر آباد حدودیندا هاشم آباد قبرستانیندا
 دفن اولمه ر اونا لایق اولان تشیع جنازه ممکن اولما دی اما یاخین یولدا -
 یلار قبر اوستیندا حاضر اولدیلا ر • آنربایجان شاعری اعتماد دئیگیسی
 آشاغیدا کی رباعی قبری اوستینده یازیلمه قدی •

دکتر بیه بودون بیر اوغلی و بیر قیزی یا کوندا و بیرا وغل و بیر قیزی ایسه
 تهراندا باشا یورلا ر • تهراندا اولان اوصاقلاری اجتماعی ایفدن و روحدان
 اوزاق دولار • ولی موسیقه استعدادلی خصوصاً فریده قیزی فوق الماده
 لیا قتلهدور •

تقدیم بدوستان دکتر بهبود

یاد بود

قلب پر اندوه مارا درد و غم افزود رفت
هر مریض از رنج بیماری همی آسود رفت
حیف از شخصی چنین با ارزش و پرسود رفت
هر که را نوعی زخود خشنود میفرمود رفت
جان خود از کار و زحمت عاقبت فرسود رفت
جمله کردارش پی اصلاح مردم بود رفت
ای خوشا آنکس ز دنیا اینچنین مسعود رفت
حق نماید رحمتش با طالعی «محمود رفت
از پی لیک حق شادان سوی معبود رفت
لیک او از دار دنیا با دلی خشنود رفت
گرچه خود از دار فانی عاقبت مفقود رفت

ابد ریغ از دار دنیا میرزا آقا بهبود رفت
دکتری حاذق، مسیحا دم که از درمان او
سالها در رشته فرهنگ و طب زحمت کشید
جسم را دارو، روان را فیض می بخشید او
عمر خود را جمله صرف خدمت مردم نمود
عنصری پاک و وطنخواه و مدافع دوست بود
در حیاتش ایده ای جز خدمت مردم نداشت
عاقبت دست اجل بگسست تار و پود او
رخت از این دنیای فانی جانب عقبی کشید
جمله یاران ز اندوه فراقش غمزه
شد از او پیدا هنرور نور چشمانی عزیز

سراینده: سید مهدی اعتماد دیماه ۱۳۴۷

حاجی خان طلائی

حاجی خان طلائی نایب یوسفخان اوغلی ایدی • اجتماعیون و عامیون
تشکیلاتیندا علی اصغر سرتیب زاده ایله همکارلیق ائتمیشدی • آنربایجان
دموکرات فرقه سی زمانی جدی فعالیت ائده نلردن ایدی • آ • د • ف • م • ب
ایشلرینه دخی جدی فعالیت ائده ردی •
آنربایجان دوستلاری جمعیتی اغلب اونون ائوینده تشکیل تاپاردی •
متأسفانه سکتہ ائدیپ مرحوم املده، •

رحیم همداد

رحیم همداد ان دوشمنجه لی و پاک نیت غصه لر دن بیر ایدی کی قیسا
ترجمه* حالی آشاغیدا یا زیلما قدا دور* اونون فوتی حقیقده دخی تجلیلی
ختم ممکن اولمادی* آنری دیلینده دخی قبیر داشینی یا زماغا قویمور دیلار
منیم خواهشیم ایله آقای اعتماد آشاغیدا کی مناسب عمری یا زموشدور*

دوران فلك، نوای غم زد	بر پاک دلان ستم روا داد
از زمره* دوستان جدا شد	رفت از برما رحیم همداد
خونشد دل قوم و خویش از اینغم	يك يك همه اشك چشم سر داد
بر سینه* دوستان و احباب	داغی زفراق خویش بنهاد
یکنعصر پاک و یا وفا بود	زحمتکفر و یا صداقت و راد
در بزم ادب صفای دل داشت	با وجهه* خوش بفرآزاد
جاداده بقلبها فرارش	صد رحمت حق بروح او باد

سید مهدی اعتماد

جوان دوسونجه لی و سالم بیر شخص در . آتاسی تز فولدیگی ایچون بیر مدت قارداشی

حسن ضیائین کوکی نن بهوشندر سوزالار اوز ایشلگی ایله برابر آز چخ سواد تاپیش ۱۹۲۴

نجی ایله سکودا (Kj m1) تحصیل ایتیش . تحصیل فرقه طرفدن گوندیرلمیشدی . تحصیلی

بیتندن سوزا فرقه ایشی ایچون ایرانا گلیب خوزستانا گندیب و بیر ایشچی کیی اورادا ایشلگه

باشلا ییر ۱۳۰۸ نجی ایله خوزستان ایشچیلری اعتصابیندا روتولدی اون ایکی ایله حبسه قالدان

سوزا تعید اولوندی شهرور حادثه سی نتیجه سیطده تبعیتدن قایتدی حزب توده یه وارد اولمادی

۱۴ نجی مجلس دوره سینده آذربایجان اتحادیه طرفدن سئچیلگه زمینه سی واریادی ولی سیاست

اجازه وئره دی . و سئچیلگه دولت مانع اولدی . اوشهرور دن سوزا یوسف افشاریله اتحادیه

مرکزیده فعالیت ایدیردی ۱۳۲۶ نجی ایلدن دها سیاستده اشتراك ایتیه یور . حد اقل پاشایان

ایله توز زندگانلیقی دولاندیریر .

مهدی عباس هدایت

مهدی عباس هدایت قدیم آزادیخواه لاردان ایدی ۱۰ و ۵ - ۱۳۱۴ نجی
ایللرده اجتماعیون و عامیون تفکیلاتیندا شرکت ائدیپ ۱۳۲۰ نجی ایلدن
سونرا حزب توده یه و سونرا ایسه حزب دموکرات آنریا جاننا داخل اولوب و
صمیمانه فعالیت ائتمهدور. او جوخ درست و غیرت صاحبی ایدی فقط شوز
زحمتیندن استفاده ائدیپ یا شاماغا حاضرایدی. اونون فوتنده معمولی
ختم دوتیلوب شاعر اعتماد غایب اولدیفی ایچون مناسب شعر یا زیلمادی

دموکرات فرقهسی فعال عضولریندن مظفر ترابزاده
فوت ۱۳۴۷

عباسعلی بنیهای

ایمانلی و دوز بیر آزادیخواه ایدی . مشروطه دورلریندن آزادلینسا
علاقه سی وارا ایدی . ۶- ۱۳۰۵ نجی ایلده اجتماعیون و عامیون تشکیلا تیندا
شرکت ائده ردی . علی اصغر سرتیب زاده ایله رابطه ده اولمیشدر .
ایلک دفعه علی اصغر سرتیب زاده ۱۳۲۳ اوئلا منی تانیفرائتدی . او
بیزیم دوزه تدیگیمیز " شورای زحمتکشان ایران " علاقہ گؤسترده .
میاندا حزب توده ده فعالیت ائده ردی . آنریایان دموکرات فرقه سی
تشکیل تاپاندا ، اونا داخل اولدی . میاندا تشکیلاتی نین مسئولیتی
اوندا ایدی .
نهضت زمانی جدی فعالیت ائتدی . اوئی تبریز رئیس شهریانسی
ائتدیک ، چوخ یاخشی انجام وظیفه ائتدی . سونرا پیشه وری طرفیندن
اورومه فرمانداری اولدی . اورا دا جدی فعالیت ائتدی .
نهضت سقوطیندن سونرا دوتیلدی . سلما سدا دربرار محکوم اولدی و
تحقیقندن سونرا آزاد اولدی . اوندان سونرا نه منله رابطه سی یئنه وارا ایدی
او تهراندا ایفسیز اولدی ایچون اول شمس کارخاناسیندا سونرا ایسه
قره چورللو کارخاناسیندا ایسی تابدی جدی و صمیمی صورته اوئی اداره -
ائتدی .
مرضه دوچار اولوب یورغان دوشگه دوشدی . یاخشی اولاندان سونرا
ماعین تمادفی نتیجه سینده فوت ائتدی .

اونون حقینده آقای اعتماد فارسی و آنریجا آغاغیداکى شعرلری
 اوخوجیلار اطلاعی ایچون یازیلهر . اونون مفصل ترجمه حالى چکدیگی
 زحمتلر امهد وار اولادلاری یازالار .

افسوس یاز خانه * غم شد فضای دل	برگوش جان رسد ز دلم ناله های دل
فقدان پنبه ای بدلم آتشی زده	در دست جانگذا ز غم افزا برای دل
مرد وطنپرست و صدیق و صبور بود	در بزم انس بود همیشه صفای دل
هفتاد و پنج سال بوارستگی غنود	باک از همه معایب نفس و هوای دل
سیمای پاک او بدلم نفس بسته است	ترسیم آن بود همه در انتها ی دل
بر بست رخت و رفت نگرید کامیاب	جا داده ام مزاروی اندر سرای دل
افسرده خاطراست در این سوک اعتماد	بر تربت صلا بدهد از نوای دل

اولسون افسوس عزیز بولداشلار	پنبه یی دنیا دان کؤچوب گئتدی .
گۆرمه دی عمرده شومیلی باهار	دوستلارین بیر - به بیروداع ائتدی
بویوتون گۆرکمی عها متهدی	سؤزلری صحبتی صدا قتهدی
نثار ائتدی هامیبا ئوز جانهنی	آخاریب تابدی باک دوستلاریننی
دوزگون هر امشده امتحان وئردی	خدمتهن خلقینه نهان وئردی
وطن اوغروندا چکدی چوخ زحمت	حیف اول وئرمه دی اجل مهلت
خلقی نهن قلبهنی سالیب برده	ایندی روحی گزیر افقلرده .

سید مهدی اعتماد

جواد کریمی

جواد کریمی فداکار و صمیمی بیر عنصرایدی کی ، بیر مدت کسالتدن سونرا فوت ائتدی . و اونون ترجمه ، حالی غیور آنربایجان مناسبتله یا زیلمهشدور اونا بنا ، ناها بورا نا تکراره حاجت یومخدور .

برعلیه استبداد و دیکتاتوری مبارزه باید کرد

از آن تاریخ کی ، وارد اجتماع شده ام مخالف استبداد بوده وبرعلیه آن مبارزه کرده ام ظلم و جفا ی رضا خان و محمد رضا آشکار بود . گروه های مختلف بانشر بیانیه ها و اقدامات دیگر برعلیه استبداد محمد رضا مبارزه میکردند . وعده ای از مبارزین جان خود را از دست دادند . نگارنده باعتراف آقایان ۱۰۴ و چند نفر دیگر بانشر بیانیه ها بنام دوستداران آزادی بخش کریم . از آن بیانیه ها فقط ۲ نوع در دسترس است .
ها وزر چه میخواهد ؟
شاه از کشتار دست بردار .
برادران آرتشی و درجه داران
برای نمونه برادران آرتشی آورده میشود .

برادران ارتش - برجه داران x x x x x x x x x x x x x x x x

افسران شریف یا ایمان - اگر توجه کرده باشید اگر یخاطربیا ورید در حدود يك سال است که دو قوه متضاد در وطن ما مشغول میارزه است در يك طرف اکثریت قاطع ملت برهبری علمای عظام و آزادیخواهان حقیقی در طرف دیگر شاه سوجدو مقام پرست یا اطرافیانش در این میارزه شاه و طرفدارانش از وجود شما ارتشیان استفاده کرده شما را به برادر کشی وادار میکنند چه آمار تقریبی در این مدت قریب به ۶۵۰۰۰ نفر مردم بیدفاع مملکت کشته شده است بییقین بین آنان برادران و خواهران و قوم خویشان شما یسوده برادران ارتشی و شما کمی فکر کنید خدا و رسول را در نظر بگیرید چرا شما باید یخاطرب شاه برادران خود را یکسید مگر شاه نیسود میلیاردها دلار ثروت مملکت را بسا طرفداران نخبیا نکهای خارجی انتقال دادند مگر شاه نیسود یخاطرب حفظ مقام خوناالت - دست آمریکا ثیان شد نفت مملکت را بقیمت نازل بخارجیها داد و از منابع نفت میلیاردها دلار اسلحه بيمورد خریده است برادران ارتشی شما نباید بدستور امرای خود - پسند و سود جو به برادران و خواهران خود تیرا ندازی نمائید

آنانکه طرفداران شاه هستند از وجود او استفاده کرده و میالغ زیادی پولهای ملت را بیا نکهای خارجی انتقال دادند سپید از هاری در مدت دوماه زما مداری چهل و پنج عدل فرش گرانیها و مبلغ زیادی ارز مملکت را بخارج انتقال داد برادران ارتشی و خدا و رسول و وجدان را در نظر گرفته بدستور امرای ماقوق گوش - ندهید مثل عده ای همقطاران خودتان بطرف ملت برگرید ملت شمارا بجان و دل به آغوش خواهد کشید نگذارید شاهی گه خود را بالا تر از میهن میداندست بیوطن برگردد بگذارید علمای عظام و آزادیخواهان زجریده زما امیر را بدست گرفته ملت ما را از استبداد و استثمار نجات دهند

زنده باد ارتش ملت دوست ایران - زنده باد اتحاد ملت و ارتش

محو و نابود باد ارتجاع - محو و نابود باد دشمنان آزادی

----- طرفداران ملت و ارتش

۳ آيا ياغىندىر آلتى ايل ماغوتى دورە سىندە گىزلىن ايمىلەمەك حقىنىدە
يازىلارون تىنچلىقىنىڭ ۋە تىكلىنىش باغلا مەھام بولماقنىلاردا چا باخا خىلاپلىرى
امىد ائىدىرەم موفىقىت حامل اولسىن .

بو ايمىدە ئۆزىمە ۋەتەن بىلەن مەن كۆمەك ائىدىن دوستلاردا ، ۋە
قىدىم دوستوم ايمانلى آزالىمىخواھ حسن خۇدەتەن قەزى دۆھىزە مەھسۇل خاھىدەن
كى ، بىر قىسمت ماشىن ايمىلرىنىڭ كۆمەك ائىدىپ ۋە بەشى كاغىزلىرىن كۆپىيە شىنى
تەھە ائىتمەك زىھنىنى چىكىپ دورۇ ھابىللە اجتماعى ايمىلرە علا قەمىندە جوان
مەھسۇل فرامىز تەپەرى مەتقى دىن كى ، بەشى عەكسلىرىن ۋە روزنامەلىرىن كۆپىيە -
شىنى تەھە ائىتمەك مۇايىقە ائىتمە شىرى .

ھابىللە قىدىم ۋە ايمانلى دوستلار بىمى حەسەن قەھى ۋە تەقى كرىمى نىن شىنى
مەھسۇللىرىنىڭ ۋە كۆمەكلىكلىرىنىڭ مەھسۇن اولماقنى لازىم كۆرۈرۈم .

مەھسۇن اوخۇچىلار اوچ آي بوندىن اول بولماقنىلاردا باغلا مەھسۇن ايران -
مەھسۇن باغلا ۋە ايمىندى ايمە بىر قەدر تەقۋەتلى دورۇ . جەھسۇرى اسلامى نەھسۇن
قورۇلۇشى امېرىكالىست حەكۇمەتلىرى نىن يىللىنى سىندىردى ، چوخلۇ مەھسۇنلىرىنى
قاباغىنى آلدى اونا كۆرە اونلار ۋە اونلارون قارداشلارلىرى سەرمەھسۇنلار
خەسۇس ايران مەھسۇن نىن بولۇشنى كۆتۈرۈپ قاچانلار جەھسۇرى اسلامى حەكۇمەتىنىڭ
مەھسۇنلىرىنىڭ ۋە قەھسۇنلىرىنىڭ اوتون عەلەھسۇن چالەشلىرىلار ھەردىن بىرىنىڭ
باش قالىخىزىب سەھە لوح خەلقى تەھرىك ائىدىرلەر . سون نەچچە كۈنلەردە كەرد
خەلقىنى تەھرىك ائىتمەشلىرى ، مەھسۇن يەقىن دورۇ مەھسۇن جەھسۇرى اسلامى نەھسۇن

دستمنلره دور . بئويوك بوللا و ايله كرد ملتى نين محلى احتياجلارينى يادا
سالوب قانلى فجايع توره تمثيلر .

امهد ائديره م كى ، جمهورى اسلامى ، باغداداره ائده نلرى بو موضعه
اطرافلى ياناغوب ، ايمن ريمه سى نين قازيلماسىنا داها آرتقى اهميت
وتريب كرد اهلى ايله ارفاق ايله گنجونولر .

محترم اوغوجيلار ، تقديم اولونان كئاييدا بئر نئجه مقاله آنريايجان

و غير آنريايجان روزنامهلر يندن نمونه ايچون كئيريلميشدير .

بو يازيلار و باعقا بيانهلر گؤسته ريركى ، آ . د . ف . م . ب . يى
اداره ائدنلر ايران استقلالينه و آزادليقينا علاقه مند اولماق ايله
يرابر آنريايجان خلقى نين داخلى خود مختار باغاسى نين طرفدارى دير .
آنريايجان نين خصوصيتنى نظره آلماق لازم كؤيرلر .

ايراندا باغايان ملتله داخلى مختاريت وئرمه ك جمهورى اسلامى
عدالت برور اولماسىنا داها آرتقى گؤسته رير . ايراندا باغايان ملت -
لر مين صمى و فداكارلىق آرتار . آنا نيملنده يازماق و اوخوماق هئچوقت
ايران استقلالينه ضرر وئرمه ز . دنيا دا داخلى مختاريت مالكا اولان ملت -
لر جوخ دير . بئورانا تفصيل ايله يازماغا احتياج كؤرونمور .
باغاسين ايراندا باغايان ملتله اتحصاد و صمى
وار اولسون جمهورى اسلامى .

هزیر وطن داخلار محترم آذربایجانلیلار یوگون تاریخ بویی ایلارجه مستقل حیات سورده دنیاا باهکلمه - جوشایرلر - ستارخانلار - جهرمواوغلی - شهابایر ووو . . . کیسی ملی قهرمانلار و آتیش آذربایجان ملتی ۲۱ آذر (۱۳۲۴) ایله عصره مطاب اولوران دهاکشیش بیر صورتده نوژ لایات و وارلیقی بوتون دنیایا بیلهدردی و اثبات ایتدیکه بیر ملت کیسی دنیادا حیات سورسکه مستقل و آزاد باهامانا قابلدور

آذربایجان خلقین سبیری بهشتزمانی اولاندان سونرا فرقه روزنامه و نشریه و پناه لرینمه کنیش بیر صورتده یازلمیش و دیلیشمه آذربایجان ملتی ایران آزادلی و استقلال اوغوردا چارلیشمالارینا فدا کارلقلارینا باخساراق ایران حاکم و هیتی و نارس شورویستلری طرفندن همیشه تشنه قالیش و آذربایجان ملتته مستمره و توکی گوزله باغلیشمه دکتر احمد محبتیلرین آذربایجان اوغوللارینی مجبوری صورتده فارسجا دانشگاه و اداریه سی - مسلولملرین تسلیم ایدیسی سوزلری فارس مامورلارین آذربایجان خلقته ویرمکلری اولوندیلماز فشارلار ملی نهضتیلرین سبیلرین یورکسلی دور ملی بهشتی یارادان آذربایجان دموکرات فرقه سی موقتی صورتده فذالینی دایا بدوران سونرا توران مرکزی حکومتین آذربایجان و آذربایجانلیلار ایل ایتدیگی رفتار آذربایجانلیلارین و اوللار و هیرلیک ایندن دموکرات فرقه ملتی حقلی اولسانی دهاا آشکارا جیشارتی

لایانلی آذربایجان ملتی بیر ایل بهشت مدتده انجام ویردیگی عملر دانشگاه و دبیرستان و دیسان بتلاوی قورودوی حالی سیه - نظام - هیربانی - حقوق و سیاحت کتیلری - شهرین آبادلی لوله کشلیک و اسفلت وادی و کارخانه لرین ایشه سالناسی کتبه یوللارین دوزله سی تازا یوللارین آچیلناسی و هایلله مینلرجه یوایشلرین ایجاسی مختلف و متمده آذربایجان آناه یلینه نشر اولوران کتاب مجله روزنامه انشاری و اونلارین گیشلنه سی و باخوه آذربایجاندا باهامان آملتلر - اوسولر آسوریلره ویریلدیگی ملی اختیارات فوشلاری کرد ملتی ایل باغلان دوستلیق قراودادی آذربایجان ملتی و اونا و هیرلیک ایندن آذربایجان دموکرات فرقه ستین دورگون سیاست ابرامانی گوزل اثبات ایتدی

آذربایجان ملتی نوژ دوستلینی فارس ملته اثبات ایشک ایچون و ایران حاکم هیتنین یالانلی و آلداده یی اولسانی آغریجی دنه اولوران بوتون دنیادا و ابراله ایشا بان خلطره اثبات تشکین نوژی ایران مرکزی حکومتی ایله مشهور موافقتنامه یی باغلادی و نوژ قولیندا صادق قالاراق اونون ماده لرینی برینه بئیردی زنجانی موقیتمده نظیه ایدوب ابراند مرکزی حکومت طرفندن تعین اولوندوش قوشون - مالیه بانک مامورلار قبول ایشک حاضر اولدی

ولی ایران مرکزی حکومتی باهده شاه خوام روم آرا لدا لاق ایله نوژ قور قرارلارینین خدینه اولوران زنجان فدایار طرفندن خلیه اولاندان سونرا قوشونلارینی کتیرب وادانی ایشال ایتیلر یوزلرجه زنجان دموکراتلارینی اوجله دن آیتله فیخ میده ملی خولینی خدن ذوالقارین گمکی ایله میچانه بیر صورتده توله یوریلر یالانلی مجلس کتیلری بیله ایلده ملک آذربایجان ملتین صلح دوست لیلندان و نارداش قار توکم ایستمه دیکتین سوه اسفاده ایدیب بین الدل جریانلی نوژ نفرینه گوروب فدا تیلر طرفندن مقاومت گورمه یب آذربایجانلار باهامانی بیر قوشون کیه سوخولوب آذربایجاندا نظره کلنه یب قجایی تورلر که فلم یازمادان و دیل سویله مگن هاجر دور

آذربایجان خیاته این قوام و روم آرا لارین خیانتی آدم آذربایجان ملت آشکار اولدی کیسی فارس ملتی داشی اولاری تایدی حتی هیر آزاد طریقله تشکیل اولونیش مجلس اولاری خان و لویا پر یاستارینه آت اولداسینی تصدیق ایتدو زمان کتیه مگه آذربایجان ملتین باش قانلی شاهید ایشا تارینی آشکارا جیشاردیر. آذربایجان خلقین ناحق نوکولیش قانلاری بیدراد بنوعیاس و یوکی آذربایجانلارین حیانتا مناس اولان نیمه گاهلاردا ایستین جلیله دن اوایش بالاجا اوخاندلارین آهی برده قالیجاق و خاندن روز جزا لرینا چانانچاق آذربایجان ملتی ایسه نوژ آزاه لیق و اسدملانی الوب ایراندا بالادان باشقا ملت لر ایله مساوی صورتده یاناجا فدر.

هزیر آذربایجانلیلار مرتجع فارس حاکمه هیتنین دسیه سی ایله توره فیلش فاجیه لر قانلی کولفر نوژ دردیلار بیر حادته در هر بیر آذربایجانلی خصوصاً آذربایجان فله و کنه چسی دوخونه لیدر که آذربایجان ملتین نیانی ژور ایتده در آذربایجان ملتی کرک دوکرات فرقه ستین و هیربایی ایله توژنه نجات ویرب کردناردا خلاری ایله برابر ایران اولان ملت لر ایله مساوی صورتده یاشایوب دنیا خلق دموکراسی حکومتلر ایله صیبه وابسته اولسون اگر آذربایجان ملت و قتی المن و یروب دموکرات فرقه ستین و هیرلیکی ایله متجد اولنا یوب چالینه نازا آمریکا انگلیس ایدریالستلری یالانچ آزاد بوهو حکومتلرین خود خولویقنه دن استفاده ایدیب ایرانی ویریم گوزل آذربایجانلی و کردستانی قوشون باهکاملا و ناهو نمه مگدر اودور که بو موضوعی باخشی دوخون شانی دوشا آذربایجان خلقته امتحان ویرمیش آذربایجان دموکرات فرقه سی بوتون دموکرات فرقه حضورلری دهاا کنیش رجدی فذالیه دهوت ایشکله برابر بوتون آذربایجان ملتی فرقه سیرالارینا داخل اولوب آذربایجان فذالیرنه کک ایشکی اوسیه ایدیر.

آذربایجان دموکرات فرقه سی یقین بیلیر که آذربایجان ملتی آزادلیق آلیپ مستقل باهامان جافدر . یاشاسون آذربایجان ملتی نیجانه سوق ایندن آذربایجان دموکرات فرقه سی . وار اولسون آذربایجان ملتین آزاد و مستقل گله جکی . یاشاسون آذربایجان ملتی ایله کرد ملتی آواسیندا اولان محکم اتحاد وار اولسون حزب نوژه و آذربایجان و کردستان فرقه سی آواسیندا اولان بیرلیک .

یاشاسون ایران خلفلرین آزادلی . وار اولسون دنیادا دانی و حقلی صلح طرفدارلاری و اولون جدی حامی سی و صلحین الهامچی سی دنیا و محبتکارین رهبری و مضوم ملت لرین تدافعه جسی محو اولسون آذربایجان ملتین باش قانلی ها . یاشاسون شانی باهرامیلر ملی نهضتیز گولی ۲۱ آذر آذربایجان آزادلی بولیندا جانلارینی فدا ایندن شهیدلرین روحی شاه.

ازادلیق بولندا زینلاردا زنجیر ایش آرسن مبارزه اریزه سلام و حرمتلر ایلاری ای هزیر خلقیزین کچاک و هیری ما زین بولک تکیه سی هجاع جواللارین

۵.۲.۲۰۰۲ ب.

۳ آيا باھىندىر آلتى ايل طاغوتى دورە سىندە گېزلىمەن ايمىلەمەك حەقىقەتتە
يازىلارون تەنظىمىدە و تەكلىپلەنە باغلا مىھام بويىغا خەتلاردا چا باھاضر لىقىر
امەد ائىدىرەم موفىقتە حاصل اولسەن .

بو ايمىدە ئۆزىمە وظيفە بىلىمىرەم مەنە كۆمەك ائىدىن دوستلاردا نەزەرى
قىدىم دوستوم ايمانلى آزادىمىخواە حسن جودىتىن قەرزى دوتەزە مېھرىخانىمدا ن
كى ە بىر قىسمت ماغىن ايمىلرىدە كۆمەك ائىدىب و بەشى كاغىزلىرىن كۆپىيە سەنى
تەپە ائىمەك زەھىمىنى چەكەپ دورە ما بىللە اجتماعى ايمىلرە علا قەمىد جوان
مەھنىس فرامرز تەپەرى مەتقى دىن كى ە بەشى عەسلىرىن و روزنامەلىرىن كۆپىيە -
سەنى تەپە ائىمەكەن مەنە ائىمە مەھرى .

ما بىللە قىدىم و ايمانلى دوستلار مەھرى حسن قەمى و تەقى كرىمى نەن نەشى
مەھرىلرىدىن و كۆمەكلىكلىرىدىن مەھرى اولماغى لازىم مەھرىم .

مەھرىم اوخوجىلار اوچ آي بوندىن اول بويىزىلار باغلا نەمەدا ايران -
مەھرى باغلا و ايمەدى ايمە بىر قەدر تەفاوتلى دورە . جەمھورى اسلامى نەمەن
قورولمىقى امەرىيالىستە حكومتلىرى نەن يەتلىنى سەندىردى ە چوخلى مەنەتلىرىن
قا باغىنى آلدى اونا كۆرە اونلار و اونلارون طرفدارلارى سەرمەدارلار
خەسوما ايران مەتقى نەن بولمىنى كۆتۈرۈپ قاچانلار جەمھورى اسلامى حكومتىدە
مەخالفەت ائىدىب وار قەھەللىرى ايمە اونون علمىدە چالەمىرلار ەردەن بىرەيتىردە
باھى قالەمىزىب سادە لوح خەلقى تەھرىك ائىدىرلەر . سون نەچە كۈنلەردە كەرد
خەلقىنى تەھرىك ائىمەمىلر ە مەنە مەھرىن دورە اصل مەھرى جەمھورى اسلامى نەمەن

نعمت‌لری دور • بی‌هوک پوللار ایله کرد ملتق نین محلی احتیاجلارینی یانا
سالوب قانلی فجایع توره تمیقلر •

امید اندیرم کی • جمهوری اسلامی • باغداره ائده‌لری بو موضعه
اطرافلی یاناعوب • ایمین ریمه سی نین قازیماسینا ناها آرتمق اهمیت
وتریب کرد اهلی ایله ارفاق ایله گنجونسولر •

محترم اوغوجلارا تقدیم اولونان کتابدا بیر نجه مقاله آنربایجان
و غیر آنربایجان روزنامه‌لریندن نمونه ایچون گتیریلیمقدیر •

بو یازیلار و باعقا بیانه‌لر گؤسته‌ریکی • آ • د • ف • م • پ • یی
اداره ائدنلر ایران استقلالنده و آزادلیقینا علاقه‌مند اولماق ایله
برابر آنربایجان خلقی نین داخلی خود مختار یاغاماسی نین طرفداری دیر •
آنربایجان نین خصوصیتی نظره آلماق لازم گؤیرلر •

ایراندا یاغایان ملتله داخلی مختاریت و ترمه ک جمهوری اسلامی
عدالت هرور اولماسینی ناها نا آرتمق گؤسته‌ریر • ایراندا یاغایان ملت -
لرین صحتی و فداکارلیقی آرتار • آنا دیمینده یازماق و اوغوماق هتجوقت
ایران استقلالنده ضرر و ترمه ز • دنیا دا داخلی مختاریته مالک اولان ملت -
لر جوخ دور • بئرا نا تفصیل ایله یازماغا احتیاج گؤرونمور •
یاغاسین ایراندا یاغایان ملتله اتصاد و صحتی
وارا ولسون جمهوری اسلامی •

آذربایجان ملتینده خطاب

عزیز وطنداشلار
 بوايل (۱۲ شهريور ۱۳۳۰) ايل تمامدوشمالي فرقه مېزين قورولوشوندا كچه ير بولالتى ايل
 آذربايجان ملتينه خصوصاً آذربايجان دمكرات فرقهسى عضولرينه داها آرتيق آشكار ايندى كه آذربايجان دمكرات فرقهسى
 انتشار اينديكي هملار لاردا كاملا حقل و آذربايجان ملتني نهن آخاليني ظاهرايتيشدى . فرقهين بيرينجي شهرينكه ايرانين
 استقلالى و آذربايجانين داخلي آزادلقنيدان عبارت ايدي دقت ايتيك آذربايجان ملي نهضتي سقوطندن سونرا كه وضعيتي
 نظره اسلاق آذربايجاندا اولان فشارلار - ظلملار - تبعيدلار - اعداملر و حسلري گوزون كيچيرسك و بيا ايرانين مركزى
 وضعيتيني تجزيه ايتيك بوشملارلارين كاملا يرلى اولماسي آشكار اچمار . يعنى اگرانربايجان آزادليقي آذربايجان ملتني نهن
 اوز الهنده اولمايدي آذربايجاندا بوجعايع تورمز ايدي . فرقهين ايسته ديكلرينه عمل اولمايدي ايرانين مركزى حكومتى
 ساعدلر - هزيرلر - حكيملر - وزم آوارلر و مصدقلرين الهنده اويونچاق اولمايوب ايران دنهاميرباليستلرينه پايگاه اولمازايدي
 وياخود ايرانين مفرقي فرقهسى (حزب توده ايران) و ايران كارگرلري نهن جهان كارگرلري تشكيلاتي طرفندن رسمي تانيمليش
 يگانه مركزى اولان «هوراي مبدئه زحمتكشان ايران» نين قاوسى باغلانوب غير قابوني !! اعلان ايديلمهز ايدي .
 ملي نهضتدن سونرا ايراندا مخصوصاً آذربايجاندا اولان بوكون اجتماعي حادثه لردها آرتيق آذربايجان خلقينه حق
 و يروب اونى وادارلدير ايرانين استقلالى نين حقيقي مات پرستلرين الهنده اولماسيني و آذربايجانين كامل آزادليقيني طالب
 ايتسين ويوشمارآلتندا توپلا نماقه ختي دعوت ايتسين .

آذربایجان همو کرات فرقه‌سین اوچونجی هعاری که آذربایجان خلقی یین اوز آندایی ايله اوغویوب و یازماقی و اداره لرده انادایی ليله دانیهیب و یازماقدان عبارت در • امدیده ابرائین حاکم صفی دگل حتی بعضی دوشونه‌مین شوویشتمل طرفندن یاخشی تعویل آلتیماپور • نهراندا ارمنی - آنوری - فرانسه وانکلیس و یوکیبی دلمارده روزنامه و مجله چیتدییی حالدا آذربایجانجا روزنامه انتشاریه اجازه ویرلمه یور ویرگون صولاق ادعاسی ایدن و (ایران فرقه‌سینون فعال عضوی اولان وزیر فرهنگ دکتر سنجابی • آذربایجانجا یازماقی قدغن ایدیر • بوویونا اوغسار مسئله لار داها آرتیق آذربایجان خلقینی و آ • • فرقه‌سین عضولرینی وادار ایتمه‌لی دکی کرک داها آرتیق آذربایجان خلقنن منلفمنی خوشنود حدیت ایتسینلر • آذربایجان خلقی یقین بیلمه لیدر لرکی اولارین نجانی اوزی واولارلا رهبراق ایدن آ • • ف • المپنده در

هزاره کارگر لر! آ. د. د. ف. سیزین و ضیقوزی کاملاً بیابار. سیزین چون فستیر ایش سیز وبا آژییر موابج ابله ابله پور واولی بین بلییر کی سیز اوز صغی منغیزی کوزله ملاچجون تشکلات ویره. بیله پور سیز سیزلر آزادانغس چکنکه قادر دگیل سیزولی مابوس اولمالیون چالایشین بیت ایدین گله جک سیزین در

حرمتمای کندیچلر سیرین یریشان چیلیز داما آرتیق آهکاردیر . دهر دخی اولی انکارایدی . بیلیتیر . حکومت و مالکترین طراندن اولان ظلمین حه حسابی بوغدر ولی باخنین گلهچک - یزی آزادادیوب ظلمدن خلاص ایدیه . جکدر .

محترم و روشن فکری! خصوصاً آذربایجان ملی حکومتی نین ا کد بگی آخاجین میوه سی اولان دانشگاه طلبه لاری آبیاییلریم ۲۰۰۶ ف. اولسا ایدی یوز ایللر دخی آذربایجان دانشگاه موزی کورس ایدی حنی ابراهین یاققا برلر بنده دهی قورولماز ایدی سیزین اوخود یقیز نا آذربایجان دمورات فدا ایلرینین آنالاری نین باجلاری نین قایبه بنافر اولشدر . سیز آذربایجان دمورات لارنا و حقیقی آزاد یقواء لر. احترام بسله ملی سیر . اوغلار دحمت چکمه ایدیلر سیزلر راحت اولماز دور . سیزلر فدا کولیک اینه سر بارلاق کله کج اولماز .

آذربایجان خلقی هوسا کارخانه ساحلی، تجار طبقسی خصوصاً اور و جدا لاری قارهی سوندادو دولتی درلر آبا بیرایل ملی فیضه دوره سینه آرمضتاله کتیر پلرلی ۱ یلی بنالر نیکیلیب کوچه لر آصفات اولمادوم ۲

دو فری دوشودل اولانلار داند ماهايات آيايلى ولى رهو . حايتنه اهران مامورلارى بين جيبنه دگل تهران بقولى لاراين تهرينه دگل آذربايجان آباد ليقنا صرف اولوندى . بوستان - يشنه كارخانه لرى ينى دهن اشته دوه سه ظفر كارخانه سى نين تاسيس لى هج ريز آذربايجانلر اولوندايلاق .

آذربايجان ملي حكومتى بين بيراباره اينديكى ايشى مرگوى ايران دولتى آمرگا اميربايلىستارى نين كك ايله رابر بشا بل معينه - اينديبارمى .

بويش ايله معينهله كارخانه لر بين قيرساقى باغلايب كوچك كارخانه لرايه آوادان كينته مينلرجه كارگر لرييكاو قاليب تهران كوچه لر بنده يوبلى ليقا

ميجور اوله يلاق .

- **بعوثون** یا بعث‌ترین چاره‌سی آذربایجان مفتی بنین آزادوالیاسی و ابراهنده حقیقی بیر دمورکراسی حکومتین تشکیلی در .
- **یاهاسین** ایرانین عقیقی استقلاللی . وادالسون آذربایجان آزادلیکی .
- **یاهاسین** آذربایجان خلقینه و میرلیق ایدن آذربایجان دمورنات قرقه‌سی .
- **یاهاسین** ایرانین مرققی قرقه‌سی حرب قوده ایران .
- **یاهاسین** کرد ملتی بنین رهبری کرد دمورنات قرقه‌سی .
- **یاهاسین** ابراهنده یاهایان خلق‌ترین اتصادی .
- **وادرالسون** دنیا زحمتکش‌لری بنین یریلیکی .

آذربایجان خلقی نین یولوندا کجه اولان آوقادالاری میون خاطرلری اوندولار
آزادلیق یولوندا کجه بوجالاریندا قالان قاداغلاریندا آتقین سلام .
آذربایجان خلقی آموغانین آزادلیتی ایچون مبارزه په حاضرلاهیمن .